SCHOLIA

IN

PRIMARIAS PRECES IMPERATORIS.

Ad

INVICTISSIMVM AVGVSTISSIMVMQVE
Romanorum Imperatorem

FERDINANDVM II.

Nec non

SER.^mos ILL.^mosq; PRINCIPES,

IOHANNEM SVVICHARDVM
à Cronenburch, Moguntinensem,
LOTHARIVM A METTERNICH,
Treuirensem,
FERDINANDVM BAVARIÆ DVCEM &c.
Coloniensem;

S. R. IMPERII ELECTORES
Ecclesiasticos.

AVCTORE
IOHANNE à CHOKIER, CATHEDRALIS ECCLESIAE LEODIENSIS CANONICO.

COLONIAE AGRIPPINAE
Apud IOHANNEM KINCKIVM sub Monocerote.

ANNO M. DC. XXI.

INVICTISSIMO, AVGVSTISSIMOQVE ROMANORVM IMPERATORI FERDINANDO II.

Nec non

SERENISSIMIS ILLVSTRISSIMISQVE Principibus

IOANNI SVVICHARDO

à Cronenburch, Moguntinenſi,

LOTHARIO à METTERNICH

Treuirenſi,

FERDINANDO BAVARIÆ

Duci &c. Colonienſi,

S. R. IMPERII ELECTORIBVS ECCLE- ſiaſticis,

Dominis ſuis Clementiſs.

IO. A CHOKIER,

dedicat conſecratq;.

MAiestati & Celsitudini nominis Vestri, vt spero, minus ingratum erit, si in Primarias Preces primam hanc & à nemine tentatam lucubrationem, inter bellicos tumultus armorumq; fremitus, quibus, proh dolor, Germania nunc concutitur, sub Auspicio Vestro in hanc tristem temporum lucem emitto. Secutus enim sum Athenodori illius Philosophi sententiam, qui dubio in rerum statu, bonum ciuem secedere quidem permittebat, sed nō vt desidem vitam, nisi pro Imperio, pro publica re quandantenus certantem traduceret: nunquā enim inutilis est opera ciuis boni.

Vt igitur me vnum de plurimis in hac Leodiorum Germaniæ aliquid pro mea virili atque conditione publicè molientem vidi, cupido eccè incessit INVICTISSIME CÆSAR, PRINCIPESQVE SER.mi, ea sub cacumen calami committere, quibus has inter belli calamitates litium bella, quæ circa Primarias Preces enasci possent, si non penitus tollerentur, certè, quoad per me licitū esset, minuerētur. Quod propositū, eò tenacius inhęsit mihi, quò scirem nō minoris esse laudis, studio ciuilis sapiētię, res vrbanas componere, quàm res militares viribus tractare. quippè magis secundùm naturam hominum existunt, quæ ad conseruandam atque amplificandam inter homines vitæ societatem, quàm quæ ad arcendam, minuendam, atque tollendam vim maiorem pertinent; plusque de Repub. mereri videtur, malo qui aduenienti occurrit, quàm qui

qui iam admiſſum oppugnat,propulſat, profligat. Plura non addo,benè conſcius tenuitatis meæ, Magnitudinis Veſtræ; quarum illa facit, vt huic chartaceæ conſecrationi finem faciam, iſta vt demiſsè rogem MAIESTATEM, CELSITVDINESQVE VESTRAS, nouam vt hanc ſcriptionem æqui boniq; conſulant,& accipiant ceù obſeruantię in illas meę æuiternum ſyncerumque monumentum.

Valete, vincite, regnate; ita quotquot Orthodoxi in Imperio ſumus,ex animo vouemus: quouſque enim ſtabit Imperium, tamdiu ſæculum ſtabit; vbi illud concidet, & iſtud ruet. non meum,ſed Tertulliani, Optati Mileuit.aliorum eſt iudicium.ergo iterum valete, vincite,regnate.

Leodio 3. Non. Ianuarij M. DC. XXI.

INDEX QVÆSTIONVM.

XXXIII. Pre-

FINIS.

APPROBATIO.

Scholia hæc in Primarias Preces Imperatoris, *&c. à R.do admodum & Clarissimo viro* D. Ioanne à Chokier *I.V. D. Cathedralis Ecclesiæ Leodiensis Canonico, magnô labore & industriâ perfecta, nihil continent fidei Catholicæ, vel bonis moribus contrarium. Scriptum* 16. *Decemb.* 1620.

HENR. FRANCKEN SIERSTORpfius S. Th. D. Gymnas. Laurentiani Regens, Librorum Censor.

IOANNIS A CHOKIER ECCLESIÆ CATHEDRALIS LEODIENSIS Canonici

In

INDVLTVM PRIMARIARVM PRECVM SCHOLIA.

Proëmium.

PRIMARIARVM precum, ſiue Nominationum materiam potentiſsimo, atque Inuictiſsimo Cæſari *Ferdinando* II. per S. D. N. *Paulum* Papam V. conceſſarum, ſi non frequentem, at à nemine huc vſque tractatam, nemo eſt in Eccleſiaſtico Dicaſterio paullò exercitatus, aut in negotijs Principum Germaniæ verſatus, qui ſit neſcius. Hinc cupido mihi inceſsit, breui illam ſcripto examinare, ac diſcutere: quod poſtea, Deo iuuante, perfectius, limatiuſque reddam, vbi exintegrò in lucem prodibit, vt ſolent limatiora, auctioraque recudi, quæ retractantur, & identidem incudi redduntur.

Auctor tentat materiã à nemine adhuc tractatam.

Intereà, quæ vno penè calamo, bono, vt opinor, publico ſcripta à me ſunt, ceù abortiuum fœtum benignis lector oculis aſpiciet; ſin ſint qui faſtidiant, non abnuo quin conijciant quò ſolent cerui cornua. Imprimis itaq; rem ipſam vt aggrediar (nolo enim multa præfari) Notandum eſt Inclytum Rom. Imperatorem ex indulto Pontificio non conferre beneficia Germaniæ, *vt latè oſtendit Reſtaurus Caſtaldus tract. de Imperatore quæſt.* 100. *10. And. in addit. ad Specul. tit. de præbend. S. reſtat. n. 7. Boërius deciſ. 32. n. 8. Ant. Corſet. tract. de regia poteſt. quæſt. 2. n. 9. Mandoſ. ad Reg. 11. Cancell. quæſt. 13. nu. 8. Azorius lib. 10. Inſtit. moral. cap. 7. verſ. Quinto quæritur.* ſed habere dumtaxat ius nominandi perſonas idoneas collatoribus ad beneficia vacatura, quas ipſe facit per ſuos Executores recipi, ex conceſsione Precum Primariarum ipſi facta per S. Pôtificem: vacatura inquam beneficia, quæ omni caſu, vt nunc ſubſunt Imperio. Vnde huiuſmodi preces primariæ locum non habent in Italia, nec in Ducatu Mediolanenſ. *Rota in vna Nouarien. Canonicatus, & præbendæ S. Gaudentij co-*

Imperator non confert, ſed nominat.

Imperator habet Preces in Ecclẽſiis nunc ſub Imperio exiſt[illegible].

ram

ram R. P. D. Aragonia 1555. *Octob.* 25. quæ decisio reperitur inter decisiones Crescentij *decis.* 3. *de præbend.* licet locum habere debeant in ciuitate Cameracensi & Metensi, alijsq; quæ olim fuerunt de Imperio, nuncq; sunt translatæ in alterius Dominiũ. Quia translationis potestas tanta non est, vt rei, seu trãslati loci priuilegia adimat, sed rẽ & locũ in eadem conditione relinquit *l.* 2. §. 1. *de Priuileg. cred. l. tempus in fi de re Iud. Feliñ. cap. quia indicante. sub fi. de Præscriptio. VVames. cons.* 63. *nu.* 2. *de Iudic.* sicut & translatio bonorum intelligitur fieri cum suis oneribus, *l.* 1. § *pro secundo C. de caduc. toll. VVames. d. loco*, *& cons.* 64. *nu.* 3. vbi etiam latè respondit Ecclesiam Tenensem, & alias quæ pridem fuerunt Diocœsis Leodiens. retinere Canonicas exemptiones, quas cùm Diocœsano Leodiensi subijcerentur, habebant, licet nunc translatæ sint in aliam diocœsim. Facit quòd scribit Lud. de Rosate *in l. de ff. de Iurisd. omnium Iud.* quòd Rex transferens suum territorium, nunquam videtur cessisse ius Regium &c. Neque tamen hæc Primariarum Precum concessio sacris canonibus aduersatur, quibus expectatiuæ ad beneficia vacatura, aliæque prouisiones, per quas votum captandæ alienæ mortis inducitur, in Ecclesia damnantur, *cap.* 2. *de concess. præbend. gloss. ibidem in verbo, antequam vacent, cap. constitutus, eod. tit. cap. detestanda, eod. tit. in* 6. quoniam hæc primariarum Precum concessio, generalis est, & incerta, vt rectè animaduertit And. Gail. *lib.* 2. *obser. Cam. obser.* 155. *nu.* 7. Multo minus aduersatur S. Concilij Trid. decreto *in sessione* 24. *cap.* 19. quod tollit quascunque concessiones ad vacatura, vt resoluit S. Congregatio Ill. Cardinalium Concilij, Trident. interpretum, ad dubium ipsis communicatum, quod est tale: *Illmi & Rmi. Dni. Philippus de Monte impetrauit à sacra Cæsarea Maiestate Preces Primarias ad Rmum Archiepiscopum Cameracensem: quæ dantur pro beneficijs vacaturis, cum talis sit vis earum Precum.*

Quibus legitimè intimatis Rmo Archiepiscopo vacauit Ecclesia B. Mariæ Virginis Cameracen. thesauraria, de qua licet, vigore dictarum Precum prouidendus fuisset prædictus Philippus, qui infra tempus debitum eam acceptauit, nihilominus Archiepiscopus Cameracen. contulit cuidam Gisberto Leonino, sub prætextu, quod decretum Concilij cap. 19. sess. 24. *tollit quascunq; concessiones ad vacatura, & quia in dicto cap. nulla habetur mentio de Imperatoribus, supplicauit declarari per Sacram Congregationem Concilij an d. cap.* 19. *afficiat huiusmodi concessiones, & indulta ad vacatura, sic anteà concessa per Romanos Pontifices Sacræ Cæsareæ Maiestati, & demum per Pium IV. confirmata? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum censuit has Primarias Preces non comprehendi dicto cap.* 19. *quia non nominatur Imperator. qui est speciali nota dignus, nominantur Cardinales simpliciter, qui sunt & ipsi speciali nota digni. Vnde si Concilium voluisset comprehendere Imperatorem, expressisset; vel saltem post Cardinales dixisset & quibuscumque alijs, quo casu, dictio, alijs, intelligeretur de ijs, qui & ipsi speciali nota digni fuissent. Præterea exprimitur de ex-*

spectatiuis concessis vniuersitatibus, senatibus, & alijs singularibus personis, ergo Concilium expressisset etiam Imperatorem, si voluisset; Referendum tamen Smo qui probauit sententiam Sacræ Congregationis, & iussit fieri declaratoriam per litteras eiusdem Sacræ Congregationis, & vltra rationes ponderatas à Congregatione addidit Sanctitas sua quod meminit tempore Concilij. quando formabatur dictum cap. 19 aliquos voluisse addere Primarias Preces Imperatori concessas. sed communior sententia Patrum fuit, quòd tolleretur earum mentio, sicq; non comprehenduntur dicto cap. 19.

Ex quibus videt lector Primarias Preces non aduersari Concilio Trid. nec etiam sacris Canonibus, vt dixi. quod & firmatur euidenti hac ratione; quod Papa pro sua potestate potest dare facultatem Laico etiam conferendi beneficia. *Decius, & DD. in cap. 2. de Iudicijs*, quæ enim sunt Iurisdictionis, vt est collatio beneficiorum, cuicunque mandare potest, non etiam ea quæ sunt ordinis, *Restaurus d. quæst. 100. nu. 17. & 18.* sic videmus Pontificum beneficio Reges Neapolitanos nominandi Episcopos facultatem habuisse in 40. primarijs Ecclesijs, quas Cathedrales appellamus, *Lambertinus tract. de iure patron. quæst. 11. lib. 1.* Eadem Romani Antistitis indulgentia Regi Angliæ, & Vngariæ ius, & potestatem fuisse conferendi canonicatus, & præbendas, Baldus author est *in l. 7. C. de Precibus Imper. offerren.* Eodem iure Reges Galliæ vsos fuisse, & etiam nunc quadantenus vti, cùm veteres tùm recentiores authores memoriæ prodiderunt, *Anast. Germ. lib. 3. de sacrorum immunitatibus nu. 30. & seq. Guimer. ad Pragm. sanctio.* Simili facultate Carolum Francorum Regem ex concessione Adriani Papæ vsum esse colligimus, *ex cap. Hadrianus 2. cum seqq. 63. dist.* & nominatim in Ecclesia Carnotensi dicti Reges conferunt beneficia, *Specul. tit. ne sede vacante insi.* Eandem facultatem concessit Leo Papa Othoni, *glos. in summa 16. quæst. 7.* Similiter Duces Iuliæ & Cliuię, vt & Comites Flandriæ diuersas habent Collegiatas Ecclesias, in quibus ad ipsos Principes solos Canonicatuum, & Prębendarum collatio pertinet, teste Crantzio *in Ecclesiastica Saxonum historia*, eo vt opinor fundamento, quòd sint Iurispatronatus Laici, seu ex proprijs Principum bonis eiusmodi Collegia fundata & dotata sint. Quæ quidem collegia etsi in Rotulis seu Regestis Precum Imperialiũ in Cancellaria Cæsarea cõperiantur, & Preces in Aula expediantur, illę tamẽ per dictos Principes reijciuntur. Deniq; Rex Catholicus nonnulla eiusmodi Collegia, tũ in Hispania, tũ in Belgio habere, quorũ sacerdotia proprio iure absolutè cõferre, in cõperto est, nec vllis hominum priuatorũ diplomatibus Põtificijs beneficialibus datur hic locus, nisi prius placitũ Principis accesserit, idq; ex pactis inter Põtifices & Reges olim conuẽtis, ad reprimẽdos, & quatenus fieri potuerit extirpãdos gratiarũ expectatiuarũ abusus, quos cũ iã satis incepisse Pontifices deprehẽdissent, è re sui nominis, & Christianę pietatis esse putarunt illas tollere, & à S. Sede eliminare, *sess. 24. cap. 19.*

Papa potest dare facultatem Laico conferendi beneficia.

Reges Neapol. Angliæ Hungariæ, Galliæ ius conferendi beneficia à S. Pontif. acceperunt.

Vt & Duces Iuliæ & Cliuiæ Comitesque Flandriæ.

Rex item Catholicus qui non admittit in Belgio Apost. diplomata absq; Placet.

Gratiæ expectatiuæ hodie sublatæ.

Concilij Trident. Principibusque quorum facultatibus excitata, fundata, dotata erunt Collegia, eorum beneficiorum liberam relinquere collationem. Nec sanè mirum si Principibus & Ecclesiarum defensoribus eiusmodi priuilegia fuerint indulta, cùm & hominibus interdum priuatis, ijsdéq; laicis Ecclesiarum patronis absolutum concedatur beneficiorum conferendorum ius, qualia esse apud Atrebates exempla memoriæ prodidit Boëtius Epo, *tract. de Regalibus nu. 262. & sequentib.* Ne multis. Rex ipse Romanorum suis in ditionibus ex indulgentia proculdubio S. Pontificis nonnullorum Episcopatuum, & Archiepiscopatuum gubernacula mandat quibus vult, eosq; Pontifici nominat confirmandos, instituendos, atque consecrandos. Cui rei illustre inprimis videmus exemplum in vita B. Patris Ignatij *lib. 2. cap. 18.* qui Societatem nominis Iesu Reip. Christianæ bono, sempiterna cum sua gloria fundauit, vbi princeps optimus Ferdinandus I. Romanorum Rex Archiepiscopatum Tergestiuũ in Istria tunc vacantem, vltrò detulit pijssimo sanctissimoque viro Claudio Iaio, vni ex decem primis eiusdem Societatis Patribus, at reluctanti, respuentique, nec vllis ad hoc machinis induci sese patienti, quantumlibet apud ipsum S. Pontificem res animis maximis ageretur, donec tandem Ferdinandus efficacissimis Ignatij rationibus, per litteras persuasus, ac victus, à postulato desisteret: quam equidem historiam acceptam refero eidem Boëtio Antecessori Duaceno, viro multiformi doctrinâ erudito. Hactenus de diuersis diuersorum principum priuilegijs, & indultis: redeo ad Preces Cæsareas: quarum vsum altiori receptum sæculo non comperi quàm 1200. siquidem Speculator qui illarum mentionem facit, vixit sub annum Christi 1271. & Nauclerus in sua Cronographia prodidit Rudolphum I. Imperatorem, qui mense Octobri 1273. in Regem Romanorum electus est, vsum fuisse Primarijs Precibus, quarum etiam formulam hanc fuisse scribit: *Rudolphus Dei Gratia Rex, & semper Augustus, honorabili in Christo deuoto Abbati &c. gratiam suam. & omne bonum Cùm ex antiqua & approbata, ac à Diuis Imperatoribus & Regibus inclytæ recordationis nostris antecessoribus vsque ad nos productâ consuetudine qualibet Ecclesia in nostro Rom. Imperio constituta, ad quem beneficiorum Ecclesiasticorum pertinet collatio, super vnius collatione beneficij precum nostrarũ primarias admittere teneatur, deuotionẽ tuã rogamus, quatenus huic Clerico de Ecclesiastico beneficio quod ad tuam collationem spectat, ob reuerentiam sacri Imperij, & nostram si quod vacat in præsens, vel quamprimùm vacauerit, studeas liberaliter prouidere, taliter faciens, quod deuotionem tuam nostra Serenitas debeat meritò commendare, & ad tua iusta desideria facilis inueniri. Dat. Regni nostri anno primo.* Ex qua concessionis precum formula patet, antiquiores illas fuisse æuo Rudolphi, cùm in ea dicatur, *cùm ex antiqua, & approbata consuetudine* &c. Porrò, forma concessionis Precum Primariarũ hodie talis est: FERDINANDVS

Rex Rō quosdam Episcopatus & Archiep. confert

Ferdinādus I. confert Archiep. P. Claudio Iaio Iesuitæ, recusāti.

Preces, quo tempore cœpta. Antiqua precum formula.

Formula concessionis Precũ hodierni temporis.

DVS Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus ac Germaniæ Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Luxenburgiæ Vuirtenbergiæ, superioris, & inferioris Silesiæ &c. Princeps Sueuiæ, Marchio Sacri Romani Imperij, Burgundiæ, & Morauiæ superioris & inferioris, Lusatiæ, Comes Habsurgæ, Tirolis, Ferretis Niburgi, & Goriciæ &c. Landgrauius Alsatiæ, Dominus Marchiæ Sclauonicæ, Portus Naônis & Salinarum &c. Honorabili, & Religiosis, deuotis, nobis dilectis N. Abbati & conuentui Monasterij Sancti N. coniunctim vel diuisim gratiam nostram Cæsaream, & omne bonum: Etsi nos ad Romani Imperij fastigium euectos, titulisquè Augusti, & Regio Diademate decoratos summâ semper ope niti decet omnia sacri Romani Imperij intemerata iura, & consuetudines laudabiles conseruare, par est tamen vt hoc diligentiori studio præstemus, si quando integritate vitæ, & morum probitate alijsquè virtutibus insignitos, meritis beneficijs, & dignis honoribus afficiendos arbitramur. Siquidem Imperatorum regumquè sublimitas, & magnitudo nullo expressius officio Dei Opt. Max. similitudinem referre potest, quàm si pluribus benefecerit. Quare cùm nobis ad prædecessorum imitationem ex inueterata consuetudine, etiam Apostolicâ authoritate per Sanct. in Christo Patrem Gregorium XIII. Sanctæ Romanæ & vniuersalis Ecclesiæ Pontificem Maximum roborata, ius competat, Preces Primarias ad omnes, & singulos beneficiorum Ecclesiasticorum Collatores, Collatrices, Capitula, Conuentus, & Collegiā, ac personas alias de illis quocumque modo disponendi ius habentes, per vniuersum Romanum Imperium constitutas, porrigendi, dandi, concedendi, & decernendi pro personis idoneis, & nobis gratis, ad consequendum beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, tam secularia quàm regularia, etiamsi Canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes vel officia fuerint in Collegiata, Cathedrali, vel Metropolitana Ecclesia, etiamsi ad ea consueuerint qui per electionem assumi ad Collatorum, Collatricum, Capitulorum, Collegiorum, siue conuentuum ad personarum prædictarum collationem, prouisionem, electionem, nominationem, præsentationem, seu quamlibet etiam ordinationem coniunctim vel diuisim spectantia (Canonicatu nihilominus & præbenda cum dignitate, personatu, administratione vel officio etiam ex persona plurium successiuè vacantibus pro vno computatis beneficio) & huiusmodi etiam prædecessorum nostrorū Primarijs Precibus reuerēter hactenus paritum fuerit. Idcirco Romani Imperij iura, & consuetudines (vt tenemur) prosequi & prædecessorum vestigijs insistere volentes, Primarias Preces nostras pro Deuoto nobis dilecto N. ad vos porreximus, dedimus, concessimus, & decreuimus, ac per præsentes porrigimus, damus, concedimus, ac decernimus. Ita tamen quod nobis & hæredibus ac successoribus nostris Archiducibus Austriæ, nullū vnquā per hoc in iuribus, priuilegijs & exeptionibus, & collationibus nostris generetur præiudiciū, vos adhortātes & pro conseruatione iurium ac consuetudinum Romani Imperij expresse requirentes, vt beneficium Ecclesiasticum tam regulare quàm seculare, cum cura vel sine cura, etiamsi

Canonicatus vel præbenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium fuerit, etiamsi ad illud consueuerint qui per electionem assumi in Metropolitana, Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia, quoad præsens siue proximè quomodolibet simul vel successiuè in quocumque mense vacare contigerit, ad collationem, prouisionem, electionem, nominationem, præsentationem, ordinationem, siue quamlibet aliam dispositionem vestram pertinens, Canonicatu (vt præfertur) & præbenda, cum dignitate, personatu, administratione, vel officio, etiamsi ex persona plurium successiuè vacauerint pro vno computatis beneficio quod præfatus N. per se vel procuratorem suum infra mensem à die notæ vacationis duxerit acceptandum, eundem N. prout ad vos spectat ad illud eligatis, nominetis, præsentetis ac ei illud conferatis, & assignetis, atque etiam de eo prouideatis, ponendo eum in pacifica, & quieta possessione, stallum in choro, & locum in Capitulo ei assignando cum plenitudine iuris Canonici, & fructuum perceptione, qualibet contradictione cessante. Quo verò hæ Preces nostræ Primariæ certiorem consequantur effectum, nominamus, & deputamus authoritate Apostolicâ nobis in hac parte concessa præsentium Venerabiles N. Archiepiscopum Moguntinum, Sacri Romani Imperij per Italiam Archicancellarium, Principem, Electorem, & Nepotem nostrum charissimum N. Episcopum Spirensem, & Præpositum in VVeisenbourg, Principem Deuotum nobis dilectum, & quemlibet eorum insolidum, qui præsentibus nostris litteris requisitus fuerit, harum Primariarum Precũ nostrarũ executores, eisdem per præsentes expressè committentes & mandantes, vt si fortè in contemptum & præiudicium iurium, & consuetudinum Romani Imperij ad parendum huiusmodi Primarijs nostris Precibus contumaces & rebelles fueritis, tanquam executores à nobis deputati sub pœna grauis indignationis nostræ quilibet eorum vos realiter & cum effectu ad parendum per censuras Ecclesiasticas compellat, aliaque faciat & exequatur iuxta traditam sibi in litteris Apostolicis potestatem. Contumacia verò vestra, aut contemptu, (quod absit) per mensem continuum à die requisitionis numerandũ, vos omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus & donationibus à Romanorum Imperatoribus, & Regibus, ac à nobis, & alijs prædecessoribus nostris vobis concessis, noueritis eo ipso priuatos, & nostra tuitione exutos, quæ & quas ex nunc prout à die contumaciæ vestræ tenore præsentium reuocamus, cassamus, & irrita esse volumus, & vos totaliter contumaces, & rebelles à beneficijs Maiestatis nostræ reddimus alienos, prout etiam ex nunc, prout extunc priuamus, & à protectione nostra excludimus. Harum testimonio litterarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri appensione munitarum.

SEQVITVR

Sequitur textus

INDVLTI PRIMARIARVM PRECVM IN QVINQVE SECTIONES DIVISVS, CVM Summarijs.

Sectionis I. Summarium.

Caussæ impulsiuæ Indulti S. D. N. Pauli Pap. V. sunt bene merita Cæsaris erga Ecclesiam Romanam Catholicam, cuius est Aduocatus & legitimus Athleta aduersus fidei & Christiani nominis hostes.

Sectio I.

[a] PAVLVS [b] Episcopus seruus seruorum Dei. Charissimo [c] filio Ferdinando Romanorum [d] Regi Illustri in Imperatorem electo, [e] salutem & Apostolicam benedictionem.

CVM post factam de persona tua per [f]. S. R. Imperij Principes [g] Electores in [h] Regem Romanorum electionem, ac per nos pro vniuersæ Reipub. salute [i] confirmatam, nuper nobis significaueris, te summoperè desiderare personas tibi gratas & acceptas gratia vt munificētia aliqua beneficia Ecclesiastica cōsequi posse: Nos quemadmodū magnis merētur efferri laudibus, insignibusque præconijs commendari & sublimium Principum desideria & vota quæ in diuini nominis & personarum, illi Clericali vinculo adstrictarū amore feruntur, & opere postmodū cōsequente tutum deducantur in actum: ita etiam dignum vel potius debitum existimamus, vt quoniam in fidei synceritate & deuotione illibatæ Ecclesiæ sponsæ nostræ, te fidelem [k] Aduocatum deuouisti, eamque humili professione Matrem & Dominam

Dominam tuam recognouisti, & ad ipsius honorem, & S. Rom. Imperij decus, & vnionem victoriæ, & diadema etiam nostro ministerio, adueniente tempore, suscipere, & in eis immobilis persistere intendis, verùm etiam tamquam ipsius Ecclesiæ legitimus Pugil & Athleta, te aduersus Schismaticorum & Hæreticorum, Turcarum tyrannum, ac fidei ac Christi nominis hostes, insanias, & furores, spiritualiter & temporaliter armaris, & in dies arma huiusmodi iugiter exequeris, ea tibi fauorabiliter concedamus, quæ tuæ Celsitudini cedant ad honorem, & per quæ eisdem bene meritis personis te munificum reddere possis, ope auctoritatis Apostolicæ exhibitione gratiarum.

SCHOLIA IN SECTIONEM I.

Nomen Pauli V. ante Pontificatum.

a PAVLVS) Antequam ad summi Apostolatûs apicem euectus esset Paulus V. Pontifex Maximus Camillus vocabatur, ex Illustri Burghesiorum familia oriundus, cuius ego deductionem accuratam ex antiquissimis Scriptorum monumentis prodidi in Epistola liminari Dissertationum mearum in Onosandri Strategicum ad Illustriss. & Rmum. Dominum Scipionem S. R. E. Card. Burghesium. Mutato autem Camilli nomine, Paulus V. dictus est; æquum enim est, vt Papa, qui alijs omnibus præest, proprio suo nomine quo appellabatur, dũ alijs suberat, exinde non vocetur, sed aliud sibi assumat, vt sicuti est Dominus omnium, & Dei Vicarius effectus, *glos in verb. Bonif. in proëm. lib. 6. vbi DD. Guilielm. Bened in cap. Raynutius in pr. nu. 43. & seqq.* ita nomen aliud sibi adsciscat ad instar Principis Apostolorum Petri, qui antea Simon dicebatur, *Restaurus Castaldus tract. de Imper. quæst. 40.* Hinc omnes à Gregorio Magno Pontifices, hanc nominis mutationem non sine ratione esse considerantes, primo nomine neglecto, aliud assumere consueuerunt, quasi quod prius in terrena, priuataque vita affecuti erant, terrenos affectus redoleat; proinde cùm terrenæ cogitationes & curæ sint ab ipsis calcandæ, obliuionique mandandæ, aptè quidem cum secularibus negotijs, secularis quoque appellatio reijciatur, id quod etiam in nonnullis Regularium ordinum familijs, obseruari notat Anast. Germon *tract. de Indultis Cardin. In script. nu.* 19. Verùm, quantò maior & excelsior est Papa, tantò humilior omnibus creaturis ostenditur, & proptereà se SERVVM SERVORVM DEI appellat, *cap. relatum 37. in fi. de sent. excom. & in Proëm. Decretali. in glos. verbi Seruus.* Ex quo illud processit, vt in die coronationis Papæ, quo conditionis humanæ minor sit, ante illum stupæ in summitate arundinis comburantur, & stentoreâ voce inclametur: SIC TRANSIT GLORIA MVNDI PATER

SANCTE

SANCTE. *Nauar in repert. cap. inter verba 11. quæst. 3. conclus. 5.* Ita olim triumphantibus Imperatoribus suggerebatur à tergo: RESPICE POST TE: HOMINEM MEMENTO TE. *Tertul. in Apolog.* Atque hæc inscriptio Seruus Seruorum &c. adeò vsque recepta, & necessaria est in litteris Pontificijs, vt si illa desit, litteræ obreptitiæ, & de falso sint suspectæ, vt pote contra styli vsum fabricatæ. *Bald in l. Sacri affatus C. de diuers. rescript. cap. quam graui de crimine falsi Abbas in cap. ex parte 2. num. 2. de off iud deleg.*

b. EPISCOPVS) Quid causæ cur S. D. N. Episcopum se nominet, notat Restaurus Castaldus *tract. de Imperat. quæst. 42.* vbi scribit ciccircò Episcopum nominari, quòd nullus ordine Episcopali maior sit in Ecclesia *per not glos in Proëm. sexti, in verbo Episcopus, & Anast. Germon. tract. de Indult. Cardin. in 5. Episcopus.* *Papa vnde Episcopus dicitur.*

c. CHARISSIMO IN CHRISTO FILIO) Multis iam retro seculis inoleuit vsus ille, vt S. D. N. Papa cùm Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, & Cardinalibus scribit, fratres appellet, tanquam in officio Coadiutores; cùm autem alijs, filios. Et quidem optima ratione, vt quemadmodum, inquit Restaurus, *ad formam mandati, verbo dilecti filijs, &* Deus Opt. Max. pater est & creator omniũ, ita eius in terris Vicarius filius sanctus, cura & honore, quia curã omnium gerit, vt ostendit Bonifac. *ad Proëm Clement. col. 2. not.* 4. Atque hæc scribendi forma nisi seruata fuerit, præsumitur rescriptum falsum *d. cap. quam graui. Alciat. in l. inter claras C de summa trinit.* *Papa Episcopis scribens fratres appellat, cum autem alijs filios.*

d FERDINANDO ROMANORVM REGI) Eligendus in Imperatorem, primùm eligitur à septemuiris Germaniæ Rex Romanorum, posteà verò promouetur in Imperatorem vnctione, consecratione, & coronatione quam accipit à Papa, *text. in c Venerabilem ibi, personam electam in Regem, & ibi, ad Imperium assumendus, de Iureiur. Restaur. tract. de Imperatore quæst.* 10. Aurea etiam Bulla Caroli IV. quotiescumque necessitas seu casus electionis Regis Romanorum in Imperatorem promouendi. Ac licet plerique sint in ea sententia, vt Rex potiùs Germanorum eligatur. *Ioan. And. in d. cap Venerabilem,* nihilominus præualuit sententia Panor. & aliorum *in d. cap.* quæ etiam diuturno loquendi vsu confirmata est. Benè tamen animaduertit D. Azorius *l* 10. *instit. moral. part. 2 cap.* 4. olim antequam electio Imperatoris ad septemuiros Germanos Romani Pontificis authoritate redacta esset, Regem Romanorum eligi quempiam solitum, qui deinde ab Italis, Lombardis eligebatur, & à Mediolanensi Episcopo coronabatur in Regem Italiæ, tandem à Romano Pontifice, annuente vniuerso populo Romano, Imperator Romanorum vocabatur. Vnde Carolus Magnus qui primùm Aquisgrani erat creatus, & coronatus Rex Germanorum, posteà in Italia Longobardis bello deuictis se fecit in Regem Italiæ coronari, & Pipinum filium Regem Italiæ nominauit. Post Carolum Magnum, successerunt ordine Ludouicus Pius, Lotharius, Ludoui- *Eligendus in Imperatorem primum Rex Rom. creatur.* *Electio Imperatoris ante datos Electores à Papa qualis.*

douicus Iunior, Carolus Caluus, Ludouicus Balbus, Carolus Crassus, & Arnulphus, quorum singuli fuerunt Reges Germanorum, & deinde ab Italis electi Reges Italiæ, & postea coronati à Romano Pontifice Imperatores. Arnulphum secuti sunt Ludouicus filius eius, Conradus I. & Henricus I. qui Reges quidem Germanorum fuerunt, sed non Reges Italiæ, vel Imperatores electi atque coronati. Post decretum à Gregorio V. (licet alij falsò Gregorio X. id attribuant, quos refutat Card. Bellarm. *de translat Imperij Romani l. 1. cap. 1.*) de Imperatore eligendo, Septemuiri Germani Regem Romanorum dicuntur eligere, quoniam etiamsi eligatur Rex Germanorum, quia tamen eligitur in Imperatorem postea promouendum, reuera eligitur in Regem Romanorum. Item vt supra dixi Romanus Pontifex ius eligendi ad Septemuiros Germanos reuocauit, vt schismata ex Imperio tollerentur: nam post Carolum Crassum, quidam Itali elegerunt in Regem Italiæ Berengarium ducem Foro Iuliensem, alij VVidonem Ducem Spoletanum, alij Arnulphum Regem Germaniæ. Post Arnulphum itidem, quidam Itali volebant eundem Berengarium, alij Lambertum filium VVidonis, quem ipse pater VVido Regem appellauerat, & socium regni sibi adiunxerat, alij Ludouicũ filiũ Bossononis in prouincia Regis contra Berengarium vocarunt, & regno Italię præfecerunt; mortuis verò VVidone, Lamberto, Arnulpho, Ludouico regnauit in Italia solus Berengarius, sed contra ipsum multi Itali Rudolphũ Burgundiæ Regem, in Regem Italiæ elegerunt, quo deinde absente, & extincto Berengario Italici Hugonem filiũ Lotharij, nepotem Lotharij in Lotharingia Regis, pronepotem Ludouici II. Comitem Arelatensem Regem Italiæ crearunt, & hic filium Lotharium Regem Italiæ nominauit, quia scilicet sibi socium in regno assumpsit, qui deinde mortuo patre solus in Italia regnauit. Sed contra eum Itali Berengarium II. Berengarij I. ex filia nepotem Regem constituerunt, & ipse postea filium suum Adalbertum Regem Italiæ appellauit. Contra hos plerique Itali Othonem Magnũ Regem Germanię vocarunt, & in Regem Italiæ elegerunt. Othoni Magno succelsit in regno Germanię, & Italię Otho II. filius: Othoni II. filius Otho III. in vtroq; regno successit, post quem edita est constitutio Pontificia de septem Electoribus Imperatoris. Plura de Electoribus videatur idem Azorius d. c. 4. vbi quærit an in electione Imperatoris si sit dissensus, Romanus Pontifex alterũ alteri pręferre posit: & quid si inidoneum seu indignum elegerint? & si idoneum, an is antequam sit à summo Pontifice vnctus, sacratus, vel confirmatus administrare posit? & an sit totius mundi Dominus? & pleraque talia curiosæ inuestigationis, sed non huius loci.

Gregorius V. Electores constituit.

Otho Magnus Rex Germanus vocatus.

Salutãdi consuetudo antiq.

ᶜ SALVTEM) vsus iste salutandi non modò Christianis iã diu receptus est, vt constat ad Philip. cap. vlt. 1. Thess. ca. vlt. & 2. cap. vlt. & alibi, verũ etiam Ethnicis ipsis, qui etiam post nomina illam adijciebant, licet interdum isti

omit-

omitterent, præsertim Reges, quasi per maiestatem. Quod Plutarchus notat in Phocione, dum scribit *Alexandrum victo Dario abstulisse ab Epistolis τὸ χαίρειν (illud saluere) exceptis quas Phocioni scribebat, quem vnum, sicut Antipatrum compellebat post salutem dictam.* Verùm Romani Pontifices Christi discipulos etiam in hoc secuti, hoc salutandi more semper vsi sunt, vt licet videre in proœmio decret. lib. 6. & Clem. & ibi DD. nam vt benè scribit Rebuff. *ad formā mandati Apostolici, verbo salutem*, producit salus, actus charitatis, pietatis, largitatis, fidelitatis, sedulitatis, trāquillitatis, iucūditatis, & necessitatis. Hinc in primitiua ecclesia prçter salutem, Gratiā imprecabantur, id quod Ignatium, & successores Antiochenses Episcopos fecisse narrat Baronius, *in Annal. Eccles. sub annum Christi* 45. & procedente tempore, post salutem, Apostolicam benedictionem subiecerunt.

Imperiū qui à Romanis processerit.

f SACRI ROMANI IMPERII) Imperium à Romanis defluxisse qui primū Regibus regebantur, dein Consulibus, & Dictatoribus, demum Principibus & Cæsaribus, quorum primus fuit Octauianus Augustus (sub quo Seruator generis humani natus est) qui bellis ciuilibus sua virtute extinctis, ipsū denique terrarū orbem pacauit, nemo quisquam est qui ignoret. Hinc Augusti nomine illum insigniuit senatus, vt cùm primus omniū condidisset Imperiū, diuino quasi nomine, & titulo, vt L. Florus loquitur, etiā superstes consecraretur. Atque inde fortassis factū est, vt Imperatoribus quasi diuinis hominibus, & veluti Ioue editis, vt Homerus loquitur, ignis præferretur, *Adri. Turnebus lib. 1. animad. c.* 29. Verùm missa hæc faciamus, & disquiramus, quid intersit inter Cæsares, Imperatores, & Augustos? Nonnulli, inter quos est Alciatus *in annotat. ad Tacitum*, hoc interesse scribunt, quòd Cæsares, fuerint dicti, qui Augustæ Maiestatis hæredes designati essent, administratione rerum interdicta, nisi fortè aliquā prouinciam Augusti iussu administrandā haberent. Hinc nulla illis donatiua militibus dandi facultas erat, nec in comitatu alios habebat nisi quos princeps tribuisset. Paulò maior Imperatoris dignitas, qui licet intra Augusti fastigiū positus, eiusque arbitrio bella gereret, summam tamen potestatem in Magistratus, inque milites, habebat, iusque illi belli indicendi erat. Hinc Ouid. lib. 2. Trist.

Quæ sit differētia inter Cæsares, Imperatores & Augustos.

Per quem bella geris, cuius nunc corpore pugnas,
Auspicium cui das grande, Deosque tuos.

Aeuo tamen posteriori, vt Tertul. qui Apostolorū temporibus vicinus vixit, ijdem Cęsares, qui Augusti, & ijdem Imperatores, qui Cęsares & Augusti. *Christianus nullius est hostis*, inquit Tert. ad Scapulā, *ne dū Imperatoris, quē sciēs à Deo suo constitui, necesse est vt & ipsū diligat, & reuereatur, & honoret, & saluum velit cum toto Imperio: quousq; seculum stabit, tam diu stabit. Colimus ergo Imperatorem sic, quomodo & nobis licet, & ipsi expedit, vt hominem à Deo secundum, & quidquid est à Deo consecutum, solo Deo minorem.* Ita ille; qui rursum in Apologetico:

Sedquid ego amplius de religione, atque pietate Christiana in Imperatorem? quem necesse est, suspiciamus, vt eum quem Dominus noster elegerit: vt meritò dixerim, noster est magis Cæsar, vt à nostro Deo constitutus &c. Signentur hæc Tertulliani dicta, sed illud maximè quòd tam diu stabit Imperium, quamdiu sęculum. Ex quo videt lector, illum imbibisse vaticinium illud Danielis cap. 2. pernotum, quo non ante cadet Imperium, quàm fatalis & horrendus ille vniuersi orbis occasus adueniet. Iccircò æuo primitiuæ Ecclesiæ, Christiani, ne in præacerbas Antichristi vexationes inciderent, ardentibus votis Deum suum pro incolumitate Imperij, Imperatorisque precabantur; vt ex his eiusdem Tertul. verbis in Apolog. licet percipere: *Est*, inquit, *& alia maior necessitas orandi pro Imperatore, etiam pro omni statu Imperij, rebusque Romanis quod vim maximam vniuerso orbi imminentem, ipsamquè clausuram sæculi, acerbitates horrendas comminantem, Romani Imperij commeatu scimus retardari. Itaque nolumus experiri, vt dum precamur differri, Romanæ diuturnitati fauemus*, Apologet. aduersus gentes. Faueamus ô Lector! & pro incolumitate Imperatoris, & Imperij ardentibus Deum votis cum Tertulliano precemur: qui si hisce temporibus viueret, in quas voces nō erūperet? quid non moliretur? ô tēpora! ô mores! sed hęc obiter.

g PRINCIPES ELECTORES) Diximus supra cœptum in Romanis Imperium. Ab istis ad Græcos Constantinopolim, per Constantinum Magnum transiuit. Post illa Occidentis Imperium à Græcis ad Francos translatum est, & in Caroli familia vsque ad octauam, & nonam generationem permansit. Demum Italia Schismaticis diuexata regi cœpit per Reges siue Gothos, siue Longabardos, donec tandem Imperium rediuiuum surrexit in successoribus Caroli Magni, in quos via successionis sanguinis, & non electionis gradatim deferebatur. Ab istis tandem delatum est Imperium Germanis in personam Othonis I. qui exactis ex Italia Berengarijs ætate iam prouectâ Viennæ Austriæ obijt circa annū 970. relicto Othone II. successore, qui à Ioanne XIII. Papa coronatus est: eo mortuo successit in Imperio eius filius Otho III. vt diximus supra, quem à Benedicto VII. Papa coronatum legimus, & is vltimus fuit qui iure hæreditario Imperium administrauit: Nā cùm Germani proceres animaduerterent, Reges & Principes degeneres nonnunquam filios posteris relinquere, sicque satius esse electione Imperium deferre quàm successione, (in quo non desunt exempla quæ peti poterunt ex ca. 11. lib. 1. mei Thesauri politic. Aphoris.) hinc factum vt per electionem deinceps Imperator Romanus assumeretur. Ne autem indiscreta, aut subitaria, vt olim plerumque, electio fieret, certos Ecclesiasticos, & seculares Germaniæ Principes, authore præsule Romano selegerunt, ad quos huiusmodi spectaret electio. Ac licet non reperiatur in iure decisum, quot numero Principes Germaniæ ad hanc electionem requirantur (nam in Clem. 1. de Iureiur. legimus per Ecclesiam Imperium à Græcis ad Germanos fuisse translatum,

Imperij Romani mutatio qualis.

Electorum Imperij institutio.

latum,& ab Ecclesia ad certos Germaniæ Principes ius eligendi Imperatorem peruenisse *in cap. Venerabilem de electio.*) sed dicatur, Principibus Germanorum ius eligendi Imperatorem iure, vel consuetudine conuenire, *in c. ad Apostolica, de sent. & re iud.* in 6. vbi hoc solum habetur: Illi autem ad quos Imperatoris spectat electio, liberè eligant in Imperio successorem) nihilominus præualuit sententia glossæ *in d. cap. ad Apostolica, in verbo, Illi autem*, & multorum aliorum dicentium, septem esse ordinatos Principes Electores, videlicet tres Ecclesiasticos, Archiepiscopum Coloniensem, Treuirensem, & Moguntinensem, quatuor verò sæculares, Palatinum Comitem Rheni, Ducem Saxoniæ, Marchionem Brandenburgensem, & regem Bohemiæ, olim Ducem, licet iste, vt quidam, *quos recenset Azorius instit. moral. lib.* 10. *cap.* 3. volunt, non aliàs sit Elector, nisi in dissensu suffragiorum sex aliorum. Itaque post mortem Othonis III. seu finita stirpe Othonis I. perspicuum est, ius eligendi Imperatorem, resedisse penes eosdem Septemviros, iam nominatos, & primum omnium Imperatorem fuisse non Henricum Saxoniæ Ducem (qui sine legitima authoritate Imperij titulum, vt olim Galba & Vespasianus, qui iccircò è Cæsarũ albo abrasi sunt, sibi arrogauit. Carolus Mag. *ad consuet. Paris. tit.* 1. *Rub. des matieres feodal n.* 32.) Sed Hẽricũ I. Bauariæ Ducẽ ex inclyta & antiquissima Bauarorum familia anno circiter salutis 1003. vno omnium Electorum ore Imperatorem renunciatum, & à Benedicto VIII. coronatũ esse. Intereà aduerte Septem-viros istos Principes non Imperatorem eligere, sed Regem Romanorum in Imperatorem promouendum, *quod totidem verbis legitur in Clem.* 1. §. 1. *de Iureiur.* Henricum Regem, tunc Regem Romanorum. & clariùs in §. nos ibidem, *ipsum nominauimus, denunciauimus, & declarauimus in Regem Romanorum, in Imperatorem posteà promouendum.* Neque obstat quod habetur in cap. ad Apostolicæ, de sent. & re iud. in 6. vbi hæc habetur: *Illi autem ad quos in Imperio Imperatoris spectat electio, &c.* Nam respondet D. Azorius *pag.* 1060. *par.* 2. in illo Imperatoris suppleri illud videlicet posteà promouendi, cùm electus in Regem Romanorum posteà creetur, vngatur, coronetur Imperator, vt ex præcitatis, atque adeò bulla aurea Caroli IV. Roman. Imp. sub annum Christi 1366. edita constat. Sed nec illud silentio inuoluẽdum, quod subiicit idem Azorius, antequàm electio Imperatoris ad Septem-viros Germanos Romani Pontificis authoritate redacta esset, aliquem Romanorum eligebant, qui deinde ab Italis Lombardis eligebatur, & à Mediolanensi Archiepiscopo coronabatur in Regem Italiæ, tandem à Romano Pontifice, annuente vniuerso populo Romano, Imperator Romanorum vocabatur.

Rex Boemiæ ius suffragij dandi an habeat.

Ante Electores, PP. quis ritus eligendi.

Vnde Carolus Magnus, qui primus Aquisgrani fuit creatus, & coronatus Rex Germanorum, posteà in Italia Longobardis bello deuictis, se fecit in Regem Italiæ coronari, & Pepinum filium Regem Italiæ nominauit. Post Carolum Magnum successerunt ordine Ludouicus Pius, cuius filij tres fue-

runt, Ludouicus Germanicus, Lotharius, Carolus Caluus: Ludouico Alemania obtigit, fueruntque illi filij, Ludouicus, item Carolus Craſſus, qui Caluo Imperium eripuit, & Carolomannus, cuius filius Arnulphus post Craſsũ imperauit. Arnulphi filij Ludouicus III. Cæſar, & Conradus, cuius Conradi filij fuerunt Ebrardus (cuius poſteri ſunt Francorum Principes) & Conradus poſtremus in hac progenie Cæſar. Poſtea ab his ad Othonem I. Imperium delatum eſt, vt prædixi, & tandem cùm Germani Principes ob frequẽtes ſeditiones viderent magis expedire eligere, quàm ex hæreditate mereri Principem, tandem Henrico I. Bauaro obtigit, vt diximus, per electionem Imperium, per quam etiam in alios exinde, ad noſtra vſque tempora deriuauit. Atque de his hoc loco ſatis dictum eſto.

Henricus I. Bauarus primus fuit electus in Imper. per Principes Elect.

h IN REGEM ROMANORVM) Rex Romanorum creatur per Principes Electores, nec nomen Imperatoris aſſumit, niſi vnctus, conſecratus, coronatus à Papa, *cap. Venerabilem, de Iureiur. Reſtaurus tract. de Imperatore quaeſt.* 10. Hinc rectè animaduertit Baronius *tomo* 10. *annal. ſub annum Chriſti* 888. Arnulphum Carolomanni filium, nunquam ab antiquis Scriptoribus Imperatorem fuiſſe nominatum, ſed ſemper Regem, eò quòd nefas eſſet Imperatoris nomen aſſumere, niſi illud ab Apoſtolica ſede collatum eſſet. Vnctus itaque & coronatus demùm Imperatoris nomine donabatur; *Reſtaurus Caſtaldus tract. de Imperatore, quaeſt.* 45. *nu.* 1. Qui autem fuerint coronati à Carolo Magno Reges Romanorum ex Elencho ſubiecto videbit curioſus Lector, quem acceptum refero à Patre Ioanne Azorio, *lib.* 2. *Inſtitutionum moralium. part.* 2. *lib.* 10. *cap.* 5.

Rex Romanorũ aſſumit nomen Imperatoris per vnctionẽ & coronationẽ.

Elenchus Cæſarum coronatorum à Carolo Magno.

CAROLVS MAGNVS, Anno Domini 801. in die Natalis Domini, vt paulò antè dixi à Leone III. Romæ in Aede S. Petri Chlamydem Auguſtalem, & coronam auream accepit: quo facto populus vniuerſus ter acclamauit: Carolo Auguſto à Deo coronato, Magno, & Piiſsimo Imperatori Romano vita, & victoria. Aimonius lib. 5. Rhegino lib. 2. Friſingenſis libr. 5. Sigonius de regno Italiæ libr. 4.

LVDOVICVS PIVS Caroli Magni filius, vnctus, conſecratus, & coronatus eſt à STEPHANO IV. Remis in Gallia, Anno 816. Aimonius libr. 5. Rhegino libro 2. Friſingen. libro 5. Sigebertus in Chronico, Sigon. lib. 4.

LOTHARIVS filius Ludouici Pij. coronatus eſt Romæ à Paſchali I. anno 823. Aimonius, Rhegino, Friſingen. Sigibert. Sigon. lib. 5. ſupra citati.

LVDOVICVS II. Lotharij filius coronatus eſt Romæ in Baſilica S. Petri à Sergio II. anno 844. Aimonius, Rhegino, Friſing. Sigibert. & Sigon.

CAROLVS CALVVS, filius Ludouici Pij, frater Lotharij Imperatoris, patruus Ludouici II. coronatus eſt Romæ in æde S. Petri à Ioanne VIII. anno Domini 876. Aimonius lib. 5.

Rhe-

Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 5.

LVDOVICVS III. cognomento BALBVS, filius Caroli Calui coronatus est Lugduni in Gallia à Ioanne VIII. anno 878. Aimonius lib. 5. Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 5.

CAROLVS cognomento CRASSVS, filius Ludouici Regis Germaniç & nepos Ludouici Pij, patruelis Ludouici III. Balbi coronatus est Romæ in æde S. Petri à Ioanne VIII. anno 881. Aimonius. Rhegino. Frisingen. Sigibert. & Sigon. Arnulphus filius Carolomanni ex concubina, nepos Ludouici Regis Germaniæ, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Formoso Pontifice Romano anno 896. Rhegino lib. 2. Frisingen. 6. Sigiber. in Chronico Sigon. lib. 6.

LVDOVICVS IV. filius Bosonis in prouincia Regis ex vxore Hirmingarde, filia Ludouici Pij, & sorore Caroli Calui, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Benedicto IV. anno 901. Rhegino lib. 2. Frisingen. lib. 6. Sigon lib. 6.

OTHO I. olim Saxoniæ Dux, Germaniæ Rex coronatus Romæ in æde S. Petri à Ioanne XII. anno 962. Frisingen. lib. 6. Sigon lib. 6. Ante hunc Othonem I. & post Arnulphũ Imperatorem Reges Germaniæ fuerunt Ludouicus filius Ludouici Pij, & frater Lotharij, & Caroli Calui Imperatorum. Conradus primus Dux Franconiæ, Henricus Dux Saxoniç, pater Othonis I. Imperatoris, sed Reges Italiæ non fuerunt.

OTHO II. filius Othonis I. coronatus est Romæ in Basilica Vaticana anno 968. à Ioanne XIII. Frisingen. lib. 6. Sigonius lib. 7.

OTHO III. filius Othonis II. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Gregorio V. anno 996. Frisingen. lib. 6. Sigon. lib. 7.

HENRICVS I. ex Duce Franconiç ac potiùs Bauariç factus Rex Germaniæ coronatus est in æde S. P. à Benedicto VIII. anno 1014. Nauclerus in Chronologia parte 2. Generat. 34. Sigon. li. 8. de Regno Italiæ.

CONRADVS II. ex Duce Sueuiç, factus est rex Germaniæ, coronatus est Romæ in Basilica S. Petri à Ioanne XX. anno 1027. Frisingen. lib. 6. Naucler Generat. 35. Sigon lib. 8. de Regno Italiæ.

HENRICVS III. filius Conradi II. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Clemente II. anno 1047. Frisingen. lib. 6. Naucler. Generat. 35. Sigon. lib. 8.

HENRICVS IV. filius Henrici III. nepos Conradi II. dum puer esset, creatus est Cæsar anno 1057. sed non est à Romano Pontifice coronatus: fuit enim hostis & persecutor Ecclesiç & Gregorij VII. Pōtificis Romani: contra eũ Rudolphus dux Sueuiæ declaratus, & electus est ab Electoribus Principibus Rex Germaniç authoritate Gregorij 7. & ab eo confirmatus Rex Romanorum, sed non est coronatus Imperat. Naucler. Gener. 36. & 37. Sigon. lib. 9. Item aduersus eum Conradus filius, quem in Regem Romanorum eligendum, & crean-

creandum curauerat ad Romanum Pontificem, se contulit, sed non est Imperator Coronatus, Sigon. lib. 9.

HENRICVS V. filius Henrici IV. per vim coronatus est Romæ in Basilica Vaticana à Paschali II. anno 4. quem captiuum abduxerat, cum clericorum, & ingenti laicorum multitudine, & mortuus est absque virili prole, Naucler. generat. 38. Sigon. lib 10.

LOTHARIVS II. ex Duce Saxoniæ factus Rex Romanorum coronatus est Imperator Romæ in æde S. Petri ab Innocentio II. anno Domini 1133. Nauclerus in Chronico part. 2. generat. 38. Sigon. lib. 11.

CONRADVS III. Dux Suæuiæ Henrici V. filius mortuo Lothario electus est & designatus Imperator anno 1138. non tamen coronatus à Romano Pontifice, Naucler. generat. 38. Sigon. lib. 11.

FREDERICVS cognomento AENOBARBVS Suæuiæ dux, nepos Conradi III. ex fratre Frederico, coronatus est Romæ in æde S. Petri ab Adriano 4. anno 1155. Naucler. Generat. Sigon. lib. 12.

HENRICVS. VI. filius Frederici I. coronatus est Romæ in æde S. Petri à Cælestino 3. Naucler. Generat. 40.

OTHO 4. filius Hérici Ducis Saxoniæ electus, & deinde confirmatus à Prædestino Episcopo nomine Innocentij 3. erat enim eius legatus in Germania, & deinde coronatus est Romæ in æde S. Petri ab Inno. III. anno 1206. Naucler Generat. 41.

FREDERICVS II. Henrici VI. filius in Regem Romanorum electus, confirmatus est ab Innocentio 3. coronatus verò ab Honorio 3. anno Domini 1220. Naucler. Generat. 41.

CONRADVS IV. filius Frederici II. electus est Rex Romanorum viuente patre anno 1287. Naucl. Generat. 42. sed non est à Romano Pontifice coronatus, & cùm Fredericum patrem Innocentius IV. Imperio priuasset, Principes moniti ab eodem Innocentio elegerunt Hêricum Langrauium Thuringiæ, & quia breui hic mortuus est, elegerunt Guiliellmum Comitem Hollandiæ, viuente adhuc Conrado quarto, & deinde occisus est à Frisonibus mortuo Cõrado quarto, posteà per aliquot annos fuit interregnum, dissidentibus inter se Electoribus, quia quidam anno 1257. elegerant Ricardum Cornubiæ Comitem, fratrem Henrici Regis Anglorum, alij verò Alphonsum X. Castellæ regem. Tandem anno 1273. Electus est Rudolphus Comes Habspurgensis, qui fuit pater Alberti I. Ducis Austriæ, non est coronatus, sed confirmatus à Gregorio X. in Concilio Lugdunensi, ea cõditione, vt anno proximè sequenti Romam veniret, vnctionem, consecrationem, & coronam accepturus. Naucl. Generat. 43.

Albertus I. Dux Austriæ, filius Rodolphi I. electus est anno 1299. Naucl. Generat 44. mortuus est anno 1308. non est coronatus.

HENRICVS SEPTIMVS Comes Luxen-

Luxenburgi acceptâ coronâ argenteâ in Germania,& ferreâ in Italia,coronatus est aureâ Romæ à tribus Cardinalibus legatis Clementis V. In æde S.Ioannis Lateranensis 1311. Naucler. Gener. 44. obijt anno 1313. & posteà anno sequenti Electores dissidentes elegerunt Ludouicum Ducem Bauariæ, & Fredericum Ducem Austriæ. Naucler. Generat. eadem.

CAROLVS QVARTVS filius Ioannis Regis Bohemiæ, Nepos Henrici VI. Imperatoris Romæ in æde S. Petri coronatus est à Petro Cardinali Hostiensi Legato Innocentij VI. Naucler.Generat. 35.& 36. Electores elegerunt contra Carolum Odoardum Regem Angliæ,sed electionem ille repudiauit.Postea elegerunt Gūtherū Comitē,sed breui mortuus est.

VENCESLAVS Caroli IV. filius Cæsar tantùm fuit, non Augustus, nec coronatus Imperator. Nauclerus Generat.46.

ROBERTVS ex Comite Palatino & Duce Bauariæ electus est Rex Romanorum anno 1400. non est Imperator coronatus.

SIGISMVNDVS filius Caroli 4. Imperatoris Bohemiæ, & Hungarię rex coronatus est Romę ab Eugenio IV.apud S. Petrum anno 1430. Naucler.Generat.49.

ALBERTVS 2. Austrię Dux,& Bohemiæ, & Hungariæ Rex,Gener Sigismundi Imperatoris, fuit Cæsar, & Rex Romanorum electus anno 1438.sed non coronatus Imperator, Nauclerus Generat.48.

FREDERICVS tertius Ernesti Ducis Austriæ filius, coronatus est Romæ in æde S. Petri à Nicolao V. anno 1452. Nauclerus Generat.45.

MAXIMILIANVS Frederici tertij filius, Cæsar electus, sed non coronatus Imperator.

CAROLVS V. Philippi Principis Hispaniæ filius, Nepos Maximiliani Cæsaris, Frederici tertij Imperatoris pronepos, coronatus est Bononię à Clemente septimo, anno 1530.

Annales nostri referunt illum inauguratum Aquisgrani anno 1512. 4. Idus Nouemb. vid. Annales D.Chapeauille Canonici & Vicarij Leodien. in vita Erardi à Marcka cap.10.

FERDINANDVS Rex Bohemię & Vngariæ, frater Caroli V. Imperatoris Cæsar fuit, non Imperator coronatus.

MAXIMILIANVS secundus Rex Bohemiæ, & Hungariæ Ferdinandi Cæsaris filius, Cæsar fuit, non coronatus Imperator.

RODOLPHVS secundus Rex Bohemiæ, & Vngariæ, filius Maximiliani Cæsaris, nepos Ferdinandi Cæsaris, Rex & Cęsar est. obijt anno 1612. in Febr.

MATHIAS Archidux Austrię, filius Maximiliani Cæs. Rex etiam & Cæsar Romanorum, qui obijt anno 1619. non etiam coronatus.

FERDINANDVS II. Germaniæ, Hungarię, Bohemiæ, Dalmatię, Croatiæ, Sclauoniæ &c. Rex, Archidux Austrię, Dux Burgundiæ,&c. Comes Tyrolis, S.Sedi obedientiā præstitit ministerio Ducis Sabelli 1. Maij anni currentis 1620.

Electio Imper. confirmatur à Papa.
Dux Sabelli praestat obedientiam S. Sedi pro Ferdinando II.
Electus Rex R. insinuat electionē suam S. Pontifici per suos Legatos qui pro eo praestant obedientiam &c.
Vnctio quid differat à consecratione.

1. CONFIRMATAM) Electio enim Imperatoris confirmatur à Papa, *textus in Clem. 1. de Iureiur. post. pr. ibi. approbationem &c. & alibi & notat Restaurus Castaldus tr. de Imp. quaest. 17. & Innoc. in cap. Venerabilem de Electio.* cui etiam praestat obedientiam: quam nuper, hoc est: 1. Maij huius anni 1620. exhibuit S. Sedi gloriosus, & Inuictissimus Imperator FERDINANDVS II. ministerio Ill.mi Ducis Sabelli ipsius ad S. Sedem Legati: prout & Matthias illius praedecessor opera Ill.mi & R.mi D. Episcopi Bambergensis. Est enim à multis iam retro saeculis visu receptum, vt Electus hanc confirmationem seu approbationem, per solennes Legatos seu Nuncios à Papa cum speciali mandato petat, *vt est textus in d. Clem. 1. ibi. dictum namq.* Et habetur in solenni libro sacrarum Ceremoniarum *lib. 1. sect. 5. cap. 1. in pr.* quòd Electus Rex futurus Imperator Romanorum primùm consueuit electionem suam per suos solennes Oratores intimare S. Pontifici, & decretum electionis ostendere &c. & per tales nuncios suos, cùm speciali mandato Electus in futurum Imperatorem exponit deuotionē suam & reuerentiam, seu obedientiam filialem erga S. Pontificem & sacram Rom. Ecclesiam, petens gratiam, & fauores consuetos, & praestant isti pro eo in ipsius animam iuramentum fidelitatis Papae, & Ecclesiae, petendo vnctionem & consecrationem, *vt in d. Clem. vnica, de Iureiur. & Restaurus Castaldus d. q. 17. Anast. Germon. tract. de sacror. immunitatibus lib. 3. in proëmio n. 5.* Vnctio autem quid differat à Consecratione, si quaeras, Respondebo; Vnctionem fieri oleo sacro, non tamen chrismate in brachio dextro siue humero, & in aede S. Petri ad altare S. Mauritij, Consecrationem verò sine oleo: quippe quia S. Pontifex super eum manus apponit adhibitis certis quibusdam precibus, quibus Dei nomen, & auxilium inuocatur. Quemadmodum etiam sine oleo res quaedam in Ecclesia consecrantur. Aliter verò presbyteri, & Episcopi consecrantur. Nam presbyteri sacrum ordinem recipiunt: Episcopi itidem sacram potestatem certa quaedam sacramenta conferendi, quâ presbyteri carent. Sunt qui putent Imperatorem per consecrationem sacrum ordinem recipere, & subdiaconum fieri; sed hoc falsum est: nam licet ministret Papae sacris operanti in veste subdiaconi, non propterea est Diaconus, cùm Imperator inter Laicos reputetur, *cap. vbinam 96. distinctione*, nec vllum sacrū ordinē habere possit vir coniugatus, *vt post Castaldū tract. de Imp. notat Azorius lib. 10. Inst. mor. cap. 8. vers. Tertio quaeritur:* Caeterum, aduerte, quod ex hac vnctione & coronatione resultat confirmatio, quae sitne tacita, an explicata, amplus est discurrendi campus, quem ego modò ingredi nolo ob spinas quae in eo dispersae. Solum dicam illud esse exploratissimum non solere Pontificem Primarias hasce Preces ante obedientiam sibi praestitam Caesari indulgere, qui nec potest ante dictam consecrationem aliquod priuilegium concedere, nisi aliud S. D. N. videatur, *Guido Papa decis. 239. in fi.* Primariae autem Preces iccirò dicuntur, eò quòd semel dumtaxat,

Imperator ante coronationem Preces non concedit.
Primariae Preces cur sic dicantur.

seu

ſeu pro prima ſaltem vice, non autem vel bis aut ſæpius vni & eidem Imperatori, in vna eademque conceduntur Eccleſia. *Boët. Epo. tract. de Regal. n.* 264. A quo autem tempore cœptus ſit illarum vſus, dixi ſuprà in proœmio.

k ADVOCATVM DEVOVISTI.) Imperator dicitur filius Eccleſiæ, aduocatus & defenſor, *text. in cap. Venerabilem de Electio. cap. conuenior* 23. *quæſt.* 8. quia debet ſacroſanctam Romanam Eccleſiam, cuius caput eſt Chriſtus Redemptor noſter, ac Romanum Pontificem eiuſdem Redemptoris Vicarium, feruore fidei & claræ deuotionis promptitudine venerari, eſſeque protector, procurator & defenſor Pontificis, & Romanæ Eccleſiæ in omnibus neceſsitatibus, & vtilitatibus ſuis, cuſtodiendo, conſeruando honores, poſſeſsiones & iura eius, quantum diuino ſuffultus adiutorio potuerit ſecundum ſcire, & poſſe ſuum, ita enim iurat, & promittit Pontifici tempore coronationis eius, vt patet in Clem 1. *in pr. in verbo, Ego* h *Rom Rex &c. de Iureiur, Reſtaurus Caſtaldus tr. de Imp. q.* 6. *& q.* 7. nã ante coronationẽ & conſecrationẽ quam recipit ab Eccleſia, Imperator nõ eſt, ſed Rex Rom. *vide d. Clẽ.* 1. *vbi gloſ. in verbo Futurus, & in verbo Reges.* vbi ſcribit quòd ſi Imperator nõ poſsit recipere coronã in loco debito, nihilominus authoritatem adminiſtrandi recipere poteſt à Colonienſi Archiepiſcopo, quod verum, niſi ſit à Papa confirmatus *Reſtaurus quæſt.* 49. Coronatur autem Imperator triplici coronâ, 1. Ferreâ, idque Aquiſgrani quam recipit ab Archiepiſcopo Colonienſi, 2. Argenteâ, quam Italiam ingreſſus recipit à Mediolanenſi Archiepiſcopo. 3. Aureâ, quâ per Papam Romæ in Eccleſia S. Petri ad altare S. Mauritij coronatur. Quid autem coronæ iſtæ deſignent conſule Reſtaurum *d. tract. quæſt.* 33. *& de his quoque glo. in d. Clẽ. vnica* Et Carolum Sigonium *lib.* 7. *de regno Italia.* Denique Azorium *lib.* 10. *Inſtit. moral. cap.* 5. *verſ. quicquid ſenſerunt, part.* 2. & poſtremò Petrum Gregorij *de Rep. lib.* 6. *cap.* 20. Neq; enim lineas quibus breue hoc ſcriptum incluſi, prætergredi volo. Tantum hic aduerte, Papam iccircò narrare Imperatoris merita, quorum etiam intuitu facultatem nominandi concedit, quia virtutum præmia tribui merentibus conueniat, *vt habetur in l. fin. C. de ſtatuis & imaginibus* & labore, ac virtute ad dignitates conuenit peruenire, non ambitione *l. contra. C. de re militari. libro* 12. *l. ſi quempiam C. de Epiſcopis & Cler. c. ſicut* 1. *quæ.* 7.

Imperator dicitur Eccleſiæ filius, Aduocatus ac defenſor.

Imperatori tres coronæ.

Virtutũ merita tribui merentibus conuenit.

Sectionis II. Summarium,

Conceditur suæ Cæsareæ Maiestati facultas Preces Primarias porrigendi, seu personas idoneas nominandi quibusuis Collatoribus seu Collatricibus, quacunque illi illæuè dignitate præfulgeant ad quæcunq; beneficia Ecclesiastica per sacrum Romanũ Imperiũ vbilibet constituta, siue in Ecclesijs Cathedralibus, etiã Metropolitanis, Collegiatis, vel alijs quibusuis Ecclesijs, siue beneficia sint cum cura, siue sine cura, dignitates, personatus, administrationes, vel officia. Quæ tamen facultas restringitur primò; Dummodo dignitates in Cathedralibus, & Metropolitanis; post Pontificales maiores, aut Collegiatis, principales non existant: Secundò dummodo singulæ collationes, & singulæ Ecclesiæ, ex hoc vltra quàm in vno beneficio non grauentur. Tertiò; Et ipsi Collatores & Collatrices saltem quatuor beneficiorum Ecclesiasticorum habeant collationem.

Sectio II.

Hinc est quod tua Cel.[dinis] *supplicationibus inclinati, dicta authoritate, præsentium serie, eidem T.C. concedimus, & indulgemus, quod si*[a] *per te quibusuis Collatoribus, seu Collatricibus quorumcumq; beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium, & regularium, ordinum quorumcumq; per S. Romanum*[b] *Imperium videlicet constitutorum, etiamsi qui, vel si quæ ex illis Pontificali, seu alia quauis dignitate præfulgeant, seu Collegia, Capitula, & Conuentus fuerint, super singulis beneficijs Ecclesiasticis, cum*[c] *cura, vel sine cura,*[d] *secularibus, vel ordinum huiusmodi regularibus*[e] *in singulis Cathedralibus, Metropolitanis, vel Collegiatis vel alijs quibusuis Ecclesiis, etiamsi beneficia huiusmodi, Canonicatus, & præbendæ,*[f] *dignitates,*[g] *personatus,*[h] *administrationes, vel*[i] *officia in eisdem Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, & ipsæ præbendæ in illis, & huiusmodi Ecclesiis, in quibus maiores vel minores præbendæ esse noscuntur, etiamsi maiores fuerint, & ad dignitates personatus, administrationes, vel officia huiusmodi consueuerint, qui per*[k] *electionem assumi, eisque cura immineat animarum:*[l] *dummodo dignitates ipsæ in Cathedralibus, & Metropolitanis post Pontificales*[m] *maiores,*

iores aut Collegiatis huiusmodi [n] principales non existant ad eorundem Collatorum, & Collatricum [o] Collationem, [p] prouisionem, [q] praesentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, communiter [r] vel diuisiuè pertinentibus, [s] singulis personis conferendis, seu super hoc quod persona huiusmodi ad illa recipiantur, & admittantur, Preces porrigi, seu de personis eisdem ad huiusmodi beneficia nominationes fieri contigerit primarias, ijdem Collatores & Collatrices (saluo quod singulae Collationes & singula Ecclesia, ex hoc vltra quam in [t] vno beneficio non grauentur, ac ipsi Collatores, & Collatrices saltem [u] quatuor beneficia Ecclesiastica conferre habeant) huiusmodi precibus & nominationibus parere & intendere, nec non personas ipsas ad huiusmodi beneficia, [x] postquam ipsis de illis canonicè prouisum fuerit, iuxta earundem Precum, aut nominationum tenorem, recipere, & admittere debeant & etiam teneantur.

SCHOLIA IN SECTIONEM II.

[a] QVOD SI PER TE) Hic incipit exordium concessionis Precum, & aduerte quòd non solùm nominati per Caesarem gaudent hac prerogatiua Precum, sed etiam nominati per eum cuius illud per Caesarem cessum est. Vnde nominati à Ser.^mo Electore Coloniensi Principe, & Episcopo nostro clementissimo censentur nominati à Caesare, quia nominatus de mandato alterius, censetur nominatus à mandante, *Feli. in repert. in verbo nominatus de mandato.* Sed an contra Caesarem possit cadere praescriptio si indulto nominationum non vtatur? Negatiuè respondeo, quia contra priuilegium consistens, in voluntate priuilegiati, non currit praescriptio, si non fuerit vsus priuilegio, dummodo tamen alij fuerint vsi, *Cald. consil. 1. de Praescript. not. in c. vt priuilegia, de priuileg.* SECVNDO quaeritur vtrum Imperator qui vnum nominauit, variare possit? & videtur quod non: nam in fortioribus terminis, si Papa contulerit duobus, & declaret postea quod intendit, & intendebat secundo conferre, & non primo, ea declaratione non obstante iudicabitur pro primo, *Rebuff. ad reg. 17. Cancell. de non toll. ius quaesit. in pr.* Secundo facit, quod illusio & variatio in principibus, & personis grauibus vt plurimum damnatur, *Clē. cum illusio, de renunciat. Rota decis. 33. nu. 17. & 18. de praebend. in antiq. Io. Monac. in cap. 1. nu. 21. de conces. praebend.* debet enim princeps esse constans & immobilis, sicut lapis angularis, & sicut Polus in coelo, & vnum duntaxat calamum, & vnam linguam habere, & non plures, *Philip. Probus in Reg. Frustra num. 5. de reg. iuris in 6. Mart. Laudensis tract. de principibus q. 258.* Tertio facit, quod

Cessionarius Caesaris nominat.

An cadat praescriptio cōtra Caesarem non vtentem suis nominationibus.

Caesar qui vnū nominauit an variare possit?

Nominatio Cæſaris habet vim præſentationis vigore cuius Prælatus tenetur inſtituere præſentatum, *cap. decernimus* 16. *queſt.* 7. dicitur enim nominatio quædam gratia ſeu beneficium quod decet eſſe manſurum, *reg. Decet, de Reg. iur. in* 6. Ideoque videtur quod Cæſar poſtquam aliquẽ Clericum nominauit Collatori, quod non poſsit reſilire à ſua nominatione, *ex dictis & notatis per Gl. in pragm. ſanctio. tit. de collatio. verbo nominare.* Pro contraria tamen ſententia nõ deſunt argumenta, & in primis videmus quod legatus, qui reſeruauit ſibi beneficium pro certa perſona, poteſt reuocare & alteri prouidere, *vt notat Hoſtien. in c. dilectus, de iurepatron. Io. And. in c præſenti, in verbo pendente, de officio leg. in* 6. *Io. And. in addit ad Speculat. tit. de legato. §. nunc tractemus verſ. item legatus.* Secundò, quia quotieſcumque quis habet gratiam vel nominationem ſuper beneficio ſibi conferendo, per illam non quæritur nominatio, ſed ſolum habet ius implorandi officium executoris, vt ſibi prouideat vel faciat ſibi prouideri, *glo. in cap. veniens, de Renunciat. Innoc. in cap. litteris & in cap. Conſtitutus de Reſcript. Abb. in cap. Capitulum & ſeq. de Reſcript.* Nec videtur obſtare, quod dictum eſt, nominationem habere vim præſentationis, quia id hactenus verum eſt in beneficio vacante, & ſic de re non integra; ſecus in beneficio vacaturo, quia omnes iſtæ expectatiuæ ſunt odioſæ. Nec etiam obſtat quod in Papa dictum eſt, quia ibi res deſierat eſſe integra, & alteri ius quæſitum erat: qua de re dicam adhuc infra verſ. XVII. quæritur.

Secundo nominatus qui habet litteras expeditas, an præferatur primo litteras non habenti?

TERTIÒ quęritur ſi Cęſar hodie vnum nominet, & cras ſecũdum, qui curet ſolenni ritu litteras Cęſareas expediri, an hic ſecundus primo pręferatur? Minimè, quia ſcriptura non eſt de eſſentia gratiæ, *Archid. & Io. And. in proœm. Sexti decretalium, Abb. in cap. Noſti de electio.* Confirmatur, quia imperialis ſanctio non indiget ſcripto, *L. ſancimus §. exceptis C. de donatio.* Præterea quæcumque in præſentia principis diſponuntur, ſiue illa ſcripta ſint, ſiue non, ſeruanda ſunt *cap. Inſtitutionis* 25. *q.* 2. *§. perficiuntur Inſtit. de Donatio.* Inſuper valet collatio facta de Eccleſia etiam ratione proprietatis ſine ſcriptura, ſi prius verbo conceſsit princeps & poſtea confirmat per litteras ex interuallo, vnde videtur approbare & cõfirmare litteris, quod prius declarauit verbo, & ſic quod princeps donauit in continenti, etiamſi nullæ litteræ ſecutæ ſint, vel ſigillum appoſitum, valet collatio, *Abb. in c. cùm conueniſſent, in* 2. *nota. de Reſtit. ſpol.* Denique facit textus in Clem. Dudum §. nos idem vbi text. æquiparat priuilegium, & gratiam conceſſam verbo vel ſcripto, ergo idem videtur dicendum in præſẽti caſu. Poſtremò, ſi Princeps qui fecit gratiam verbo, moriatur, executio pertinebit ad illius ſucceſſorem, *cap. in litteris de Reſcriptis.* Hinc extat Regula Cancell. Rom. 9. de litteris in forma Rationi congruit expediendis, qua ius conceſſum ſupplicanti per ſignaturam Papæ non expirat eius morte, etiamſi bullæ non fuerint expeditæ, qua de re latius ſcripſi in commentarijs ad Regulas Cancell. quæ modò excuduntur in typographia Kinckij. In oppoſi-

oppositum tamen militant ista: primò, quia non habet litteras expeditas, nihil habere videtur, si solum oraculum viuæ vocis habeat: nam in concessione dignitatis vel officij, quam facit Princeps, debet esse sacrum Principis autographum *L. sacri affatus C diuers. Rescript. L. probatorias, Cod. de diuers. off.* Secundo, facit illud Baldi *in L. nec exemplo in fi. C. de probatio.* Quod Rex vel Princeps habet sigillum authenticum cum scriptura solenni, quando aliquid confert, vel donat, vt ostendatur potentia regis, aliàs non esset nisi scriptura priuata, vel propositum in mente retentum, quod nihil operatur. Pro solutione dicendum est, modò iam dicta vera esse quoad substantiam seu validitatem gratiæ, sed quoad illius probationem scriptura necessaria est, per not. Mohed. *decis. 9. nu. 1. vt lite pendente*, Rebuff. *in concordata, tit. de mandatis Apost. §. 1. verbo litteras, & in praxi in 2. part. signat. nu. 15. in pr.* Quod adeò verum est, vt ne quidem proficiat inscriptio in Rotulo CAESAREO, quia ex eo non acquiritur ius in re nec ad rem, cùm sit tantùm nuda annotatio ad Principis memoriam, ideoque sic inscripti, & nominati, expectantes dicuntur non prouisi, *cap. vlt. de conceß. prabend.* Quam conclusionem etiam veram esse in Regalista scribit ARNVLPHVS Ruzeus *in suo tract. Regaliorum*, vt si v. g. Rex hodie conferat beneficium vacans in Regalia, nec tamen expeditur prouisio sub sigillo regio, & nihilominus, crastina die alteri conferat, qui habeat subscriptionem Notarij, sigillumque appensum in diplomate, valebit prima gratia, quantumcunque non fuerit in scriptis redacta: nec sigillum regis appositum, atque ita fuisse Iudicatum per Arrestum *die* 3. *Decemb. anno* 1390. refert idem Ruzeus.

QVARTÒ quæritur, quid si duo de eadem temporis data concurrant, vter potior? Conclusio I. Si in vna sit dies & hora, in alia solùm dies, præferetur is qui habet horam: quia in temporis incertitudine is præferendus est, qui probat tempus præcisum & determinatum, DD. *l. de rebus C. de donat. ante nupt. Feli. cap. pastoralis, col. 3. vers. ratione vnius hora, de Rescript.* SECVNDA Conclusio. In concurrentibus vigore collationis eodem tempore duobus factæ is præfertur, qui est in possessione, *cap. ex litteris de probat. Bart. l. 1. §. non autem ff de bon. poss. ff. sec. tab.* idque nisi ex ordine scripturæ, qui in Cæsaris Cancellaria obseruatur, constet vter prius in album Preciflarum sit relatus, qui enim prior est in scriptura, censetur esse prior in tempore, *L. quoties C. de vsufructu. L. Seruus ex his communis ff. de stipulat. seruorum.* Si autem ex ordine scripturæ prioritas discerni non posit, consulendus erit Cæsar, qui vtramque gratiam fecit. Tertia Conclusio: Si vnus sit nominatus à Cæsare, alter ab eo cui Cæsar hac in re partes suas cōmisit, nec cōstet de tēporis prioritate,

Vter Precistarum potior si duo concurrant de eadem temporis data.

tate, præfereturis qui à Cæſare eſt nominatus *c.ſi à ſede de preb.in 6.* Nã & in collatione Epiſcopi ac Vicarij eodẽ tẽpore facta, præfertur Epiſcopi, tanquam dignioris, *Calderinus conſ.2.de officio Vicarij, d.cap. ſi à Sede.* Et ſicuti Papa conferendo beneficium, videtur alteri poteſtatem conferendi abſtuliſſe, *cap. vt noſtrũ, vt Eccl.benef.ſine diminut.cõferantur*, ita & Imperator. Papa enim & Imperator fraternizant, *ut oſtendit Eraſmus à Chokier frater meus in ſuo tract. de Iuriſdict. ordinarij in exemptos part. 4. quaſt 13.* Quarta concluſio: Qui prius executori præſentat diploma Precum Cæſarearum, præfertur alteri cui de eadem data facta eſt collatio, *Rota deciſ.100. Item ſi vnus, in No. Feli. in d.cap. Capitulum Sanctæ crucis, de reſcript. Arnulphus Ruzeus tract. Regaliorum priuilegio 46.nu.10. in fin.* quod latius oſtendo ad Reg. XV. Cancell. *Concurrentibus in data nu. 48. & ſeqq.* Sed quid ſi Preciſta poſt acceptatum & collatum ſibi ab executore beneficium perdiderit diploma ſuarum Precum, an poſſit beneficium cum ſola collatione retinere? pro affirmatiua reſpondit Feli. *in c.in noſtra verſ. Speciatus in fi. & ibi Ant. de But. de reſcript.* nam collatio conſeruatur ſine litteris Nominationũ *per c. Cum olim 1. de priuileg. glo. in c. Sane de Renunciat.* Quinta Cõcluſio: Præferri debet is alteri, in cuius diplomate inſerta eſt clauſula *motus proprij, arg. cap. ſi pluribus, de prabend. in 6. Ruzeus vbi ſupra nu.12.* vel clauſula, ETIAMSI ALTERI CONTULERIMUS: ea enim denotat gratiam alterius eſſe poſteriorem; quia cũ in diuerſis ſcripturis concurrit gratia & habitus, priuatio ſemper præſumitur poſterior, *Bald. cap.2. de off. deleg* & proinde ratione iuris primò quæſiti, ab eo ius tolli non poteſt *L. id quod noſtrum, ff. de Regulis Iuris.* Sexta concluſio: Si Cæſar vnico verbo primarias nominationes duobus conferat, neutra collatio valet; nam ad validitatem cuiuſlibet actus duo requiruntur, voluntas, & poteſtas *cap. cum ſuper Abbatia, de off. deleg. vbi Bald. & Decius facit textus in cap. adhac, il.1. ibi, poteſt ſi voluerit, de appellationibus.* In Cæſare autem duobus eodem actu conferente deficit poteſtas, per Iuris theoriam, vbi non aſſiſtit iuris potentia, inanis eſt voluntas. *Bald. in l. nolle, ff. de acquirenda hareditate*, ergo ſi deficit poteſtas, ſequitur nullitas, cum illa duo copulatiuè requirantur. Ideò neceſſariò debent adeſſe illa duo, *Philip. Probus tract. iuris Regalia quaſt.28.*

Cæſar an ſecundum nominare poſſit, ſi Preces quoad primum non ſint ſortita effectum.

QUINTÒ quæritur ſi Preces conceſſæ alicui non fuerint ſortitæ effectum, vt puta ob mortem Preciſtæ, an Cæſar poſſit alium nominare? videtur quod ſic: quia Indultum illi datum eſt contemplatione ſuæ perſonæ, aut dignitatis CAESAREAE, ideò per primam collationem poteſtas conferendi non eſt extincta, *gloſ. in pragm. ſanct. tit. de part. poſſeſſ verbo beneficium.* Secundo, quando actus non habet effectum ſecundum intentionem diſponentis, non reſtringitur ad vnum actum, ſed de vlteriori actu ſemper intelligitur, donec res ſortiatur effectum. *Bald. in L. inuitus in fi. C. de procurat. Anaſtaſ. Germo-*

Germonius tract. de Indult. Cardin. §. volumus autem, nu. 49. vbi ex Geminia. *in cap. si compromissarius, §. & idem de Electio.* scribit, quòd commissio alicui facta de prouidendo intelligi debeat cum effectu. Confirmatur per notata Io. Mon. *In cap sicut nu. 9. de verb. signif. in 6. quem ibi sequuntur Io. And. & Domin.* vbi si Episcopus habet priuilegium cum temporis præfinitione, vt possit eligere quatuor clericos suis obsequijs insistentes, qui percipiunt fructus suorum beneficiorum in absentia, illosque eligat, demùm alter eorum cedit, vel decedit, certè loco illius alium potest surrogare, *l. sicut, §. in annos 2. resp. ff. quib. mod. vsufructus amittatur, Staphil. tract. de prarog. expectat.* Probatur insuper à simili; nam patronus laicus potest plures præsentare, donec actus fuerit plenè consummatus, *Abb. in cap. quanto Col. C. de Iudic. glos. in Clem. 1. verb. simul vel successiuè eodem tit.* Neque præmissis aduersatur, quòd omnis dispositio intelligenda sit de prima vice, *l. boues, §. hoc sermone ff. de verb. signif.* quia Cæsar non intendit nisi semel conferre, dummodo plenè & effectualiter contulerit, & hoc est potiùs accumulatio ad primum ius, quàm variatio. Quæ conclusio etiam obtinet in iure Regaliæ, quo Rex Galliæ toties conferet, quoties vacauerit, donec & quousque ius ipsum Regaliæ plenè sit ad effectum deductum, *Arnulphus Ruzeus tract. Iuris Regaliorum priuileg. 2. num. 5. & seqq.*

SEXTO quæritur, an si beneficium, ad quod Precista nominatus est, eidemque exinde collatum, fiat litigiosum, & pendente lite Precista moriatur, aut iuri suo cedat, Cæsar possit alteri Preces conferre, seu alium surrogare? Ita videtur: argumento ducto à Regalistis ad Precistas, *Philip. Probus tract. Regal. q. 30.* qui vtitur hac ratione: de iure enim communi videmus, quod selectus lite pendente moriatur, aut cedat, vel electioni non consentiat, electio ad eligentes reuertitur, *cap. 1. de restit. in integrũ, & cap. si electio de electio. lib. 6.* & licet hæc iura loquantur in electionibus, idem tamen dicendum in collationibus, *cap. 1. vt lite pendente in 6.* quia si pendente lite alter collitigantium moritur, collatio ad eum, qui priùs iure proprio non deuoluto contulerat, reuertetur: Nec refert quod ista iura loquantur in Collatoribus Ecclesiasticis, quia idem obseruari debet in Cæsare, qui ius suum metitur à Papa, *Reg. qui in alterius ff. de Reg. iuris.* à cuius Indulto fit, vt beneficium sit illi affectum, quoad vsque collatio per ipsum facta fuerit suum plenum & pacificum sortita effectum, vt prædiximus. Nam aliàs Precista nunquam esset pacificus, quia ordinarij Collatores (qui cane peius & angue odio habent Precistas) molestias semper exhiberent Precistis non facturi si videant, quod si lite pendente moriantur, collatio precum Primariarum ad Cæsarem reuertetur. Quæ etiam ratio militat in Regalista, vt si is lite pendente cedat vel decedat, Rex possit beneficium litigiosum conferre, nec dicetur bis contulisse, quia hæc collatio est quædam surrogatio, quæ censetur eadem cum prima. Sed hoc Galli notent, quos remitto ad Philip. Probum *tract. iuris Regal. q. 30.*

Beneficio effecto litigioso & postea per obitum Precistæ vacante an Cæsar alteri preces conferre possit?

Cæsar an possit iterum conferre, si Precista gratiam non acceptauerit?

SEPTIMO, præcedenti quæstioni affinis est ista, si Precista repudiet gratiam, an Cæsar poterit iterum conferre? Præmitto, repudiationem gratiæ fieri dupliciter, facto, & non facto: facto fit, quando Precista expressis verbis iuri suo renunciat, non facto verò, quando ob negligentiam inducitur præsumpta renunciatio: vt pote si intra mensem non acceptet, vt hic statuitur, quando enim quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia, & ex ea tacita iuris renunciatio, *L. 3. §. si ad diem, ff. de re militari, l. 2. §. sed si quis. ff. si quis cautio*. Quæ etiã elicitur ex eo, cũ primus impetrãs sic dimittit, vt conferatur beneficium secundo impetranti, ita quod procedatur ad executionem illius collationis, tunc enim dicetur constitutus in notabili negligentia, *text. in c. tibi qui, de rescript. in 6. in c. si clericus, verbo, negligenter petere distulerit, de præbendis in 6. Abb. & Fely. in cap. Cæterum, in cap. ad audientiam 2. & in cap. Capitulum sanctæ crucis, de rescriptis*. Si itaque Precista repudiet vno ex istis modo, poterit Cæsar alteri liberè conferre, & iterum si is repudiet alteri, donec Preces plenum sint sortitæ effectum, *Probus tract. iuris Regal. quæstio. 30. conferunt quæ scribit Simonetta de Reseruat. beneficiorum, quæst. 58. & ibi Granut.*

Verum Cæsar preces cõcedendo possit mutare naturam seu qualitatem beneficij?

OCTAVO quæritur, an Cæsar Primarias Preces concedendo, possit immutare naturam beneficij? distinctione quæstio hæc terminatur; aut enim CAESAR confert vti patronus: aut vt non patronus: priori casu potest qualitates & conditiones tempore fundationis appositas in totum tollere, vel saltem alterare, *Abb. in c. illud in fi. de Iurepatron. glos. in cap. memini 18. quæst. in verb. liberam facultatem loco religioso, Hostien. tit. de Iure patronat. §. qualiter transferatur, vers. vocatione, Calder. cons. 4. de Iure patronat*. Accedit quod fauore fundatorum introductum est, in eorum odium non debet retorqueri, *Reg. quod in fauorem, de Reg. Iur. in 6*. In fauorem autem eorum introductum est, ne quod extremis illorum elogijs ordinatum est, facto, & ordinatione alterius euertatur: atqui in odium fundatoris vel hæredum redundaret, si quod ordinarunt, mutare aut tollere non possent. Denique facit quod Hostien. scribit *in cap. cùm accessissent, de constitut*. quod sola authoritas & consensus fundatoris vel eius hæredis sufficit ad hoc, vt tollatur natura, & conditio aut institutio in ipsa fundatione apposita: cui adstipulatur Abbas, & Imo. dicentes, quòd si in institutione beneficij collatio est facienda Presbytero, potest cum licentia patroni super hoc dispensari. *Idem Abb. in cap. fin. de Clericis non residen.* Nec obstat si dicatur qualitatem illam, puta Theologalis præbendæ, vel aliam extingui, quia suspenditur duntaxat ad tẽpus: nam prima postea vacans extra Indultum Primariarum Precum debebit Theologo assignari, & idem dic in sacerdotali, *per not. Philip. Probi, tract. regal. quæst. 21. num. 3.* Secundo verò casu dicendum est, Cæsarem ius iam acquisitum Ecclesiæ tollere non posse, esset enim species alienationis, *Abb. in cap. cum dilectus, de consuet.* Accedit quod limitata potestas transit cum suo onere; *cap. ex litteris de pignoribus*. Hinc scribit Panor. *in cap. ne pro defe-*

pro defe-

pro defectu,& in cap. cum Magistrum,de electionibus, quod tenetur prouidere secundum qualificationem,qua tenebatur collator ille superior,ad quem fit potestatis deuolutio,*glos. in pragm sanctio. in §. quod si quis,in verbo ad proximum superiorem,tit. de collationibus*; vbi dicit quod quando deuoluitur potestas alicui, tenetur prouidere hominibus illius qualitatis,secundum naturam institutionis beneficij. Postremò faciunt Notata Baldi *in L. si quis ad declarandum,Col. 3. C. de Episcopis,& Clericis*,quod vbicumque dispositio testatoris est certa , respectu causæ,personæ & loci;nunquam potest alterari,*vt est textus expressus in Clem. quia contingit,de religiosis domibus,Arnulphus Ruzaeus tract. iuris regaliorum, priuilegio 49. num. 11.*

Cæsar an possit nominationibus apponere conditionem?

NONO QVAERITVR,an Cæsar Nominationibus posit apponere conditionem? Videtur quòd non;quia inferiores Collatores debent beneficia conferre purè,*DD. L. fin. C. de pactis,cap. quæsitum,de rerum permut. cap. 2. de Electio. in 6*,quod hactenus verum est,nisi adijciatur conditio,quæ de iure inest. *Abb. in cap. relatum , de prabend. & in capite olim 1. de restitut. spol.* Hinc dicit Baldus *in cap significasti,de prabend.* quod si Episcopus contulit vnam Ecclesiam curatam sub conditione si resignauerit primam,subsistat talis collatio , quia hæc conditio tacitè inest,*cap. de multa,de prabend.*

An si Precista sit nominatus ad aliquod beneficium simplex, posit illud acceptare si fit erectum in curatum?

DECIMO quæritur an si Precista sit nominatus ad simplex beneficium, posit illud acceptare si fuerit erectum in curatum? Oldrad. *consi.* 58. & Ancho. *in Clem. Vnica, nu. 37. de Concess. praben.* responderunt negatiuè : quia omnis dispositio intelligenda est rebus sic stantibus, *L. continuus,§. cum quis. ff. de Verb. oblig. L. cum quis,de Solutio. L. quod Seruius ibi glo. de Condit. & demonstr. Dec. cons. 335. nu. 3. Alex. cons. 71. nu. 8. lib. 5. Paris. cons. 34. num. 13. lib. 2.* Ego tamen aliud sentio,cùm Indultum nostrum comprehendat etiam beneficia curata:in quo est etiam attendenda obseruantia: Facit decis. Rotæ *Apud Illustr. Cardinal. Seraphinum de anno 1601. Mercurij 5. Decemb.* in qua fuit dictum quod per mutationem non extinguitur priuilegium quod est compatibile cum statu immutato;secus si sit incompatibile:& in his terminis procedit regula illa,quod dispositio illa intelligitur rebus sic stantibus.

Vtrum Precista noua opus habeat collatione seu institutione?

VNDECIMO QVAERITVR,an Precista vltra Cæsaris Nominationem, noua opus habeat collatione seu institutione ab Ordinario beneficij Collatore? Pro cuius resolutione primò sciendum , Beneficium Ecclesiasticum non posse licitè obtineri sine canonica institutione,vt habet iuris Regula,Canonica autem institutio ea appellatur, in qua omnia substantialia validæ institutionis largo modo sumptæ concurrunt,id est collatio,inuestitura & in possessionem inductio,& decens personæ habilitas,tam ex parte conferentis, quàm ex parte illius,in quem collatio facta est.

Verùm in subiecta materia institutio accipitur pro receptione, & admissione iuris alicuius collatiua,quæ fit ad præsentationem Precum Cæsarearum,

& hæc receptio trahit secum canonicam institutionem,& effectum possessionis iuris,nec alia vlterius indiget alicuius opera vel gratia, nisi ad actum possessionis corporalis,in qua tantùm consistit executio facti, *Rota decis. 441. fuit dubitatum, aliàs 16. de concess. præbend. VVames. cons. 247. num 27. de præbend.*

Quæ sanè interpretatio egregiè fulcitur verbis Indulti Pontificij in sectione 11. in fin. ibi: NEC NON PERSONAS AD HVIVSMODI BENEFICIA POSTQVAM ILLIS IPSIS CANONICE PROVISVM FVERIT IVXTA EARVNDEM PRECVM AVT NOMINATIONVM TENOREM RECIPERE ET ADMITTERE DEBEANT ET ETIAM TENEANTVR. Ex quibus verbis non obscurè patet mentem fuisse S.mi, vt demum ordinarij beneficiorum,ad quæ per Cæsarem nominari quem contigerit,demum teneri recipere,postquàm canonicè illis prouisum fuerit.Quod habet summam æquitatem.Neque enim laici,quantacumque dignitate præfulgeant,ius habent instituendi,nec mittendi falcem in messem ministrorum Christi, *cap si quis deinceps, 16. quæst. 7. cap. quisquis, c. Messana de electio. Rebuff. ad com ord. tit. de collatio. §.1. verb. Prædicationis actum.* Hic autem institutionis actus per Episcopum seu alium ordinarium Collatorem non per litteras missiuas fieri debebit,sed per litteras patentes,quæ faciunt fidem in iudicio, non etiam litteræ missiuæ, *Io. And. post Hostien. in c. patentibus litteris, nu. 1. not. 1. de priuileg. & ibi Anto. de But. nu. 7. cap. 1. ibi, per eius patentes litteras. de tempore ord. text. in cap. 2. de off. ordin. Rota decis. 20. in antiq. Caputaquen. decis. 360. nu. 6. ibi, in certis litteris patentibus, parte 2.* Quod intellige, quando litteræ clausæ non apparent authenticæ, vt quia remotum vel fractum est sigillum, aliàs secus, *arg. cap. inter dilectos, §. præterea, de excess. Prælat. cap. cum olim 2. de off. deleg.* Tamen melius est, vt litteræ patentes conficiantur, cùm litteræ clausæ hoc habeant inconueniens, quod sigillum de facili rumpitur, remouetur, seu frangitur tempore apertionis, vt dicunt Hostiens. & Anto. de But. *in d. c. patentibus litteris.* Sed quid si Ordinarius recuset instituere? Precista tanquam ad sacram anchoram confugiet, ad Executorem per Cæsarem datum, qui vel eum instituet inducendo illum in possessionem intra mensis spacium, quòd inductio in possessionem habeat vim prouisionis, *teste Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu clau. vers. sexto quæritur; Rota decis. 441. incip. fuit dubitatũ,* vel ordinarium per censuras compellet, vt habetur in Indulto Sectio. IV. ibi: *Conferre & assignare, nec non omnia & singula quæ ad hoc, vt Precum seu Nominationum & acceptationum & collationum huiusmodi succedant effectus oportuna fuerunt facere authoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam exequi possint, & valeant &c.*

DVODECIMO QVAERITVR, an Imperator ante confirmationem à Papa pos-

pa posſit Preces Primarias concedere? quæſtionem hanc malo proponere, quàm decidere. Videatur Cardinalis Tuſchus *tract.com.concluſ.tom 4.concluſ. 39.per tot. Azorius lib.* 10. *Inſt. moral.*

DECIMO TERTIO quæritur, an Cæſaris Preces quandoque euaneſcant? Ita, & quidem ex parte Cæſaris, vt ſi Papa priuilegium ſeu facultatem illi conceſſam reuocet: Papa enim poteſt reuocare omnia priuilegia conceſſa Principibus ſecularibus, etiam non ſubiectis, quando Papa conceſsit eis Eccleſiaſtica vel ſpiritualia, quia quoad conceſſa, ſunt effecti ſubditi Papæ, *Gemini. a conſ.74.num.* 10. *& ſeq.* maximè quando ſunt quæſita ex præſcriptione, *Natta conſ.*511. *&* 512. *per tot. Ant Gabriel. lib.3. commu. concluſ. tit. de Iure quæſito non tollendo, Card. Tuſchus tract. com. concluſ. iuris concluſ.*761. *in fi. cap. pen. de præbend. in 6. cap. vlt. de conceſſ. præbend. Hippol. de Marſilijs ſing.* 166. *verbo Inconſtantia.* Quod hactenus intelligo, dummodo ſubſit cauſſa: nam quando Princeps bene merito donat, ſeu aliquid concedit, vt facit Cæſari, non debet facultas huiuſmodi ſeu donatio ab ipſo auferri ſine cauſſa; vt multis auctoritatibus probat Mandoſ. *ad reg. xi. Cancell. nu.*7. Ex parte Preciſtæ, ſi is ſuis nominationibus renuntiauerit, *v. Rebuff. quæſt vlt. n.*17. *in tract. nominat.*

An Cæſaris Preces aliquando euaneſcãt?

DECIMO QVARTO quæritur, an Cæſaris Preces capiant beneficia vacantia ob crimen? diſtinguo, aut ſunt beneficia vacantia ipſo iure, nimirum propter crimen aſſaſinij, hæreſis, ſimoniæ & aliorum (de quibus ſigillatim ſcripſi ad Reg. VIII. Cancel. 7. glo.) quæ inducunt vacationem ipſo iure, & dubium non eſt, quin eiuſmodi beneficia vacantia ſub Precibus Cæſareis comprehendantur, etiamſi ſint illa S. ſedi reſeruata: quia Pontifex in ſuo Indulto Cæſare conceſſo, reſeruat tantùm ſibi beneficia vacantia per conſtitutionem extrauag. ad Regimen. In quo tamen notes quod etiamſi eiuſmodi beneficia vacent ipſo iure, poſsintque Preciſtis conferri non expectata ſententia, nec vocato poſſeſſore, non poterit tamen collatio de facto exequi, nec Preciſta in poſſeſsionem realem induci, niſi prius vocato, & audito poſſeſſore, & cauſſa cognita, *c. Licet Epiſcopus de præbend. in 6. Oldrad. conſil.*226. *de toto Baldus conſ.* 135. *lib.* 4. *Carolus M. ad conſuet. Pariſ. tit.* 1. *glo.*3. *n.* 12. *Gemini. a. ad cap.* 1. *nu.*9. *de conceſſ. præbend.* aut ſunt beneficia, quæ non vacant ipſo iure, ſed per ſententiam, vt homicidæ, periuri, irregularis &c. & horum beneficia non debentur Preciſtis, niſi lata priuationis ſententia, *Milis in repert. verb. Homicida.* vbi dicit, quòd irregularis non poteſt de nouo beneficium acquirere ſine diſpenſatione, ſed priùs quæſita retinet, donec priuetur per ſententiam, vt declarat Io. And. *in cap. cum noſtris de conceſſ. præbend.* & interim poterit ſi velit reſignare, vt eſt communis ſententia, quam explico in Regul. Cancel. de Surrog. Collitig.

Verum Cæſaris preces capiant beneficia vacantia propter crimen?

Precista factus criminosus an alias Preces à Cæsare impetrare possit?

Verùm è diuerso quæritur, si Precista fiat inhabilis, vel irregularis, aut crimen commisit, quod priuationem inducit ipso iure, sicque nominatione sua exciderit, an is postea alias Preces à Cæsare impetrare poterit? Pro negatiua facit quod si rursum admittatur, ludibrio erit prior priuatio, *c commissa, de Electio. in 6. Clem. ne in agro, §. cæterum, de statu Monach. L prætor, ff de Iudic.* Nihilominus affirmatiua verior est, probaturq; argumento à contrario sensu: nam si quis fuerit adeptus secundum beneficium incompatibile cum primo, ipso iure est priuatus primo, ad quod redire non potest sine noua collatione, *Extrauag. execrabilis, §. statuimus, de præb.* ergò à contrario sensu cum noua collatione redire poterit, *per c. 2. de renunciat.* atque ita pari ratione poterit alias nouas Preces impetrare, earumque vigore beneficium obtinere.

An Cæsar Precistæ contrahenti matrimonium possit alterum surrogare?

DECIMO QVINTO quæritur, si Precista contrahat matrimonium, aut spôsalia de præsenti, quo casu Precista suis censetur renunciare Precibus, *gl. & DD. in c. vno. de cler. coniug. in 6.* an Cæsar possit huic alterum surrogare? Ita videtur: quia quamdiu Preces non sunt sortitæ effectum, Ius nominandi Cæsari competens non censetur extinctum, per ea quæ supra ostendi *in glo. verb. quod si per te vers. quinto quæritur.* At quid si contraxerit matrimonium & non tenuerit? dicendum Precistam non excidere suis Precibus, per Reg. non præstat impedimentum quod de iure non sortitur effectum, *de Reg. Iur. in 6.* Imò, qui impetrauit primam vacaturã, & interim vxorem duxerit, poterit nihilominus si tempore vacantis præbendæ vxor sit mortua, primam vacaturam obtinere, verba sunt Angeli *in §. 1. n. 1. inst. Quibus mod. ius pat. potest sol.* In quo tamẽ ego subsisto. Cæterum quod dixi in casum matrimonij posse Cæsarem Precistæ alterum surrogare: Extende 1. si Precista suis Precibus renunciauerit, quia potest quis priuilegio in suum fauorem introducto renunciare, *L. si quis in conscribendo, C. de Episcopis & Clericis, cap. si diligenti, de foro competenti;* idque siue expresse, siue tacitè, quia hoc casu tantum operatur tacitum, sicut expressum, *arg. L. cum quid, ff. si certum petatur, & ibi latè Ias.* eoq; casu alterũ, surrogabit, *per prædicta.* Tacitè autem censetur renunciare, si Precista efficiatur miles: qui enim arma militaria exercet, perdit priuilegium Clericorum: quia facit actum contrarium clericatui, *Innoc. in cap. 1. in Audientia, de sentent. excom.* Imò perdit beneficium si quod habet, *Flami. Paris. de Resig. benef. lib. 1. quæst. 1. n. 22.* & ita in terminis decidit Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum *l. 1. defin. for. tit. 3. defi. 25.* Idemq; dicendũ de milite cœlestis militiæ: vnde si Precista cucullam monasticam sumat, professionemque emittat, cadit iure Precum, *Probus tract. iuris Regalium quæst. 6.* potestque denuo Cæsar alium in eius locum surrogare, *iuribus dictis.*

DECIMO SEXTO quæritur, an Cæsareæ Preces sint iuris fauorabilis, vel odiosi. Pro affirmatiua facit quod Pontifex motus fuit ob fauorem, & merita

rita Cæsaris; vt enim sciatur an actus sit fauorabilis, vel odiosus, inspiciendum semper est an agens motus fuerit ob fauorem, vel odium? *Bald. in L. 1. Col. 10. vers. sed hic quæro de effectu, C de sum. Trinit. Bart. L. Exceptionem, ff. de cond. indebit.* Regulariterque leges, statuta, priuilegia, Indulta censentur fauorabilia vel odiosa ex principali intentione concedentium. *Bald. cons. 433. Domina Ioanna, Col. 2. lib. 5. & in l. venia, C. de in ius vocand. Milis in repertorio, verb. Lex dicitur fauorabilis.* Denique priuilegia Principum latè sunt interpretanda, *L. vlt. ff. de constit. princip. vbi DD.* Nominationes autem seu Preces Primariæ sunt ad instar priuilegij, *Rebuff. ad Concordata, tit. de collatio. §. mouemus, verbo declaramus.* Verius tamen est Preces has Cæsareas esse iuris odiosi, & proinde restringendas; Ratio est, quia recedunt à iure communi: Imperator enim iure communi ius beneficia conferendi, aut ad ea nominandi iure proprio non habet, sed ex priuilegio, *Selua de benef.* omne autem priuilegium contra ius commune strictè intelligi debet, & interpretari, *c. porrò de priuileg. in 6. Card. Tuschus tom. 6. practic. concl. concl. 731.* & omnis recessus à iure communi est odiosus atque restringendus, *Abb. in cap. cum dilectus, de consuet. cap. 1. & 2. de filijs Presbyt. cap. quæ à iure communi, de Reg. iuris in 6. L. quòd vero, ff. de Legibus:* Ideoque Rescripta, Priuilegia, Gratiæ Pontificum, in quantum à iure communi recedunt, iuris sunt odiosi, & restringenda. *latè Feli. c. caussam quæ, de Rescript. Io. Bapt. Leonellius, de surrept. Rescript. quæst. 3. art. 7. Tyraq. de Retract. consang. §. 1. glo. 9. nu. 180. & latissimè §. 35. glo. 1. Rebuff. in praxi benef part. 1. tit. Differentia inter priuilegium & Rescriptum, nu. 23. in fi.* Non obstant in contrarium adducta: Et quidem primum. Licet enim Preces concessę sint in fauorem Imperatorum, tamen cùm concurrat etiam præiudicium ordinariorum, censeri debent odiosæ, quia cùm in aliqua dispositione concurrit fauor, & odium, ea debet simpliciter censeri odiosa, *Io. Andr. in c. vlt. glo. 5. vbi Anchor. dominic. Franc. nu. 6. de supplend. neglig. Prælat. in 6. Bald. L. 1. col. 1. vers. Item nota quod priuilegium, ff. de constitut. Princip. Milis in repert. verb. lex dicitur fauorabilis & vers priuilegium si in vno.* Sed nec secundum obstat: Priuilegia enim admittunt interpretationem extensiuam respectu concedentis, *Abb. in cap. olim, nu. 7 de verb signif Iason. & DD l beneficium. ff. de constit. Castren L. 2. C. de in ius voc. vbi etiam DD. Milis in repertor. ver. priuilegium Principis contra eum.* Non etiam contra tertium, cui præter iuris communis dispositionem aduersantur DD. iam citati omnis enim à iure communi recessus est odiosus, & restringendus, *§. 1. & 2. vbi DD. de filijs Presbyt. in 6. Abb. d. c. olim, nu. 3. de verb. signif. latè Tiraq. de retract. consang. in præfat. nu. 67.* Confirmatur: quia Cæsaris hac in re potestas est extraordinaria, & ideò ad instar Iurisdictionis demandatæ odiosa & restringenda. *Nauar cons. 3 de off. deleg. glo in Clem. 2. de off. ordin. Guitier. ad Pragm. sanctio. titulo de collationibus, §. & quia, glo. verbi formam.*

An Preces sint iuris fauorabilis vel odiosi?

DECI-

DECIMO SEPTIMO quæritur, an Cæsar Primarias Preces alicui concessas possit reuocare? distinguo, aut ius est quæsitum Precistæ, & non potest, quia licet Princeps possit reuocare sine caussa suum priuilegium, *Feli. in cap. quæ in Ecclesiarum nu. 55. versic. secundo confirmatur, de constitut.* tamen quando Princeps alicui benemerito donat vel concedit (vt facit Precistis) non debet facultas huiusmodi seu donatio auferri sine caussa ab ipso, *text. in L. Aquilius, & in L. si pater in fi. ff. de donat. Baldus in L. quæ ex relationibus 3. not. C. de leg. Alex. cons. 10. visis nu. 1. lib. & cons. 116. lib. 2. Afflict. decis. 128. nu. 10. Curt. iun. cons. 174. in caussa vertente nu. 24. Dec. cons. 286. In caussa communitatis col. 3. nu. 7.* Aut ius non est quæsitum Precistæ, sed tantùm nomen eius in albo seu Rotulo Cæsaris descriptum est, & tum haud dubium, quin Cæsar possit reuocare. Neque enim per Inscriptionem in Rotulo ius aliquod in re, seu ad rem acquiritur, sed est tantum nuda annotatio ad Principis memoriam, non ex tempore inscriptionis iuris alicuius concessio, ideoque sic inscripti, & nominati expectantes dicuntur, non prouisi, *cap. vlt. de concess. preb* sed in suspenso hærentes, quorum ius non est irreuocabile, sed conditionale, *VVames. cons. 263. nu. 2. & 4. qua de re adhuc supra egi, versic. Tertiò quæritur.*

Cæsari per Imperium Preces conceduntur?

b PER SACRVM ROMANVM IMPERIVM) Imperatori Preces tantùm conceduntur per Imperium, quia per illud superioritatem habet, non autem in alijs regnis, aut terræ dominijs, *Nauarrus in Rub. de Iudic. nota. 3. nu. 156.* vbi reprobat illud Imperatoris Antonini: Ego Dominus mundi, *de quo in l. deprecatio, 9. ff. ad l. Rhod. de iactu.* Dubitari interim potest si Collator seu Collatrix, vtpote Abbas vel Episcopus, aut Abbatissa non sit incola Germaniæ, seu Imperij & habeat quatuor beneficia in Imperio, vt hic postea statuitur, an grauari precibus possit? Pro affirmatiua facit quòd S. Pontifex grauet indistinctè Ordinarios habentes collationem quatuor beneficiorum per S. Rom. Imperium constitutorum, & sic non tam respexit Pontifex domicilium Collatoris, quàm locum, vbi beneficia constituta sunt, quod & in Nominationibus Vniuersitatum obtinere scribit Rebuff. *tract. nominat. quæst. 15. nu. 56.* & ideò, inquit, non curo, vbi sit Collator, dummodo beneficia in regno sita sint, tendant ergo retia sua nominati, id est, nominationes suas etiam extra regnum dum tamen modò beneficia in regno sita sint. Quo exemplo dici potest, legatum à latere in Germania existentem posse conferre beneficia sita in Germania etiam si collatores essent in Francia, aut Hispania, non enim attenditur persona Prælati ad quem spectat collatio beneficij, sed locus, vbi situm est beneficium, *Mohedanus decis. 3. de præbend.* vbi fuit resolutum beneficium consistens extra Franciam cadere sub concordatis Franciæ, quando collator est Abbas vnius Monasterij de Francia, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. gloss. 10. nu. 30.* Hinc fit vt si quis impetrauerit à Cæsare gratiam expectatiuam, seu Preces ad collationem Abbatis certi loci, qui ante vacationem alicuius beneficij

Quid si collator non sit incola Germaniæ & Beneficia sint in Germania, an illa Precibus afficiantur?

neficij Abbatiam cum Episcopatu aut alia dignitate permutauit, is beneficium eiusmodi, quod vacabit, post permutationem alio Abbate constituto, acceptare poterit: nimirum, quia huiusmodi preces, & nominationes non tam Prælatis, hoc est, personis, quarum nomina, & conditiones ignorantur, & quorum nullus est respectus, dum nomine proprio non appellantur, quasi ipsis Prælaturis fiunt, quæ non intermoriuntur, & ex personis substantiam omnino non capiunt. *Cynus in l. vnica, C. si commu. res pign. data fu. VVames. cons. 259. volum. 1.* Ex quibus efficio, quòd Preces Imper. non capiant beneficia extra Imperium sita: cùm Indultum ad ea non extendatur, etiamsi beneficia ijs annexa, essent in Imperio, nam postquam principale est extra Imperium, illius accessorium non debetur Precistis in vim Cæsareæ nominationis, *Rom. cons. 361. incip. In casu*, vbi concludit Legatum Franciæ posse conferre beneficia in Francia sita, etiamsi collatores essent in Hispania, *adde Chassan ad consuet. Burg Rub. des censes §. 1. glos. retinue, nu. 6.* Et vsque adeò non debentur beneficia sita extra Imperium Precistis, vt etiamsi illorum collatio iure deuoluto, ad Episcopum vel Archiepiscopum in Imperio existentem perueniret, nihilomagis eiusmodi beneficia illis affecta essent, *Chassan. in Catal. considerat. 3. parte 10.* qui tamen relinquit cogitandum, quia prima caussa inspicitur, *Clem. 1. de supplend. negl. Prælator.* Ego tamen non deberi puto, tùm quia ipsum Indultum est limitatum ad beneficia in Imperio existentia, ergò limitatum habet effectum, vt non possint Preces alia afficere, iuxta vulgarem iuris doctrinam, Limitata caussa limitatum producit effectum *l. in agris ff. de acq. rer. Dom. l. age, vbi Baldus & Sali. in l. si de certa. C. de transf* & quæ limitata sunt, non debent extendi, *Bald. in l. modus, C. de seruit. & aqua*, tum quia priuilegium suos non egreditur terminos, *Bart. in l. post dotem, col. pen. ff solut. mat. Alex. cons. 9. viso themate vol. 3.* Hinc fit, vt legatus non possit conferre beneficia extra prouinciam vacantia, etiam deuoluta ad Prælatum suæ Prouinciæ, *Brunell. tract. de potest. Legati, conclus. 19. declar. 2. Philippus Probus tract. Iuris Regal. quæst. 14. nu. 6.* Cæterùm, quemadmodum Preces non capiunt beneficia extra Imperium existentia, ita etiam operæ esset pretium, vt illę non dentur nisi Germanis, & Incolis Germaniæ, nam vt scribit Panor. *in cap. ad decorem, de Instit.* valdè honestum & fructuosum est, vt quisque in patria sua beneficium accipiat, sic quod vnus stipendia, aut beneficia alterius non occuparet, quia per hoc non daretur materia depauperandi beneficia, vt ille loquitur, cùm facilius Patriotæ, aut conterranei, quàm exteri ad residentiam inducantur, quia patria vnicuique est dulcissima, *l. qui habebat, de leg. 3. l. 1. ad fi. ff. de off. præf. vrb.* Accedat, quod exteri in fundationibus, erectionibus, & donationibus piorum locorum Imperij, manus adiutrices non porrexerunt, aut aliquid erogauerunt, ideò rationi congruit, vt nihil in ijs percipiant, aut saltem si admittantur, incolæ & patriotæ exteris non postponantur, vt etiam ostendit

Preces non capiunt beneficia extra Imperium sita.

Etiamsi iure deuoluto perueniant ad superiorem in Imperio existentem.

Laudabile est beneficia patriotis conferri.

 Phi-

Philip. Probus *tract. iuris regalium quast.* 35. *per tot.* Hinc Baldus prodidit *in cap. cum terra col.* 2. *de Electio.* quod statutum valet, quo disponitur non valere beneficiorum collationes nisi compatriotis, & ita seruatur in multis Brabantię, Hispaniæ, Galliæ, & Belgij prouincijs, licet in hac patria Leodiensi omnes admittantur, quia vt paradisus est omnibus nationibus communis: ita patria ista quæ iam à 600. & amplius annis Clericorum paradisus dicitur, omnes ex æquo admittit, secuta illud Apostoli: IN VERITATE COMPERI, QVIA NON EST APVD DEVM PERSONARVM ACCEPTIO, SED IN OMNI GENTE, QVI FACIT IVSTITIAM ACCEPTVS EST ILLI. *Actor.* 10.

Exteri consilijs Principũ arcendi. Exteri tamen à consilijs Principum arcentur, ijs de caussis, quas lib. 3. politic. Aphoris. protuli, exemplisque firmaui, etsi hæc ipsa ætas aliorum exemplis minus egeat, vt quæ proh dolor, à paucis annis nimio iam plura produxerit.

* SVPER SINGVLIS BENEFICIIS ECCLESIASTICIS) Hic designantur beneficia, quæ Precibus afficiuntur: quæ autem non afficiuntur, ex illis facilè intelligis: cognito enim vno contrariorum, cognoscitur & alterum, *l.* 1 *ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris.* Nihilominus compendij caussa sigillatim illa referam.

Beneficia quæ precibus non sunt affecta.

I. BENEFICIA Iurispatronatus Laici, vt infra noto, verbo præsentationem.

II. OFFICIA quæ cadunt in Laicum, vt infra dicam in verbo, *officia.*

III. Non comprehenduntur hospitalia, *Clem. per litteras, de prabend.* quia non sunt beneficia Ecclesiastica, licet sint religiosa, *Clem. quia, de religiosis Dom. Rebuff. tract. nominat q.* 15 *nu.* 12. nisi tamen sint in titulum & in perpetuum, quia tunc Precibus & nominationibus afficerentur, cùm sint beneficia, *Selua de benef.* 2. *part. quast.* 11. *nu.* 13. *in fi Gomes. ad Reg. de Triennali, q.* 7. vel nisi essent vnita alicui beneficio Ecclesiastico, *Sel. q.* 4. *n.* 9. & idem dicendum in leprosarijs, & matricularijs, *Philip. Probus tract. Regalium q.* 9. *nu.* 10. vt & de eleemosynarijs, *Rebuff. d. q.* 15. *nu.* 16.

IV. Non venient sub Precibus, & alijs expectatiuis manualia beneficia & ad nutum amouibilia, *Staphil. de litt. grat. tit. noua forma expect. nu.* 29. *VVames. conf.* 231. *nu.* 9 *de prabend*

V. Beneficia seruitoria, in quibus est annexum onus canendi in choro, vel canendi missam &c. *Staphil. de litt. grat tit. de lit. grat.* §. *quinta forma expectatinum.* 6.

VI. Non comprehenduntur sub precibus beneficia, quæ dantur scholaribus ratione studij in aliqua vniuersitate: cum non sint perpetua; vt sunt

bene-

beneficia Ecclesiastica, *cap. precepta. 55. distinct.* nisi tamen dentur in titulum, *Rebuff. d. q. 15. nu. 22.*

VIII. Non cadunt sub Precibus beneficia vacantia ex causa permutationis, vel resignationis simplicis, *textus in cap. licet, in tua, & ibi Boet. Epo de rer. permut. in 6. Geminia. consf. 104. Staphil. de lit. grat de varijs mod. vacat. nu. 20. Rebuff. d. q. 15. nu. 64 Flam. Parif. de Resignat. benef. lib. 1. q. 4. nu. 28.* quod intellige si fiat resignatio in manibus Papæ: si enim fieret in manibus Ordinarij aliqua ex causis, constit. 58 Pij V. quæ incipit, Quanta Ecclesiæ &c. expressis, liberè, ac simpliciter, hoc est, non ad fauorem alicuius, tunc beneficia caderent sub Precibus, licet fortè aliàs beneficium foret reseruatum, modò ipsa resignatio potuerit fieri in manibus Ordinarij, vt puta si facienda sit ratione incompatibilitatis duorum Canonicatuum, *Alex. Monet. tract. de Opt. can c. 3. q. 5. nu. 127. sub fin pag. 269.* affertur & alia ratio, quòd vera non dicatur vacatio, nisi ea quæ euenit per mortem naturalem, *Bald. in l qui sit. ff. sol. matr. glo. ad Pragm. sanct. §. Item quod omnia, glos. verbi, facienda, tit. de collatio.* & ideo fit, quod beneficia vacantia etiam per simplicem resignationem in fauorem tertij non veniant sub Nominationibus, aut Precibus Cæsareis. *Arnulphus Ruzæus tract. regal. quæst. 44.* Limita nisi permutatio fieret in fraudem v.g. si senex in infirmitate permutet cum nepote pingue beneficium, cum tenui, talem enim permutationem nullam declarauit Pius IV. *in constit. publicata anno 1564. Ianuarij 27.* & senatus Parisien. ad Paponem *lib. 2. arrest. tit. 7. arresto. 1.* qua de re plura scripsi in tractat. permut. *part. 3. cap. 1. per tot.*

XI. Nec beneficia curata post PRECES CAESAREAS, *VVames. consf. 242. num. 4. de prebend.* Si enim PAPA concedat alicui, vt conferat primum beneficium vacaturum, non poterit conferre beneficium de nouo creatum. *Collecta. in cap. in nostra Col. de Rescript. Rebuff. d. quest. 15. num. 44.* In oppositum tamen facit, quod satis sit, quod beneficia reperiantur tempore vacationis in eo statu, quo sunt alia beneficia Cæsari iure Precum affecta: ratio est, quia in beneficialibus inspiciendus est status præsens, *cap. cum de beneficio, de prabend in 6. cap. eum cui, eodem, Abb. in cap. dilectus. col. de prebend.* Magis tamen placet prior sententia, tum quia non erat intentio Cæsaris, *cap. Mandatu, de rescript. cap. cum in illis, de prabend. in 6.* tum quia fundatores à fundationibus beneficiorum arcerentur, si simul atque creata essent deberentur: præterquam quod non erant beneficia tempore datæ Precum, ideoque non entis nullæ suntqualitates, & qualitas adiuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi, *l. in delictis, §. 1. ff. de noxal.* Accedit quod concessio Precum sit odiosa & restringenda, vt pote in odium ordinariorum, *Cass. ad. decis. 8. de concess. prabend.* qua de re latius infra, vers. XVI. quæritur.

X. Quæritur quid in beneficijs tempore datæ Precum suppressis? verbi gratia, si in Indulto Papæ sex Canonicatus, & præbendæ primo vacaturæ intra sexennium, sunt affectæ, seu applicatæ Fabricæ, aut mensæ Episcopali, ad dictum, aut aliud tempus, annexæ, an Preces capiant primam vacaturam? Ita videtur, sed Precista habebit expectare donec tempus Indulti finitum sit, vt assequatur præbendam, *per not. Barb. in cap. cùm accessissent, num.* 89. *vers. circa istud, de constitut.* licet enim sit suppressa præbenda, non tamen canonicatus.

XI. Non comprehenduntur sub Precibus beneficia spectantia ad collationem duorum, si vni tantùm Preces decretæ sint, *cap. cum in illis, §. fi. de prabend. in 6. Rota decis.* 271. *Nota glo. in antiq. Rebuff. de nominat. quæst.* 15. *num.* 45.

XII. Sed an comprehendantur beneficia monocularia? vt pote si alicui cōpetat vnius dumtaxat beneficij collatio, an tali casu vnicum istud, seu monoculum beneficium comprehendatur sub Precibus? dicam infra in glos. verb. *saltem quatuor*, eiusmodi monocularia non comprehendi.

XIII. Quæritur, an matricularia & inferiora huiusmodi beneficia comprehendantur sub dispositione Precum? videntur comprehendi, quia beneficiorum appellatione veniunt maiora & minora. *Selua de benef. part.* 2. *quæst.* 3. *cap. cùm ad hoc, de Clericis non residen.* quod intelligo dummodo dentur in titulum. *Arnulph. tract. iuris regal. priuileg.* 15. *num.* 5. *Philip. Probus eodem tract. quæstio.* 9.

XIV. Non comprehenduntur beneficia sita extra Germaniam, vt suprà ostendi.

XV. Non comprehenduntur Vicariæ temporales; licet in perpetuis secus sit, *Clem. vna, de off. Vicar.*

XVI. Sub Precibus non comprehenduntur pensiones, quia cum persona habentis extinguuntur, nisi sint datæ in titulum. *Gomes. ad reg. de Annali quæst.* 20.

XVII. Precibus non afficiuntur beneficia de mensa, qualia sunt quæ perpetuò incorporata sunt mensę Episcopali, aut capitulari, seu Abbatiali, vt noto ad Reg. VIII. Cancell. *glos.* 11. *n.* 16.

XVIII. Nec beneficia exempta, quæ nec cadunt sub expectatiuis, *Gomes. ad Reg. de infirmis quæst.* 5.

XIX. Nec beneficia commendata, secundum opinionem Gaspar. de Perusio *tract. de reseruat.* quam refert Gomes. *ad Reg. de triennali quæst* 5.

(CVM CVRA) Hoc exprimitur, quia aliàs nōn veniret beneficium curatum, *cap. cùm in illis, de prabend. in 6.* vbi quando mandatur prouideri de bene-

beneficio, non comprehenditur curatum: quod limita, nisi illud esset præbendæ annexum, *arg. cap. super eo, de prebend. in 6. Staphil. de litt. grat. tit. de noua forma expect.* & etiam in materia fauorabili non venit beneficium curatú, nisi exprimatur, vt si Papa det potestatem conferendi beneficia, non veniret curatum, nisi expressum sit, *Card. in cap. In nostra. quæst. 4. de Rescript.* Porrò, vt dicatur beneficium curatum, seu Ecclesia Parochialis, inter alia substantialia hæc requirit GONZALES *ad Reg.* VIII. *glos.* 65. potestatem fori pœnitentialis, id est, potestatem ligandi, & soluendi, quæ non cadit nisi in Sacerdotem, *c. In nouo, 21. distinct.* idque ex necessitate, ratione oneris ipsi impositа *glos. in Clem. dudum, verbo, Impediant, de sepult. ibi Abb. & Author, Rota in vna Ciuitaten. Decimarum 6. Feb. 1480. coram Ill.mo Mãtica.* Secundo requiritur vt beneficium curatum sit perpetuum. *Io. And. in cap. deliberatione, num. 1. verbo Prelationis, de off. leg. in 6.* Tertio; vt sit certa parochia, & locus certis finibus, & limitibus constitutus, ac designatus, in quo populus alicui Ecclesiæ deputatus degit, *c. Ecclesias 14. q. 1. in pr. Concil. Trid. sess. 24. de Reform. c. 13. sub fin. ibi, Parochialis Ecclesie certos fines &c.* Nam talis Ecclesiæ rector dicitur populum regere, *cap. 1 de capell. monach.* Nam alioqui Archidiaconi, Abbates, & similes habent curam animarum, & non dicuntur curati. *Anast. Germon. tract. de Indult. Card. S. ac beneficia nu. 43. & seqq.* Quartò requiritur, vt Rector Ecclesiæ curatæ exerceat curam nomine suo, non alieno, *c. extirpanda, §. qui vero, de prebend.* Quintò vt Rector Ecclesię parochialis sit vnicus & non plures *c. in apibus, 7. q. 1. cap. sicut vna, 22. q. 2.* sed vnum tantummodo habeat Sacerdotem. *Oldrad. cons. 67. incip. quæst talis est, nu. 1. Staphil. de litt. grat. tit. de statu, & qualitate benef.* Ex his efficitur, quod quamuis fons baptismalis deficeret, non propterea desineret cura, quia ex actu baptizandi non infertur cura, cùm baptisma etiam à muliere & laico exerceri possit, *cap. ad lumina. 30. q. 1.* Idemque dicendum quoad sepulturam & actum sepeliendi, vt & quoad perceptionem decimarum, quæ singula latius explicata habes apud Gonzales *ad d. Reg. glo 6. nu. 34. & seqq.* Ad rem nostram quod attinet aduerte, quòd qui obtinet beneficia curata vigore Precum, non aliter institui debere quàm præcesserit examen, & fuerint ab ijsdem locorum Ordinarijs reperti idonei, *Concil. Trid. sess. 7. c. 13. & sess. 18. c. 18.* Nam periculosum inexperto committere curam animarum, *cap. cum sit, de atate & qualit. et fac. quod not. in cap. si forte, de electionibus in 6. Guimer. ad Pragmat. sanctio. tit. de collat. folio 94. col. 4.*

Requisita ad beneficium curatum.

d SECVLARIBVS VEL ORD. HVIVSMODI REGVLARIBVS) Secularia ergo beneficia, & regularia Precibus sunt affecta; de secularibus dubitari non poterat, etsi pleraque ex istis etiam Precibus non comprehendantur, vt ostendimus supra, in verbo *super singulis beneficijs.* & ista secularia beneficia sunt

Secularia & Regularia sub Precibus comprehenduntur.

sunt in multiplici differentia. Nam præter summas illas dignitates Cardinalatus, Patriarchatus, Primatiatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, Abbatias seculares, & alias minoris notæ dignitates, vt Decanatus, Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primiceriatus siue Cantoria, Sacristia, Thesauraria, Præpositura, Prioratus secularis, officium & personatus, Ecclesia parochialis, Vicariæ perpetuæ, sunt beneficia secularia sine administratione, vt Canonicatus secularis, Præstimonia, Capellaniæ, altaria, Hospitalia: quæ autem ex illis sub Nominationibus primarijs comprehendantur, textus Indulti satis indicat, & nos ostendimus loco præcitato. Verùm de Regularibus poterat dubitari an Preces illa caperent: cùm videamus huiusmodi beneficia per gratias expectatiuas acceptari non posse, sed regularibus esse affecta, *cap. cum de beneficio, de Præbend. in 6.* Ideò in generali reseruatione beneficiorum, non censentur reseruata beneficia regularia, nisi specialiter exprimantur, *Gaspar de Perusio de Reseruat. cap. 2. num. 12. AEneas de Falcon. Tract. de Reseruat. quæst. 4. num. 29. Gomes. tract. de Expectatiuis nu. 94. vers. & ex istis potest inferri.* Regulare autem beneficium dicitur, quod regularibus conferri consueuit, vel ex ipsa fundatione, si illa lex per fundatorem data est, vel si de origine fundationis non constat, ex longæua possessione & inde causata præscriptione quadraginta vel plurium annorum, *Rota decis. 487. Nota quod impetranti, quæ est 22. tit de Probatio.* quod latissimè à Felyno *in cap. in nostra, num. 42. & 46. de Rescript.* & Philippo Probo *in cap. de beneficio, de Præbend. in 6.* tractatum est, & decisum. Licet itaque huiusmodi beneficia regularia regularibus conferantur, vt dictum est, non propterea desinent comprehendi sub Precibus, dummodo acceptentur à capaci, vt ex Rebuffo *tract. Nominat. quæst. 15. num. 21.* scripsit Gonzales *ad Reg. VIII. Cancell glo. 8 nu. 26. & 27.* Regularia autem beneficia bifariam dicuntur: alia enim sunt quæ administrationem habent, vt Abbatia regularis, *cap. quanto in fi. de off. ord.* officium, *cap. cum singula de præbend. in 6.* Prioratus conuentuales, *Clem. ne in agro, §. ceterum, de statu Monach.* alia sunt beneficia simplicia, vt Prioratus simplex, Monachatus & Canonicatus Regularis. Si enim simplici onere grauantur, *cap. quod Dei timorem, cap. fin. de statu Monach.* de quibus præter Io. Seluam *tract. de Benef. part. 1. quæst. 2. nu. 78.* vide Gonzales *d. Reg. VIII. gl. 8. nu. 112. & seqq.* Sed hæc à re nostra longius videri possunt abesse, & rarenter vsu venire, iccircò missa illa faciamus, & ad textus nostri explicationem redeamus.

Regularia beneficia non cadunt sub Expectatiuis.

[e] IN SINGVLIS CATHEDRALIBVS ETIAM METROPOLITANIS) Iccirco includuntur beneficia Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, quia regulariter in dispositione generali non comprehenduntur

Beneficia Eccl. Cathedral.

tur beneficia dictarum Ecclesiarum nisi sit de ijs specifica facta mentio, *cap. quamuis §. quanquam de prabend. in 6.* Dicitur autem Ecclesia Cathedralis Episcopalis, quæ ob honorem Cathedræ Cathedralis appellatur, quia ibi Cathedra Episcopalis, & sedes sita est, *Archidiaconus in cap. statutum col. 1. de Rescript. in 6. Hostien. & alij in cap. ne pro defectu, de electio.* Metropolitana verò Ecclesia dicitur Archiepiscopalis *l. vna, & ibi DD. C. de Metro. Beryto. lib. 11. cap. vt litigantes, de off. ordin.* & exprimitur hic Metropolitana, quia in materia odiosa, appellatione Cathedralis non venit Metropolitana, licet sit Cathedralis. Vnde illegitimus vt possit etiam in Cathedrali habere beneficia, non poterit habere in Metropolitana, *Io. Monach. & alij in cap. quamuis 1. in fi. de prebend in 6. Rebuff tract. de collat. §. 1. in pr.* Porrò priuilegia Archiepiscoporum, quæ sunt viginti quatuor; qui volet videre, consulat Ruzæum *tract. de præeminentia*, quem citat Rebuff. *ad concordata Rub. de collatio. verbo Archiepiscopalis.*

um & Metrop. sub Precibus Cas. comprebendun tur.

[f] DIGNITATES) Ideò exprimuntur, quia in materia ambitiosa, & restringibili appellatione beneficij non veniunt dignitates, *cap. quamuis, de prabend. in 6.* Imò si concedatur mandatum ad beneficia curata, &. quæcumque alia non includeretur dignitas curata. *Clem. ne in agro, §. cæterum, de statu monachor. Rebuf. in praxi tit. de dispensat. ratione ætatis vers. aut Dignitates, & in Concordata in forma mandati Apostolici, in glos. verbi, aut dignitate.* Facultas enim conferendi derogans potestati Ordinarij est odiosa, & propterea restringenda, *vt supra diximus, & notat glos. Imo Petrus de Ancharan. c. 2. de off. ordin. in 6.* Hinc necessaria fuit expressio dignitatum in hoc Indulto, vt Precistis afficerentur. In patria tamen & Diocœsi Leodiens. Preces non capiunt dignitates eas, quæ ex consuetudine, ac potius Indulto Eugenij IV. & Sixti IV. debentur Canonicis præbendatis Ecclesiæ Cathedralis Leodiensis, *Selua tract. de benef. 3. part. q. 49. Io. Benedicti in cap. Raynutius verbo, si absque, 2. num. 10. in Substit. fideicom. de testamen.* Extra casum tamen consuetudinis vel Indulti deberentur Precistis, quod intellige, dummodo dignitates ipsæ in Cathedralibus, & Metropolitanis post Pontificales maiores, aut in Collegiatis principales non existant, vt statim in Indulto subijcitur.

Preces capiunt dignitates.

Secus in Diœcesi Leodien.

[g] PERSONATVS) Personatus est honor & præeminentia in Ecclesia absque administratione *Coras. de benef. part. 4. cap. 3. num. 7. Flam. Paris. de Resignat. benef. cap. 1. nu. 91.* licet propriè non sit dignitas, *consi. 105. incip. in Ecclesia, col. 2.* nisi ex fundatione, statuto, vel consuetudine talis habeatur. *Vamesi. 257. num. 5.* Hinc statutum loquens de personatu, non complectitur dignitatem. Idem in litteris ad beneficia, vt si quis impetret

Personatus quid.

impetret personatum, non possit sibi prouideri de dignitate cum administratione vel Iurisdictione *arg. cap. quamuis, de prabend. in 6. Staphil. de litt. grat. tit. de modo, & forma impet. num 5.*

h ADMINISTRATIONES) Intellige Ecclesiasticas, quæ erectæ sunt authoritate Episcopi, & in titulos creatæ, quippe quæ cadunt sub Precibus, Nominationibus, & reseruationibus etiam Apostolicis, cùm sint Ecclesiastica beneficia. *glo in Clem. fin. verbo beneficiorum, de decimis. Salua de beneficio part. 1. q 3 nu. 29. Rebuff in praxi tit. seculare beneficium quotuplex nu. 15. Gomes. ad reg. de Infirmis q. 23.* & hæc dictio largè sumpta comprehendit Prioratus, qui nominatis, & Graduatis, si tempore præstituto vacent, debentur, *text. in Clem. 1. & ibi Card. de Rescript. & in c 2. de atate, & qualitate*, dummodo non sint conuentuales, nisi alioqui commendatus, seu nominatus esset qualificatus, *Staphil. de litt. grat. tit. de Octaua forma expectat. nu. 7.* Aduerte tamen, quod si eiusmodi administrationes essent de iure patronatus laicali, vel mixto, non caderent sub Precibus seu reseruationibus Apostolicis, per ea quæ infra dicam, verbo *Præsentationem.*

Preces capiunt administrationes.

i OFFICIA) Intellige etiam Ecclesiastica, quæ sunt verè & propriè beneficia, prout sunt thesauraria, Sacristia, Primiceriatus, Archipresbyteratus, Cantoria, quæ officia sunt aliqua præeminentia, & honore, licet in hoc attendenda sit consuetudo, quia illa censenda dignitas, quæ ex consuetudine talis habetur, *Panor. in cap. de multa, de prabend. Rebuff. tract. de pacif. possess. nu. 86. & in tractatu nominat. q. 15. nu. 12.* Et hæc officia sunt verè Ecclesiastica, *cap. 1. cùm vero, de concess. prabend. c. cùm accessissent, vers. quocirca, de constitut. Clem. 1. verbo officia, de regular. Paninus tract de off & potest. cap. sede vacante 2. pralat. nu. 8. vers. Tertio modo, Hoieda de incompatibil. benef. 1. parte nu. 3. cap. 8. & cap. 16. num. 1. Rebuf. d. loco*, vbi tradit differentiam inter dignitatem, personatum, & officium. In his igitur officijs cadũt Preces; nam ex quo hîc agitur de clericis, præsumitur mandari de officio Ecclesiastico, *Feli. in c In nostra, coroll. 22. de Rescript.*

Preces qua officia capiant?

k PER ELECTIONEM) Propriè hîc dicuntur beneficia electiua, quãdo in ijs proceditur per electionem, quæ requirit confirmationem superioris, *per glos. in Clem. quia contingit verbo Electionem de rel. dom. Feli. in c. In nostra, coroll. 32. de Rescript. Anast. Germon. tract. de Indult. card. §. ac beneficia, nu. 23.* nam sunt alia beneficia, quæ dantur per viam electionis, nec tamen exquirunt confirmationem, & dicuntur potius collatiua, *Rebuff. tract. Nominat. q. 15. nu. 32.* licet ista dici potius debeãt mixtũ beneficia, vt quæ participẽt de electione, & collatione; nam mixta est quod ex duobus sapit extremis. *L. Imperium, ibi DD. ff. de iurisdict. omniũ Iud.* Prioris igitur generis beneficia electiua cadunt sub Precibus Cæsareis, vt in textu hic, quæ etiam necessario hic exprimi debuerunt,

Beneficia electiua qua dicãtur, & an ea cadãt sub Precibus?

cum

cum clausula *ad collationem, prouisionem, præsentationem, institutionem, seu quamuis aliam dispositionem communiter vel diuisim spectantia*, non includat beneficia electiua, *Clemen. 1. de prabend. Anast. Germon. tract. de Indult. Card. §. ac beneficia num. 2.* Hinc etiam Cardinalium Indulta habentia clausulam *ad collationem &c.* capiunt beneficia electiua, quamuis expressa mentio de illis non fiat, *Put. decis. 160. nu. 2. lib. 3. Achilles de Grassis, decis. 10. de priuileg. Gonzales ad reg. VIII. Cancellaria glos. 19. num. 3.* Verùm in hac ciuitate & Diœcesi Leodiensi Preces non afficiunt beneficia & dignitates Electiuas ob constitutiones Pij II. de data 1558. Sixti IV. de anno 1479. quæ confirmant aliam constitutionem Eugenij IV. de data 1432. quoad liberam electionem dignitatum, & beneficiorũ in Ciuitate, & Diocœsi Leodiensi existentium, vt & Iulij III. de anno 1544. quibus accedunt Priuilegia & Indulta Maximiliani Imperatoris de anno 1518. & Caroli V. de data anno 1554. successiuè edita, & promulgata, confirmantia dictas Pij, Eugenij & Sixti constitutiones: & sic per clausulam derogatoriam concordatorum, quibus etiam in hac patria facultas relinquitur eligendi, huic Indulto insertam, non potest censeri sublatum ius electionis ante dicta concordata, per dictas Pontificum constitutiones concessum: nam vincula plura sunt vno fortiora, & existentibus pluribus impedimentis vno sublato, aliud remanet, *L. si Domus tua, 20. ff de seruit. vrb. præd. Nauar. cons. 16. & 17. de Rescript. Gonzales ad Reg. VIII. Cancell. Glo. 12. nu. 94. & 95.*

Preces non obtinent beneficia electiua in patria Leod.

l DVMMODO) Hæc dictio modum inducit, non conditionem, ita vt, si quis vigore Precum acceptaret dignitatem maiorem post Pontificalem, hæc acceptatio ipso iure non caderet, sed resoluenda esset, *VVames. cons. 279. nu. 5. insi. vol. 1 plura de hac voce vide Baldum in cap. dudum 2. coroll. 6. num. 27. de electio. & de ista clausula:* DVMMODO DIGNITATES IPSAE IN CATHEDRALIBVS, &c. vide Fely. *in cap. In Nostra, nu. 15. de Rescript.* Gomes. *tract. de Expectatiuis ante nu 62.*

Potentia vocis Dummodo.

m POST PONTIFICALES MAIORES) Quomodo cognoscatur ista maioritas, tradit Card. *in cons. 30. col. 3. vers. idem est dare.* & Alphons. Sotto *ad Reg. 3. Cancell. vbi vide si lubet, quæ ibi noto,* Mandos. *ad d. 3. Reg. Cancell. quæst. 4. per tot.* Aduerte autem quòd dignitas maior post Pontificalem non venit in gratia ad dignitates, vt præter AEgidium Bellam. *decis. 698.* scripsit Gonzales *ad Reg. Cancell. VIII. glo. 9. §. 1. nu. 20.* Hinc in facultate, quam daret Papa conferendi etiam reseruata qualiacumque, adhuc non veniret dignitas maior post Pontificalem, *Gomes. tract. de grat. Expect nu. 45.* vbi scribit, quod si papa dat litteras expectatiuas, litteræ ad illas non extenduntur, quæ post Pontificales, maiores censentur, quod & probat Anast. Germon. *tract de Indult. Card. §. ac irritum, num. 50.* Ex quibus videtur quòd necessaria non fuerit dignitatum harum hoc loco exceptio; Veruntamen ambiguitatis tollendæ

Dignitas maior post Pontificalem qui cognoscatur.

caussa hic expressæ fuerunt. Nam in litteris Apostolicis omnia clara esse debent, *cap. quàm graui, de crim. falsi.*

n AVT COLLEGIATIS PRINCIPALES) Quæ principalis dicatur in collegiata, vide Alphonsum Sotto *ad Reg. 3. Cancel. & si lubitum est, ea qua ibi scripsi*, alijque supra memorati consulantur.

o COLLATIONEM, PROVISIONEM) Ista verba solent apponi in omnibus litteris expectatiuis, *iuxta cap. cum in illis, de prabend. in 6.* aliàs litteræ, essent de falso suspectæ, *Staphil. de litt. grat. & iust. in 4. form.* Licet sint qui putent appellatione collationis contineri præsentationem, electionem, institutionem, & confirmationem, *Io. And. in cap. Ex tenore, de concess. prabend. Clem. vnica, ibi DD. de concess. prabend.* cui opinioni aduersatur cap. in illis §. cùm autem de præbend. in 6. verùm prima opinio habet locum, quando verbum collatio profertur à lege, in qua non datur ambitio. Secus enim in rescript. Principis, quæ tanquam ambitiosa sunt restringenda, cap. quamuis de præbend. in 6. glos. d. Clem. vnica, Gonzales ad regulam de alternatiua glo. 16.

Potestas dictionis Prouisio.

p PROVISIONEM) Hæc vox latius patet quàm collatio, de qua in superiori glossemate, cùm contineat omnes modos, per quos prouidetur Ecclesiæ, videlicet nominationē, postulationē, electionē, præsentationē, confirmationē, institutionē & collationē, *glo. in Clem. si. verbo, prouisioni, de electio. Clem. auditor, de Rescript.* quæ licet loquatur de prouisione, procedit tamen in præsentatione seu institutione, *Rota decis. 212. in fin. no. Bellam. decis. 621.* sic etiam verbum, DISPOSITIONIS, de qua hic infra, ibi, QVAMVIS ALIAM DISPOSITIONEM, latissimum est, *cap. cum in illis, § illis vero, ibi DD. de prabend. in 6. Clem. vnica, ibi glos. verbo, dispositionem de supplend. neglig. Prælator. Gemini. cons. 65. incip. circa primum in principio, vers. verbum dispositiones*, maximè propter dictionem generalem additam dicto verbo, ET ALIAM. *Geminia. cons. 15. incip. super primo, nu. 3.*

Quæ beneficia Iuris Patronatus subiaceant Precibus?

q PRAESENTATIONEM) Hîc dubitari potest, an quia ius istud nominandi Cæsari concessum, latissimè pateat, vt pote ob illius in Ecclesiam benemerita, & fauorem personarum, comprehendi videantur beneficia Iuris patronatus? quæ quæstio hac distinctione decidi potest: aut loquimur de Iure patronatus Laico, vt mixto, aut Ecclesiastico: si de Laico loquimur, ius istud nominādi, seu Preces porrigendi ad illud non extendetur. Inprimis, quia noster textus *supra initio, §. 2.* loquitur de personis in qualibet dignitate Ecclesiastica cōstitutis, ergo secus est in profana, *Rebuff. tract. Nominat. quæst. 8. n. 34. & seq.* Nā licet Pōtificia Indulta, etiā quibus prægnātissimę derogatorię & derogatoriarū derogatorię clausulę insertę sint, nō cēseatur derogatū ordinationi, & iuri fūdatoris, adeoq; virtute nominationū acceptari possūt beneficia, quæ pertinent ad ius patronatus alicuius, *cap. 2. de prabend. in 6. cap. cum dilectus*

de iu-

de iurepatron. id tamen generaliter verum non est, sed obtinet tantùm in fundationibus, & iure patronatus Laicorum, non etiam Ecclesiasticorum, videlicet, quando ex bonis Ecclesiæ beneficium fundatur, dotatur, aut à Laico dotatur Ecclesiæ, *iuxta glos. in Clem. 2. verbo præsentare, de iure patronat. cap. dilectus 6. vbi glo de off. Legat. Rochus de Curte de iure patron. verb. ius, q. 7. Rebuff. de nominat. q. 8.* Nam in hoc iure patronatus Ecclesiastico, obtinent nominationes, & regulæ reseruatoriæ Cancellariæ, & in eo conueniunt omnes, *VVames. conf. 252. nu. 11. vel 1. Ill.mus. Card. lis Seraphinus, decis. 1420. num. 2. Mandes. ad Reg. 1. Cancellariæ, q. 10. nu. 5. DD. in d. cap. cum dilectus.* Ratio diuersitatis est, quod non facilè sedes Apostolica velit alteri ius suum auferre, vel illi in aliquo derogare, ne forte Laici à suis fundationibus pijs, quarum occasione plerumque ius patronatus habent, deterreantur. *Feli. in tract. quando littera Apostolica derog. iuri patronatus, limit. 3. VVames. conf. 255. nu. 13. vol. 1.* & ideo generalis dispositio non trahitur ad beneficia patronata Laicorum. *Lapus alleg. 96. incip. beneficia vacantia. Rochus de Curte de Iurepatron verbo Honorificum, nu. 22.* quod secus in iure patronatus Ecclesiastico, quia in eo cessat prædicta ratio, & facilè præiudicatur d. iuri, *AEneas de Falcon. de reseruat, q. 4. principali effectu 14. Cassad. decis. 4. num. 2. de iure patron. Couarr. cap. 36 pract. quæstio. num. 5.* Nec refert quòd summus Pontifex in suo Indulto permittit Cæsari nominationem beneficiorum ad præsentationem quorumcumque collatorum: quia per hoc non censetur derogasse iuri patronatus Laico, et si derogasset, eiusmodi derogatio non efficeret ius patronatus illustrium personarum, quæ habent plerumque collationem quatuor, & amplius beneficiorum, vt hic disponitur, nam in his specifica & determinata esse debet Papæ derogatio, vt diximus ad Reg. Cancell. 40. de derog. iuris patron. nu. 17. Nam generalis dispositio non extenditur ad casus priuilegiatos aut speciali nota dignos, *vt notat Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Iurisd. Ordinarij in exemptos.* Verùm, quid in tertia iuris patronatus specie? videlicet mixto, hoc est, partim Laico, partim mixto, an cadat sub dispositione huius indulti? videtur opinio negatiua probabilior: nam in fauorabilibus potius est attendenda qualitas Laicalis, ne Laicus propter Clericum perdat suum priuilegium, hoc enim æquum est, quod in re indiuidua non patiatur quis præiudicium ratione societatis, quæ illi cum altero communis est, *Rebuff. tract. nominat. q. 15. num. 6.* & idcirco potest Papa conferre beneficium iuris patronatus Laici, & Ecclesiastici simul: quod non posset, si esset ius patronatus merè Laicum. *Rochus de Iure pat. in verbo, Ius. nu. 23 citat Rotam decis. 21. incip. Papa, de conceß. præbend. in antiq. Philip. Probus tract. iuris Regaliorum, q. 12. nu. 19.* Itaque casus Iurispatronatus mixti non veniret sub dispositione huius Indulti, quod limita, primò, quar-

do Laicus patronus habet maiorem, vel saltem æqualem partem vocum in dicto Iurepatronatus mixto; nam si pars vocum patroni Ecclesiastici esset maior, & præponderaret vocibus Laicorum, veluti si ius patronatus ad vnum Laicum, & ad duos Clericos spectaret, vel si ad Decanum alicuius Ecclesiæ, & ad Priorem monasterij, & ad pastorem Laicum certi loci, tunc attẽdetur maior pars prædominans: cùm semper à potentiori fiat denominatio, *Gonzales. ad Reg.* VIII. *Cancell. glo.* 18. *nu.* 15. *L. quæritur. ff. de statu hominum. Iason. in L. in pr. nu.* 21. *de verbor. oblig. Gambarus de off. & potest. Legati lib.* 3. *num.* 368. *verſ. fallit tamen, Couar. d. c.* 36. *num.* 5. Limita secundò, quando Iuspatronatus mixtum, imò etiam Laicum solùm competit ex fundatione, constructione, seu dotatione vel donatione facta ab habẽte illud ex aliquo ex prędictis titulis. Nam reliqui patronatus competentes ex præscriptione, consuetudine, vel priuilegio, aut vsurpatione, alieno quocunque modo, non prodessent ad reseruationem Pontificiam. *Gonzales d. glo.* 18. *nu.* 18. & ex consequenti ad Indultum istud, quo datur Cæsari facultas nominandi &c. quia Cessionarius iure cedentis vti debet; iuribus vulgaribus.

Preces afficiunt beneficia nedum ad collationem Capituli, sed etiam singulorum de Capitulo.

1 COMMVNITER VEL DIVISIM) Et sic Preces istæ primariæ non tantùm afficiunt beneficia, quorum collatio spectat ad Capitula, sed etiam ad singulos de Capitulo, qui sunt Ordinarij, *c. fin. de præb. in* 6. *VVameſ. conſ.* 220. *n.* 3. vbi scribit, quòd expectatiua ad collationem capituli concessa, extenditur ad Turnarij collationem, *Rota deciſ.* 4. *&* 16. *de conceſſ. præbend.* Quod extende etiamsi non conferat vice capituli, sed vt antiquior Canonicus, vel si collatio spectet ad plures, aut ad duos seniores sacerdotes, aut Diaconos &c. quia ratione canonica tus de Capitulo sunt, *Abb. in cap. per illorum, de præbend. in gloſſ. vlt. per cap. eam te, de Reſcript. in* 6. licet aliud sit, si canonicus conferat iure speciali, vt pote ratione dignitatis, aut alia, non tamen vice Capituli; tum enim Preces Capitulo directæ, etiam cum clausula ista: CONIVNCTIM VEL DIVISIM, non astringunt illũ singularem canonicum, *glo. & DD. in d. c. fi. Rota deciſ.* 49. *incip. in diœceſi de conceſſ. præbend. in antiq Gonzales ad d. Reg.* 82. *glo.* 9. §. 1. *num* 18. quia non intendit Papa grauare alteram dignitatem extra Capitulum, *c. cum in illis, §. ſi verò, de præb. in* 6. Hinc fit, vt soleant dirigi Preces & nominationes Decano, & Capitulo singulisque Canonicis, & personis Ecclesiæ, & dignitatibus, aut etiam Præposito & Capitulo: quod intellige quãdo istæ personæ sunt Capituli capita, *d. c. eam te, & cap. ex parte Decani de reſcript.* Aduerte tamen quòd si collatio spectet communiter ad Episcopum seu Prælatum & Capitulum, Precesque Cæsareæ insinuentur soli Prælato, afficient etiam Capitulum, cui non fuit facta insinuatio, *Rebuff tract nominat. q.* 14 *nu* 80. *& de priuileg.* 106. *nu.* 34 *Guimer. ad Pragm. ſanctio. tit. de collatio.* §. *ſtatuit, verbo ſpectat.*

s SINGVLIS PERSONIS.) Sed an cæci, surdi, muti, aut aliqua parte corporis vitiati, sint capaces istis Primarijs Precibus? & videntur esse, quia vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio. ff. de public. in rem actio.* Hic casus tamen distinctionem recipit: Nam aut agitur de acceptando beneficio, quod habet aliquem ordinem annexum actu, vel in proxima potentia, veluti intra annum, aut de beneficio, quod non habet ordinem annexum: priori articulo, dubium non est, quin sint incapaces Precibus tales personæ: quia inhabilis ad ordines, inhabilis quoq; est ad beneficium, & qui repellitur ab ordine suscipiendo, etiam repellitur à beneficio obtinendo. *Maiol. tract. de Irregul. lib. 1. cap. 10.* Cæcus autem repellitur ab ordine suscipiendo & beneficio obtinendo, *Maiol. d. c. 20.* Idem de surdo, *Maiol. lib. 1. cap. 25.* Similiter de muto, *Maiol. d. lib. 1. cap. 26.* Secundo autem casu videtur illos esse capaces, dummodo non sint beneficia curam animarum requirentia, accedente Pontificis dispensatione, neque enim alius super irregularitate, quæ ex corporis vitio nascitur, dispensat; *Couar. in Relectio. cap. si furiosus, 1. parte in initio.* Cæterùm, si corporeis vitiati sint dispensati simpliciter ad ordines, non videntur dispensati ad beneficium, nisi fortassis simplex: dispensatusque ad beneficium simplex non erit dispensatus ad beneficium curatum, aut requirens personalem residentiam, *Burgas. tract. de irregul. parte 2. tit. de Interpret. exten. & restrict. dispens. Couar. de sponsal. & matrim. 2. part. cap. 7. §. 8. nu. 6.* Ex quo fit, vt Precistæ corporeis vitiati, beneficia vigore Precum citra dispensationem acceptare non possint. Neq; obstare Indulti textum simpliciter, & indefinitè loqui, ibi PERSONIS SINGVLIS, quia restringendæ sunt ad habiles, *arg. text. cum glo. in l. in prouinciali, § final. cum l. seqq. ff. de No. operis nunciat.* vbi dicitur omnes ciues admitti ad nunciandum nouum opus in publico, quia reip. interest, & tamen ad idoneos restringitur, *vt ibi per glo. Cagnol. ad Reg. Seruus Reip. ff de reg. iur.*

Caci, surdi, muti an sint capaces istis Precibus?

t IN VNO BENEFICIO) Neque enim Papa intendit eundem collatorem pluribus beneficijs grauare, nisi aliud exprimat, *cap. Mandatum, de rescript.* & ideò si nominatus ad primam præbendam, negligit illam petere, extincta erit illius gratia, *cap. si Clericus, cum ibi, not. de prebend. in 6. Staphil. de lit. grat. tit. de Sexta forma expectat.* Et locus erit secundæ expectatiuæ. Ideo executor secundi Impetrantis poterit monere primum, vt faciat sibi prouideri, præfigendo eidem tempus competēs, quo elapso poterit secundo prouidere. quod tamen limitatur duobus modis, 1. nisi in literis princ. adsit clausula, QVAM DVXERIT ACCEPTANDAM, quia tunc licet per negligentiam omittat primā acceptare, poterit nihilominus petere secūdā nulli alij debitā, *Rot. decis. 37. incip. not. quod ibi,* Nec isto casu locū habet dispositio dicti cap. si Clericus. Secundò quando neglexit petere debitā, dū adhuc res est integra: tunc enim potest illam vacantem adhuc petere & acceptare *Aegid. decis. 738. incip. Canonicus*

Preces in vno duntaxat beneficio

Collatores grauat.

Precista si sit negligens in acceptando an excidat sua gratia?

nicus.fac.text. in cap. si tibi absenti, de praebend. in 6. Sed quid si acceptatio fuerit inualida? variare poterit, & aliam acceptare, *DD. in cap. ne captanda, de consess. praebend.* eligens enim male iterum poterit eligere, *Mobedanus decis. d. praebend.* qua de re paulo post dabitur nobis vberior scribendi seges. Sed an vocandi sint Collatores, quando Preces istae conceduntur? Rebuff. *tract. nominat. quaest.* 13. postposita opinione affirmatiua, negatiuam tuetur, quia quando Papa concedit beneficia Ecclesiastica, vel scribit, vt alicui conferantur, nullus citatur, *cap. cum secundum Apostolum, de praebend. not. in cap. dudum, de praesumpt. & c. cum olim, de re iud. Albert. in d.l. nam ita, col. vlt.* Sic ergò dicendum quando conceduntur Preces & nominationes ab Vniuersitatibus, vel Caesare vt nulli Collatores sint vocandi.

Monocularia beneficia non comprehenduntur sub Precibus.

v SALTEM QVATVOR BENEFICIA) Monocularia igitur beneficia sub his Precibus non comprehenduntur: quod & generaliter receptum est illa non cadere sub generalibus & indeterminatis gratijs expectatiuis, neque enim verisimile Pontificem voluisse priuare ordinarium Collatorem vnico lumine, *glo. in verbo incerta, in Clem. 1. de praebend. Geminia. cons. 36. incip. quod collatio facta. Steph. Bertrand. cons. 194. vol. 3. part. 2. VVames 204. num. 6. de praebend. & cons. 255. nu. 17. §. 3. in pr. Guimer. ad pragm. sanct. o. tit. de collatio. pag. 91.*

Preces afficiunt Ordinarios habentes collationem 4 beneficiorũ.

Cui autem incumbat onus probandi Collatorem habere quatuor beneficia sub collatione sua, vide Rebuf. *tract. de mand. Apostolicis, in glo. declarantes*, vbi scribit esse excipientis hoc probare, id est: eius, qui negat, *per l. quoties, §. qui dolo, ff. de probat.* aliud autem est in Mandatario, qui tenetur probare Collatorem, cui est directum mandatum, habere quatuor, aut decem beneficiorum collationes: quia fundat se in numero, ergò illum probare debet, *arg. l. eum, ff. de neg. gest.* Sed in casu nostri textus quaeritur primò: quid si habenti quatuor beneficia directae fuerint Preces, & postea vnum illorum fuerit vnitum, quid iuris? nocebitne Precistae? Nequaquam, quia tempus datae in hoc inspici debet, *cap. si eo tempore, de Rescript. in 6. Imol in Clẽ. 1. in fi. de praebend.* Quaeritur secundò? si in istis quatuor vnum, vel plura spectent ad collationem istius Collatoris, cum alio coniunctim, an Preces habeant locum? Ita videtur, quia meũ dicitur, quod mihi cum alio cõmune est, vnde licet spectent etiam ad collationem alterius, tamen etiam ad illius, *l. si quis seruos ff. de leg. 3. l. pupillus, § fin. ff. de verb signif.* In oppositum tamen facit, quod in odiosis meum propriè dici non possit, quod mihi cum alio commune est, *l. quaesitum, §. Celsus, ff. de fundo instruct. leg. latissimè Iason, l. serui electione, §. Labeo, nu. 1. 4 20. 21. 22. ff. de leg. 1.* priuilegia autem sunt strictissimè intelligenda, vt quanto fieri potest, minùs praeiudicent ordinariae potestati, quae est fauorabilis, & quae nititur iure communi. *Archid. latè in cap. frater, 16. quaest. 1. nu. 5. Francus, cap. cum in illis, nu. 2. 3. de praebend. in 6. Card. Tuschus pract. conclus. iuris conclus. 731. nu. 6.* Quaeritur tertiò: quod si vnum tantum in Imperio habeat, plura extra Imperium?

Cui incumbat onus probandi collat. habere 4. beneficia. Quid si vnum beneficium vniatur è quatuor. Quid si vnum è quatuor sit ad collationem coniunctim cum alio.

Quid si Collator vnum tantum in Imperio habeat, plura extra Imperium?

perium? videtur etiam talem Collatorem posse grauari, quia sicut grauamen respicit totum patrimonium, *l. si fideicommissum, §.1.ff. de Iudic.* ita vt hoc grauamen beneficiorum respicit omnia beneficia, & sic illud beneficium in Imperio non censebitur monoculum. Verùm contrarium dicendum est: quia Indultum expresſè requirit, vt habeat quatuor saltem beneficia in Imperio. aliud tamen si ordinarius Collator haberet collationem vnius beneficij in Imperio, & præsentationem aliorum plurium in eodem Imperio, nec enim dicetur esse beneficium monoculum; aut si Collator haberet collationem solus in vno, & in alijs beneficijs tribus conferre posset cum alijs Collatoribus socijs, tunc enim mandatum de prouidendo, vel Collatio vigore Precum facta subsistet, nam meum etiam dici non potest, quod cum alijs commune est, vt prædixi, *Iason. in d. l. serui electione, §. Labeo, nu. 29. ff. de leg. 1. per not. Menoch. lib. 2. cent. 2. casu 201. nu. 95. & 96.* quod & notaui ad reg. VIII. Cancellariæ *glo.* IV. Non obstat, quod hoc admisso Collatores Ordinarij videantur immodicè grauari, vt vix vnquam suo iure conferendi in vita vti liceat: quia cum ipsi ius illud conferendi ex indulgentia S. Pontificis habeant, conqueri non debent si Pontifex eandem facultatem illis semel in vita Cæsaris restringat, præsertim cum Pontifex per eiusmodi concesſionem, omnem potestatem à se non abdicârit, sed potius maiorem sibi reseruauerit, ita quod posset in collatione cum quouis ordinario concurrere, imò præuenire, *cap. 2. de prabend.*

x POSTQVAM ILLIS IPSIS CANONICE PROVISVM) Ecce vides quod vltra Cæsaris nominationem opus sit noua Ordinarij institutione, seu collatione, vt latiùs supra ostendimus, initio Sectionis II. *in scholijs verbi,* QVOD SI PER TE. *vers. vndecimo quæritur.*

Sectionis III. Summarium.

EXtenditur autem hæc facultas, vt sua Cæs. Maiestas posſit, vnam & eandem personam supradictis Collatoribus & Collatricibus simul, vel succesſiuè nominare, ita tamen, quod quamprimum persona sic nominata, de aliquo beneficio prouisa fuerit, eius nominatio quoad alios Collatores vel Collatrices, ipso iure expiret, & quoad easdem Preces Canonicatum, & præbendam, ac dignitatem, seu personatus, administrationes, vel officium, in vna Ecclesia pro vnico duntaxat beneficio computari debere.

Sectio

Sectio III.

ITA quòd Cel.[tudo] *Tua vnam & eandem personam supradictis Collatoribus, & Collatricibus simul,*[a] *vel successiuè nominare possit:*[b] *Ita tamen quòd quàmprimùm persona sic nominata, de aliquo beneficio prouisa fuerit, eius nominatio quoad alios Collatores, vel Collatrices facta ipso iure expiret & quoad easdem Preces, Canonicatum,*[c] *& præbendam, ac dignitatem, seu personatum, administrationem, vel officium in vna Ecclesia pro vnico dumtaxat beneficio computari debere declaramus.*

SCHOLIA IN SECTIONEM III.

[a] SIMVL VEL SVCCESSIVE) Illa dicuntur fieri simul, quæ fiunt etiã vnũ post aliud sine interuallo, *not. glo. in l. quærebatur, ff. milit. testam. fac. tex. cum glo. in l. si Stichum, §. si quis ita, ff de nouat.* Successiuè verò quæ fiunt distinctis ex interuallo temporibus, *arg. Inst. de success. edict & ff. & C. eod. tit.* Itaque Cæsar poterit vnico contextu quempiam nominare ad plura beneficia, etiam in diuersis Ecclesijs constituta, totque censebuntur esse nominationes, quot erunt beneficia, ad quæ quis nominatur, licet vnico diplomate comprehensa, *l. scire debemus ff. de verb. oblig. l. Titia, §. vlt. ff. de verb. oblig.* sufficietque diuersis nominationibus eadem charta comprehensis vnica solemnitas, *l. si quis ex argentareis, §. si initium. ff. de edendo. l. 4. ff. de duobus reis.* Sicut de pluribus in eadem charta testantibus scripsit plenè Peckius *de testam. coniug. lib. 1. cap. 17.* Licet secus sit, si successiuè Cæsar quempiam nominaret ad diuersas Ecclesias, tunc enim quælibet nominatio quodlibet solenne nominationis diploma requireret, *d. l. scire debemus, l. si quis eum, §. 1. ff. de vulg. & pupillari, Ang. §. igitur, Instit. de testam. vbi etiam Io. Faber.* Verùm acceptatione vnius beneficij, cæteræ nominationes consumuntur, vti liquet ex textu huius Indulti; ex quo etiam vides, quòd Preces Cæsaris sese extendant ad quoslibet Collatores vnius vel plurium Ecclesiarum, v.g. ad Decanum vel alium Prælatum eiusdem Capituli, & tot eiusdem Ecclesiæ grauari possunt, quot in ea reperiuntur, modò tamen quatuor beneficiorum collationem habeant, vt alibi dicemus.

[b] ITA TAMEN QVOD) Dubitatum fuit in Rota de sensu & interpretatione huius clausulæ restrictiuæ: Aliqui enim sic eam interpretabantur, quòd vni personæ, quæ vigore primariarum Precum semel aliquod beneficium assecuta fuisset, non posset iterum aliud beneficium vigore aliarum precum con-

conferri: Verùm re diligentius examinata, & discussa, tandem in eam sententiam itũ est, teste Ill.mo Card. Seraphino, *decis.738.* quod dicta clausula sit intelligenda de alijs Precibus, quas eodem tempore quis ad diuersas Ecclesias à Cæs. Maiestate impetrasset: quod fieri solet, non vt omnia illa beneficia impetranti concedantur, sed vt citiùs, & certiùs pluribus concessis eueniat alicuius vacatio; qua eueniente, & subsecuta collatione, omnes aliæ gratiæ cessant, ne præter intentionem concedentis quis plura beneficia consequatur; cui rei per hanc clausulam prouisum est, sed non ideo sublatam esse facultatem, iterum alias preces concedendi eidem personæ post prioris gratiæ consumptionem. Neque hæc facultas cuiquam parit præiudicium: non quidem S. Sedi Apost. cùm eius non intersit, cui fiat collatio; Non etiam Ordinarijs Collatoribus, quia semel tantum ratione vnius beneficij grauari possunt; Nõ Ecclesijs, quia semel quoque quælibet Ecclesia grauari potest; Non Iuris dispositioni, ratione pluralitatis beneficiorum, quia data incompatibilitate per assecutionem vnius, vacat alterum: & in summa nulla subest ratio, cur eidem personæ non possit Cæs. Maiestas huiusmodi Nominationem iteratò concedere. His igitur rationibus consideratis secundum posteriorem intellectum decidit sacrum Rotæ auditorium, *in vna Meten. Canonicatus* 14. *Martij* 1586. Cui decisioni consonant ea quæ scribit D. V Vames. *cons.*261.*n.*1.*vol.*1. Et Cassad. *decis.*1.*nu.*1.*de conceß. prabend.* Quæ Rotæ interpretatio omnino sequenda est, cùm sit exploratum, decisiones Rotales maximi apud omnes esse ponderis, & maioris authoritatis, quàm communem doctorum opinionem, *Imo. & Barb. in.cap.olim, Col.*11. *vt lit. contest. Hieron. Cuchalon. ad Reg. iura sanguinis, de Reg. iuris. Vestrius in praxi, lib.*6. *cap.*1.

e CANONICATVM ET PRAEBENDAM) Pontifex hic statuit Canonicatum, & præbendam, ac dignitatem, seu Personatum, administrationem vel officium in vna Ecclesia pro vnico dũtaxat beneficio computari debere. Rescripta enim Pontificum & priuilegia gratiæ in quantum à iure communi recedunt, iuris sunt odiosi & restringenda; Ideoq; de ijs necessariò hic disponere debuit Pontifex. *Io. Baptista Leonel. de surrept. Rescript. quæst* 3. *art.* 7. *Tiraquel. de retract. Consang.* §.1.*glo.*9.*n.*180. *Fely. cap. Caussam qua, de Rescript.*

Sectionis IIII. Summarium:

HIc à S. sede datur Executoribus per S. Cæs. Maiest. deputandis ad effectum, vt preces & nominationes huiusmodi suum sortiantur effectum, facultas conferendi, & assignãdi personis, pro quibus Primarias Preces porrigi seu huiusmodi nominationes fieri contigerit, beneficia &c.

prædicta, (etiam duo, tria, vel plura quorumcumque qualitatis, & cuiuscunq; annui valoris) cùm vacauerint. Quod extenditur Primò; in quibusuis etiam ordinarijs per litteras alternatiuas aliaque priuilegia & Indulta quomodolibet concessis, & inposterum concedendis mensibus. 2. Etiamsi dispositioni Apostolicæ, aliàs quam per constitutionem ad Regimen generaliter reseruata existant. 3 Etiamsi ex diuersis personis vacauerint, & personæ sic nominatę tempore assecutionis beneficij ad quod nominatæ fuerint, aliud beneficium in eadem Ecclesia obtineant, & secundum statuta, & consuetudines Ecclesiarum, in quibus huiusmodi beneficia constituta fuerint, capaces videlicet in ætate legitima constitutæ, aut de legitimo matrimonio procreatæ non sint. Quod restringitur primò: Dummodo quoad eiusmodi qualitates, aliàs cum eis canonicè dispensatum sit. Secundò: Et beneficia in eadem Ecclesia obtinenda talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica insimul obtineri posint, aut consueuerint. Tertiò: Dummodo dictorum beneficiorum collatio nõ fuerit iuxta Lateranens. statuta Concilij ad Sedem Apostolicam legitimè deuoluta. Quartò: Nec super illis inter aliquos lis pendeat indecisa. Quintò. Dummodo dictæ personæ infra mensem postquam vacatio huiusmodi beneficiorum ipsis innotuerit, eadem beneficia acceptauerint, seu duxerint acceptanda. Deniq; datur potestas personis sic nominatis, quod ipsę expectatiuis, & nominationibus, seu gratijs specialium reseruationum, aut mãdatis de prouidendo, si quæ ipsis concessa sint, vnà cum gratia dictarum Precum & Nominationum vti posint, nec aliqua gratiarum huiusmodi consumpta, reliquæ earundem cassæ censeantur vel irritæ.

Sectio IIII.

Vodque [a] quicunque in quibusuis dignitatibus constituti, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonici, singuli videlicet in illis quos pro singulis personis prædictis Precum, & Nominationum huiusmodi, & ad hoc vt illæ sortiantur effectum etiam præsentium executores deputaueris, per se [b] vel alium, seu alios, bene-

beneficia prædicta, cum[c] in quibusuis etiã ordinarijs Collatoribus per constitutiones nostras, aut litteras[d] alternatiuas, aliaque priuilegia & Indulta quæcunque quomodolibet concessis, & inposterum concedendis, aut alijs quibuscunque mensibus[e] vacauerint, & quæ personæ, pro quibus Preces & Nominationes huiusmodi factæ fuerint, quatenus huiusmodi Preces seu Nominationes ad illa se extendant, infra mensem, postquam ipsis vacatio huiusmodi beneficiorum innotuerit, duxerint[g] acceptanda, etiamsi ipsa beneficia dispositioni Apostolicæ, aliàs[h] quàm per Constitutionem fœl. record. Benedicti Papæ XII. prædecessoris nostri quæ incipit ad Regimen, generaliter reseruata existant, & ex diuersis personis[i] vacauerint, & [k] personæ Nominatæ prædictæ tempore assecutionis beneficij ad quod nominatæ fuerint, aliud beneficium in eadem Ecclesia obtineant, & secundum statuta, ac consuetudines Ecclesiarum, in quibus beneficia huiusmodi constituta fuerint, vel indulta Ecclesijs co[n]cessa, capaces, videlicet in ætate legitima constitutæ, aut de legitimo [m] matrimonio procreatæ non sint; Dummodo quoad huiusmodi qualitates alias cum eis canonicè dispensatum, & beneficia in eadem Ecclesia obtinenda talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica insimul obtineri possint, ac consueuerint, ac ipsorum vacantium beneficiorum collatio non fuerit iuxta Lateranen. statuta Cõcilij ad sedem prætactã legitimè deuoluta, neq; super illis inter aliquos [o] lis pẽdeat indecisa cũ omnibus iuribus & pertinẽtijs suis personis [p] ipsis, & iam duo, vel tria, seu plura quarumcumq; qualitatum, & cuiuscunque annui valoris Ecclesiastica beneficia obtinentibus, & expectantibus conferre,[r] & assignare, nec non omnia, & singula, quæ ad hoc vt Precum seu Nominationum ac collationum & acceptationum huiusmodi succedãt effectus oportuna fuerint facere, authoritate nostra per censuram Ecclesiasticam exequi possint, & valeant, super quibus ipsis plenam, & liberam authoritate prædicta tenore præsentiũ potestatem concedimus, & etiam facultatem; ac personis[s] prætactis, pro quibus huiusmodi Primarias Preces porrigi, seu Nominationes huiusmodi fieri cõtigerit, quod ipsæ expectatiuis ac nominationibus, seu specialiũ reseruationũ de quibusuis beneficijs pro ijs factarum gratijs & mãdatis de prouidendo, ipsis ab eisdem si quæ ipsis concessa sint, vnà cũ gratia Precum & Nominationum Primariarum earundẽ vti possint, nec aliqua gratiarũ huiusmodi consumpta, reliqua earundem cassæ censeantur, vel irritæ, indulgemus.

SCHOLIA IN SECTIONEM QVARTAM.

Executores Precum debent esse in dignitate, & conferre intra mensem.

a QVODQVE QVICVNQVE) Tametsi Nominatio per Laicũ ex cõcessione Papæ facta censeatur per Papam facta, cum is facere intelligatur, cuius authoritate, & mandato actus explicatur, *cap. Mulieres, in fi. de sent. excommunicat.* Nihilominus quia Ordinarij non facilè parebant Indulto, quod Cęsari nouiter creato dare solent Pontifices, idcirco eidem Pontifices executores dant, qui compellant Ordinarium ad conferendum, vt habetur in cap. cum nostris, 6. de Concess. præb. cap. litteris c. constitutus, cap. ex insinuatione. cap. eam, de Rescript. Et isti executores debent esse in dignitate constituti, vt hîc habetur, quod etiam est iuri conforme, *vt textus est in cap. statutum, in pr. de Rescript. in 6.* Debent autem prouidere Nominatis seu Precistis infra mensem, postquam ipsis vacatio huiusmodi beneficiorum innotuerit, & illa acceptauerint, seu duxerint acceptanda, vt hic habetur, extatque desuper Reg. Cancell. quæ habet, quod quicunque vigore gratiarum expectatiuarum acceptauerint quæcumque beneficia, debent intra vnius mensis spatium à tempore huiusmodi acceptationis computandum de huiusmodi beneficijs, sic acceptatis per suos executores vel subexecutores facere sibi prouideri, alioqui &c: quod ipsum etiam hoc Indulto Pontificio statutum est: Estque iuri conforme, *Geminia. in cap. 1. §. ex parte, nu. 3. de concess. prebend.* vbi dicit quod executor datus ad prouidendum de beneficio, quod Impetrans duxerit acceptãdum, non potest conferre, antequam ille accepter, Vbi autem acceptauerit, Executor conferet, etiam illo ad quem spectat collatio non vacato, non monito, cùm is sit merus Executor, *Specul. lib. 2. tit. de actione, seu petitione super petitionibus nu. 21. & 22.* vbi scribit Executorem ad prouidendum non debere admittere exceptiones contra rescriptum, aut personã antè prouisionem factas, cùm sit merus Executor. Quod hactenus verum est, dummodo fuerunt ipsi præsentatę litterę: nam ante pręsentationem litterarum suæ facultatis Executor gratię Apost. non potest cõferre vel prouidere, *c. cum in iure peritus, de off deleg. Crescent decis. 2. de off deleg.* Sed an hæc acceptatio possit fieri in absentia Executoris? posse respõdet Geminia. *c. 1. §. è contra, n. 9. d. tit. & in c. 2. n 8. d. tit.* vbi dicit posse etiam fieri acceptationem per procuratorem. Cæterum dubitatur 1. an isti Executores post obitũ Papę vel Cęsaris possint gratiã exequi, seu nominatis conferre, & assignare beneficia his quib⁹ cõtigerit Preces dari? Quęstio depẽdet ab illa vulgari, an gratia etiã re integra expiret morte cõcedentis? & resoluit Põtifex *in c. si super, 9 ff. de off. leg. in 6. & in c. si cui nulla, de prab in 6.* non expirare. Ideoq; Executor mortuo Papa gratiã exequetur, *d. c. si super gratia 9. de off & potestate Iudicis delegati, Rot. decis. 285. in No Milis, in verbo Gratia facta, Rebuff. in Concord. Rub. de Mand. Apost. §. 1. verbo sui Pontificatus, vers. Nota tamen.* Cuius conclusionis ampliationes, & limitationes vide apud Gabrieliũ, *tr. com. cõ. l. tit. de preb. cõ. l.*

Executor conferre non potest ante præsentationem litterarum.

Acceptatio an subsistat facta in absentia Executoris?

Executores an post obitum Papa possint exequi?

1. Man-

1. Mandoſ. *ad Reg.* 10. *Cãcell. qu.* 2. *n.* 2. Guiterrez *lib.* 2. *pract. quæſt. qu.* 24. *n.* 2. *& quæſt.* 25. *num.* 2. *& ſequentib. Et lib.* 2. *canon. quæſt. cap.* 17. *num.* 3. Gonzalez *ad reg.* VIII. *Cancell. glo.* 12. *nu.* 42. *& ſequent.* Primò extende, vt Capitulum ſede vacante debeat conferre beneficia, quibus Epiſcopus vel Prælatus deberet, *VVameſ conſ.* 259. *num* 9. *& ſequent. de prabend. vol.* 1. Secundò extende, etiamſi talis Prælatus dignitatem ſuam cum alio commutaret: cùm Nominationes iſtæ non tam perſonis, quarum nomina plerumque ignorantur, quàm ipſis prælaturis fiant, quæ nunquam intermoriuntur, *cap. litteris, de reſcript. VVameſ. d conſ. nu.* 19. Verùm, non obſtantibus præmiſsis dicimus Executores re adhuc integra exequi non poſſe poſt obitum Cæſaris Preces conceſſas: aliud enim eſt quærere, an gratia expiret morte Pontificis re integra, aliud an gratia Precum expiret morte Imperatoris? Priori caſu, expirat re integra, adeo vt Executores illam etiam poſsint exequi poſt obitum Papæ, *cap. ſi ſuper, de off deleg. in* 6. *ibi Francus in pr. Rota deciſ.* 349. *in No. Si Papa, & deciſ.* 285. *ſi Epiſcopus, Lapus allegat.* 17. *an datio Executoribus Mandoſ. ad Reg.* 10. *Cancell. quæſt.* 2. *nu.* 4. Res autem dicitur integra ante prouiſionem: ideoque mortuo mandante expirat mandatum, §. *rectè, inſtit Mandat.* Ex quo ſequitur per Reg. X. Cancellariæ Reuocatoriam expectatiuarum, quæ fit in craſtinum aſſumptioni S. Pontificis non eſſe reuocatas dictas expectatiuas per mortem concedentis, quando aliqua ipſarum non eſt ſortita aliquem effectum, & ideo ſolent omnes indifferenter reuocari, quando nouæ expectatiuæ conceduntur: nam, vt dicit Dominic. poſt Lap. *in cap. ſi cui, de prabend. in* 6. propter fulminationem proceſſus, quam fecit Executor, præſentata ſibi bulla expectatiua nõ dicitur amplius res integra: & proinde talis gratia nõ reuocatur ipſo facto per obitum concedentis, niſi per ſucceſſorem expreſsè reuocetur, *cap. penult. & fin. de prabend. in* 6. Secundo caſu, in quo maior difficultas verſatur, quæritur an gratia expiret morte Imperatoris? Nam pro affirmatiua facit quod priuilegium illud quod habet Cæſar, eſt perſonale: atqui priuilegiũ perſonale ſequitur perſonã, & extinguitur cum perſona, *L. in omnibus, ff. de reg. iur. c. Priuilegiũ, de Reg. iur. in* 6. Hinc etiã fit, vt ſi Cæſar in vita ſua nominationibus ſuis primarijs non fuerit vſus, illius in Imperio ſucceſſor duplici nominatione vti non poſsit, *Alber Brun. tract. de interit. & perempt. concl.* 15. quia deficiente Imperatore qui fuit cauſſa Precum, deficiunt etiam gratiæ nominationum, quæ ſunt illius effectus, *Cap. cum ceſſante, de appellat. Tiraq. tract. ceſſante cauſſa.* Sed cùm videam hanc quæſtionem modo agitari in Collegiata Eccleſia B. Mariæ virginis in Capitolio vrbis Colonienſis, lubet illam paullo exquiſitiori Minerua diſcutere. Caſus autem talis eſt: Dominus VVidenfeldt primarias obtinuerat nominationes à Cæſare Matthia ad primam vacaturam in dicta Eccl. ſia B. Mariæ, quas Dominæ Abbatiſſæ, & Capitulo per ſuos Procuratores

Morte Papæ expirat poteſtas executoris re integra.

Res integra quando dicatur?

Expectatiua non reuocatur per mortem concedentis quando non ſunt ſortita effectum.

Per fulminationem proceſſus non dicitur amplius res integra.

An Preces expirēt morte Cæſaris?

Succeſſor in Imperio non vtitur priuilegio Cæſaris ſi is non fuerit vſus priuilegio.

Caſus in vna B. Mariæ in Capitolio vrbis Colonien.

tores

tores insinuari curauit, quæ etiam pro insinuatis receptæ sunt: verùm, priusquam contingeret alicuius præbendæ vacatio, è viuis excessit Cæsar Matthias Preces eiusmodi concedens, idque Martij die 20. anni 1619. Paulo post, hoc est, in Aprili contigit aliquam præbendam vacare, cuius collationem sibi per procuratores suos ab Abbatissa & Capitulo fieri dictus Precista petijt: id quod ei abnuit dicta Domina Abbatissa, eò quòd per mortem Cæsaris Preces euanuissent, & tandem collatis suffragijs eorundem, præbendam, vti in suo mense vacantem, cuidam Putz contulerunt: quærebatur vtrius potiora essent iura? Si res mei arbitrij esset, prætulerim Dominum Putz, tum ex dictis, tum ex rationibus sequentibus.

Preces morte Cæsaris expirant re integra.

Prima est, quod ius illud nominandi, seu Preces Primarias concedendi Cæsar habet ex priuilegio Pontificio contra iuris communis dispositionem, quia beneficia omnia in omnibus mensibus iure communi spectant ad collationem Ordinarij, *Caput aq. decis.* 214. *num.* 6. *part.* 1. *Cassad. decis.* 3. *num.* 4. *& decis.* 4. *num.* 1. *&* 2. *de priuileg. Gonzalez ad Reg.* VIII. *Cancell. glos.* II. *num.* 38. *& seqq.* Priuilegia autem contra ius commune non extenduntur de persona in personam, etiam ex identitate rationis, *Ant. de But. in cap. sane, de Priuileg. Bald. in L.* 1. *in princ. ff. deleg. Gemini. in cap. ne aliqui in* 4. *not. de Priuileg. in* 6. *Decius cons.* 32. *&* 11. *col.* 1. *& cons.* 516. *col. fi. Card. Tuschus qui illos allegat, tom.* 6. *practic. conclus. conclus.* 731. *nu.* 7.

Mandatū morte legati expirat re integra.

Secunda, quia mandatum factum per legatum de prouidendo certæ personæ de certo beneficio tunc vacante, moriente legato ante mandati executionem, ipso iure expirat, *per text. in cap. præsenti, de off leg. in* 6. *& cap. si cui nulla* 2. *resp. de præbend. in* 6. Idemque dicendum in alio habente certam potestatem beneficia certa authoritate Apostolica conferendi, re integra moriente, scribit Bellamera *decis.* 643. *per tot.* Multo ergo magis expirauit gratia Precum per obitum Cæsaris re integra, & nulla adhuc existente præbenda vacante. In qua opinione sunt etiam Gigas *de Pensio. quæst.* 91. *num.* 4. *versic. & tenendo istam*, Mandos. *ad Reg.* 10. *Cancell. quæst.* 2. *num.* 4. Tertia, quia concessio non perfecta extinguitur morte concedentis, quando non est deuentum ad effectum aliquem tendentem in effectum concessionis, vt si per Precistam non sit acceptatum beneficium, & gratia Precum non sit præsentata Executoribus, vel Ordinarijs, nec fulminatus processus, vt supra dictum est. Quarta. Priuilegia demum sunt perpetua, nec expirant morte concedentis, si in vita fuerint sortita effectum, alioquin enim priuilegium seu gratia prædecessoris in futuris nondum consummatis, nec inceptis nihil operatur, *per not. Cyn. in L. fin. C. in quibus caussis, Restaurus Castaldus tract. de Imperatore, quæst.* 115. *num.* 1.

Quinta

Quinta & postrema, quòd priuilegium Cæsar.seu Precum concesio personalis est respectu Cæsaris, ideoque eo mortuo censentur Preces expirasse,re præsertim, vt dixi, integra,cùm ex ijs non fuerit ius aliquod quæsitum Precistæ, nec ad rem,nec in re,ex quo huiusmodi expectatiua non sit super certo corpore beneficij ,*cap. 1. §.fin.ibi DD.de conceß. prabend. in 6.* vt in præsenti casu accidit, quo Cæsar Matthias iussit prouideri Precistæ de proximo vacaturo Canonicatu,& præbenda,qui dictas suas Preces ne quidem intimauerat Abbatissæ & Capitulo dictæ Ecclesiæ B. Mariæ,sicque res erat planè integra, vt mirandum non sit,si morte Cæsaris interueniente, huiusmodi Preces expirarint,dictis iuribus,quibus adde not.DD.*in cap. si dilectus vbi Abb. n. 6. de preb.Rota in vna commenda Meliten coram R. P. D Dunezeto* 23.*Iunij* 1614.

Priuilegium Cæsare integra expirat:quia personale est.

Verùm enimuerò,dum hæc sub acumen calami committo,occurrunt ecce aliæ rationes,quæ alijs cedere non videntur: quarum prima est, quòd commissio data Cæsari non reguletur ad instar mandati,quod re integra expirat, sed ad instar gratiæ seu priuilegij personæ Cæsaris facti,quod perpetuò durat, nec morte re etiam integra expirat per rationes, & authoritates latius à Frãcisco Bursato *consi.29.n.5.*allatas. Secundò:Quia per nominationẽ Cæsaris res desijt esse integra,quia aliquid cœptum,licet nec dum consummatum fuit,*arg.l.1.§.cœpisse,ff de Pollicit. Fely.cap.licet vndique,nu.1.de off.deleg. Bursatus dicto num.*8.Tertio:Precista per acceptationem gratiæ quantumuis generalem facit vt res desinat esse integra,*Paris.cons.*145.*n.*14.*vol.*1.*Oldrad. cons.*229. *Mohed.decis.*354.Cui iuris dispositioni videtur etiam allucere obseruantia, quæ est optima legum interpres , *L.semper in stipulationibus ibi DD. de Reg.iur.* maximè cùm legislator eam tolerat:nam omnis actus iustificatur propter scientiam & patientiam superiorum,*Gonzalez ad Reg.*VIII. *Cancell* §.2. *num.* 87. Et in dubio Principis gratia censeri debet realis & perpetua, *Bursat. cons.* 30. *num.* 4.

b PER SE VEL ALIVM) Dummodo iste alius habeat qualitates requisitas in d. cap.statutum,*Rota decis* 99.*Nota quod Executor,in antiq.* quod & probat Staphil.*de litt.grat.in 9.form.Execut.* Nec mirum illos posse subexecutores deputare,cùm habeant Iurisdictionem delegatam à Principe,*L.à Iudice,C.de Iudic.* At,quid si vita excedat Executor,vel subexecutor,antequam contulerit,quis exequetur?Recurrendum ad Papam: vt post Anch.*in cap.cum dilectus, col.vl.de Iurepat.*scribit Rebuff.*in forma litt. execut. Mand. Apost.* nisi tamen sub nomine dignitatis alicui commissum esset:tunc enim,quia dignitas non moritur,*c.si gratiose,de Rescript.in 6* is qui ad eandem subrogabitur dignitatem, exequi posset,*cap quoniam de off.deleg.* Et quemadmodum executor per se,vel alium expectantibus conferre & assignare potest,ita etiam Precista,per se, vel procuratorem acceptare (etiam existenti in eodem loco ipso principali, *Moh. decis.*3.*de conceß.prabend.*intra mensem potest,dummodo tamen habeat ille procura-

Executor subexecutorem substituere potest.

Precista potest per procuratorem acceptare etiamsi sit præsens in loco?

Facta acceptatione per Precistam intra mensem an Executor posset post mensem prouideret *An procurator posit esse Laicus?*

procurator speciale mandatum, *Staphil. de litt. grat. tit de vi & effect. claus. §. sexto quaritur*, quem vide, quia discutit quæstionem non inelegantem, an facta acceptatione intra mensem per Precistam, & sic tempore congruo, posit Executor prouidere post mensem? & secutus glossæ opinionem in *Clem. ibi alleg.* resoluit, non posse, cùm Executor non posit esse melioris conditionis, quàm ipse Papa, cui currit tempus ad conferendum, *vt prob. in c. statutum de prab. in 6.*

Sed an procurator, qui acceptat intra mensem, posit esse laicus, & quid si reticuerit alia Precistæ beneficia? Respondi nuper subsistere eiusmodi acceptationem, & talis erat facti contingentia: RABANVS de Lippia Adolescens nobilis impetratas à Cæsare Matthia (laudatæ memoriæ) Preces Capitulo S. Mauritij insinuauit, quas & Capitulum acceptauit.

Cùm post aliquot ab insinuatis precibus annos beneficium vacaret in mense Ordinarij, misit qui suo nomine possessionem vacantis præbendæ peteret, sciens Seren. Elect. Cæsarearum Precum Executorem decisionem Rotalem habere, qua pronunciatur primum quodque beneficium, quocumque mense vacans Cæsareo Precistæ conferendum.

Qui ad possessionem acceptandam missus fuerat Notarius homo secularis, substitutionis quidem suæ documentum exhibuit, primariam autem Precistæ constitutionem non produxit, nec quod incuria omissa esset, habuit in promptu. Testantur tamen duo viri nobiles adeoque Capitulum Hildesimense vniuersum primariam constitutionem ab se visam esse, eiusque vigore se constituentis procuratores tanquam idoneos admisisse.

Precista à Capitulo Mauritiano per Notarium possessionem petens, reticuit se in Ecclesia Cathedrali Hildesimensi præbendam habere quæ personalem exigit residentiam.

Nunc quæritur 1. An possessionis, adeoque totus Procuratoris actus, nullus sit, vel quia secularis, vel quia non habuerit in promptu Precistæ constitutionem, quam ab se visam duo Canonici Cathedrales testantur? 2. An Cæsaris Preces habeant locum in quocumque mense? 3. An ratihabitio constituentis quæ superuenit diebus quatuordecim post petitionem possessionis, actum saluare posit, cùm non intra mensem ad acceptandum præfinitum edita sit? 4. an obstet de alibi habita præbenda? 5. an Precista posit resilire à dicta acceptatione & alium Canonicatum in d. Ecclesia vacantem vigore eiusdem nominationis acceptare?

Precista an posit constituere procuratorem Laicum?

Pro breui, & succincta resolutione propositæ quæstionis dicitur ad primũ illius caput, non obstare intentioni Precistæ, quòd procurator constitutus ab eo fuerit Laicus; nam licet Laicis de rebus spiritualibus nulla sit attributa facultas, *c. Ecclesia Sancta Maria, de constit. cap. decernimus, de Iudic.* nihilominus communi DD. calculo receptum est, procuratorem laicum posse adhiberi in negotijs spiritualibus, *Abbas in cap. dilectus de fide instrum. Io. And. BalAnto. de But. in cap. Messana de Electio. Fely. in d. cap. dilectus. num.* 42. *l.*

41. *Io. And Abb. in cap. accedens, de Prabend. Rota decis.* 104. *& 148. Io. And. & Francus in cap. quod alicui, de Reg. iur. in 6. Geminia. & Francus in cap. 1. de Procur. Couar. var. resolut, lib. 3. c.* 16. hinc potest pro clerico acceptare beneficium, vt procurator, *Io. And. & alij in cap. Accedens, de prabend. Rota, decis.* 11. *tit. de rerum permutat. in antiq.* maximè cùm possessionis acceptatio in nudo facti ministerio consistat, quod rectè etiam per Laicum expeditur, *Selua de beneficio part.* 3. *quaestio.* 55. Neque officit quod originale mandatum constitutionis ad acceptandum procurator ille laicus non ostenderit: quia per substitutionem de sua persona factam, satis apparet de mandato: nam statur asserenti, seu attestanti, de mandato, & commissione sibi facts, *Tho Grammaticus voto* 15. *num.* 1. *not. Bald. in L. Iudices C de fide instrum.* praeterquam quod mandatum procurat. possit probari per testes, *Vantius de nullit. tit. de nullit. ex defectu inhab. seu mandat. num.* 70. quales sunt duo isti Canonici Ecclesiae Cathedralis, qui ab se visam constitutionem attestantur.

Nec etiam refert quòd dictam constitutionem non exhibuerit in tempore, vt puta intra mensis spatium datum Precistis ad acceptandum, tum primò, quia substitutus acceptauit nominationem in tempore, tum quia accessit principalis ratihabitio, quae licet intra mensem non interuenerit, nihilo secus subsistit, quia ratihabitio per fictionem trahitur retro, & fingit ratificantem fuisse praesentem loco & tempore actus ratificati: verba sunt Iasonis *in L. Si is, qui pro tempore, num.* 129. *ff. de Vsucap.* hinc fit, vt mandatum à procuratore receptum licet non producatur tempore, quo fit processus, eo tamen quandocumque exhibito processus detegatur validus, *Vantius de nullit d. tit. nu.* 117. praeterquam quod conditio purificata possit & debeat retrotrahi, *Decius ad Reg. contractus, nu.* 17. *in fi. de reg. iur.* Denique, licet clausula haec in Indulto Precum. PERSONAE QVAE INTRA MENSEM &c. importent conditionem, *vt intra dictum tempus acceptent* &c. nihilominus illa semper resolui potest re integra, hoc est, beneficio adhuc vacante, *Staphil. de litt. grat. tit. de Vi, & effectu clausu. vers. Quinto non est omittendum.* Ex qua resolutione satis videtur tertium propositae quaestionis caput explanatum. *Ratihabitio retrotrahitur.*

Quo verò ad secundum caput, videtur iam esse extra omnem disputationis aleam, Precistis esse affecta beneficia in vtroque mense vacantia, multis de caussis, sed potissimum istis, 1. quòd in textu Indulti concessionis Precũ expressè disponatur de mensibus quibuscumque etiam ordinarijs, in quibus Executores per Imperatorem Nominati conferre poterunt beneficia in dictis mensibus vacantia. Neque obstare Concordata, quia priuilegium illud concedendi Primarias Preces multis saeculis antiquius est Concordatis initis inter Fredericum, Principesque nationis Germanicae, & S. Sedem. Vnde non *Precistis an sint affecta beneficia in vtroque mense?*

 est veri-

est verisimile eundem Fredericum voluisse aut potuisse renunciare iuri [illegible] cum Imperialium antiquissimo, cùm iuris sit explorati per generalem [illegible] positionem nunquam tolli peculiare priuilegium, *glo. in L. Decurionibus, [illegible] de Silentia. lib. 12. Gonzalez. ad Regul. VIII. Cancell. glo. 9. §. 2. num. 6. & 7. Cassad decis. 6.* super Reg. maximè Imperatori, vt in specie Precum [illegible] pondit Paris. *cons. 50. num. 30. vol. 4.* Quid, quod dictis Concordatis [illegible] natim, & solenniter derogatum sit? vt patet ex Indulto in clauf. Non ob[illegible] tiarum, ibi, NEC NON CONCORDATIS NATIONIS GERMANI[illegible] sic quod nullus videatur in eo relictus dubitandi locus &c. & si esset, maiori argumentorum falce tolli posset, sed de istis postea, Deo dante, latius in glo. verbi CUM IN QUIBUSVIS &c.

Tertij capitis resolutio pendet ex ijs, quæ dicta sunt supra ad primum dubium, versic. *nec etiam refert.*

Ad quartum, videretur de iure resoluendum Precistæ obstare aliam præbendam, quam possidet, quo minus possit aliam acceptare vigore suarum Precum, *per not. Staphil. de litt. grat. tit. Gratia semel extincta non amplius reuiuiscit*, verùm considerata clausula nostro Indulto inserta, in § 4. ibi, ETIAM DUO VEL TRIA, VEL PLURA QUARUMCUMCUMQUE QUALITATIS, ET CUIUSCUMQUE VALORIS BENEFICIA OBTINENTIBUS, videtur non illi obstare alteram præbendam quam possidet in Ecclesia de Hildesheim.

Clausula duxerit acceptandam quid operetur. Ad quintum, quod licet clausula Indulti DUXERIT ACCEPTANDA[illegible] hoc operetur, vt neglecto beneficio primo vacante, secundum, nulli tamen alteri debitum, possit acceptare, *Staphil de litt. grat. tit. quib. med. litt. ad benef. Exp. §. Tertio expirant, vers. Primò nisi. &c.* Imo si male acceptauerit primum, possit illo dimisso aliud acceptare, *Staphil. d. loco*, tamen cùm Precista maturi iudicij lance validè acceptauerit beneficium per obitum N. vacans, non [illegible] tuit alium Canonicatum vacantem in mense Ordinarij vigore earundem Nominationum afficere aut curare sibi prouideri, *text. in cap. 1. §. è contra, [illegible] Geminia. Francus, & alij, de conceß. prebend.* & ratio est, quia gratia eius fuit semel extincta, quæ proinde amplius reuiuiscere non potuit, *per glos. in cap. Gratia, de Rescript. in 6.* nam in inutili acceptatione beneficij non est pœnitentiæ aut variationi locus, *Tyraquel. in L. Boues, §. hoc sermone limit. [illegible] num. 31. de verb. sig.* maximè cùm is qui inutil ter acceptauit, fuit in culpa, *Tyraq. d. loco.* Nam, qui scienter eligunt indignum, amittunt facultatem [illegible] rum eligendi, *c. bona 2. de electio.* qua de re vide plura supra in verbo, [illegible] *quicumque*, & infra in glo. verbi *Infra mensem.* Accedit, quod debetur ex [illegible] ma acceptatione, non debetur ex secunda, *per not. Gomes. ad Reg. de publican dis, vers. nec obstet.* Cùm autem Precista primum Canonicatum acceptauerit per obitum N. vacantem, cùm ipse habuerit recursum ad Executorem institu-

in stiteritque pro collatione & possessione, satis videtur declarasse prædi-ctum Canonicatum elegisse, *text. in Clem. 1. §. quin etiam, ibi Cardinal. & glos. de concess. præbenda, Francus in cap. 1. §. ex parte, d. tit in 6.* Quod si replicetur, datum fuisse Precistæ impedimentum à Turnario collatore, qui alteri dictū Canonicatum contulit, ad ipsius exclusionem, respondebimus, hoc illi non patrocinari, cùm habuerit iuris remedium ad manum, vt pote Executorem à sua Cæsarea Maiest. datum, à quo poterat Collator cogi per censuras Ecclesiasticas, vt sibi de dicto Canonicatu prouideret, *Rebuff. ad Concordata Galliæ, tit. de collatio, §. 1. vers. impedimento legitimo cessante.* Neque enim impedimentum excusat, cùm potest remoueri, *Bartol. in L. quibus diebus, ff. de condit. & demonstrat. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 11. quæst. 13. num. 28.* Ex quo sequitur dictas Preces expirasse per acceptationem primi Canonicatus: præsertim cùm iam res non sit integra, vt pote Canonicatu iam alteri collato: qua de re latius infra adhuc dicam, *in glos. verbi* INFRA MENSEM.

ᵉCVM IN QVIBVSVIS ETIAM ORDINARIIS) Tametsi non obscurè ex verbis textus nostri Indulti beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum includantur in concessione Precum, ortæ tamen sunt variæ varijs in locis per Germaniam difficultates, an beneficia in dictis mensibus vacantia Precistis affecta essent. Nam pro Negatiua immane quantum argumentorum protulerint illius assertores, atque inprimis pro stabilienda sua opinione proferunt in medium textum hunc Concordatorum inclytæ nationis Germanicæ cum S. Sede: *Idem S. D N. per quamcumque aliam reseruationem, gratiam, expectatiuam, aut quamuis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma per eum, aut eius authoritate factam, vel faciendam; Non impediet quo minus de illis cùm vacabunt de mensibus Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octob. & Decembris liberè disponatur per illos, ad quos Collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio pertinebit, Reseruatione aliaue quauis dispositione authoritate eiusdem D. N. PP. factis, vel faciendis non obstantibus quibuscumque &c.* *Preces primariæ an habeant locum in mensibus Ordinarij?*

Ex quo Concordatorum textu hoc argumentum sumunt: Quicquid habet iuris Imperator ad concedendas Preces Primarias, illud habet à Papa; sed Papa iuxta præinsertum textum Concordatorum non habet ius conferendi beneficia in mensibus ordinarijs, ergò neque Imperator: Neque enim quis plus iuris transferre in alium potest, quàm ipse habet, vt in simili dicitur, quod non potest plus esse in causato quàm in causante, *Philip. Probus tract. Iuris regalium, quæst. 12. num. 5.* *Arg. pro negatiua.*

Ad hoc argumentum respondeo, & quidem ad maiorem, Imperatores Romanos à multis iam retro seculis ex priuilegio, & inueterata consuetudine à Summis etiam Pontificibus laudata & roborata, idque etiam *Solutio.*

ante Concordata Nationis Germanicæ cum S. Sede facta sunt, ius habuisse Preces Primarias ad omnes Collatores & Collatrices, qui de beneficijs quocumque modo disponendi ius habent, per vniuersum Rom. Imperium dirigendi pro personis idoneis, vt beneficium vnum vacās vel proximè vacaturum, in quocumque mense id contigerit, infra mensem die notæ vacationis acceptandum, personæ nominatæ conferatur, quemadmodum nedum ex ipso Precum textu & narratis constat, sed & authoribus Iuris non paucis, qui dicti priuilegij mentionem faciunt: veluti Speculator, qui circa annum Christi 1271. floruit, vidisse se scribit, *in tit. de prebend. S. restat, num. 7. & ibi Io. And.* priuilegium bullatum, quod Imperator in qualibet Ecclesia Alemaniæ possit facere recipi vnum &c. Similiter Io. Monach. *in cap. 2. de prebend.* qui circa annum 1300. floruit, & Restaurus Castaldus, Anto. Corsetus, alijque non pauci, qui de auorum memoria scripserunt, dicti priuilegij non infrequentem mentionem faciunt. Quocirca cum tempore huiusmodi inueteratæ consuetudinis diu ante dicta Concordata S. Pontificis potestas restricta non fuerit ad certos menses, is procul dubio hanc Imperatorum consuetudinem potuit in omnibus mensibus indistinctè roborare & confirmare, prout confirmasse censendus est, cùm de eo aliqua restrictione non appareat. Quò fit vt ista consuetudo pluscculis seculis continuata, & à S. Sede approbata, posteà per Concordata inter eandem S. Sedem, & inclytam Nationem Germanicam subsecuta minimè limitari potuerit, aut Ius Imperatori quæsitum aufferri: quod ius Imperator non habet simpliciter post Concordata, sed diu ante illa originem habuit. Atque inde ad minorem respondeo, dato non concesso illam veram esse (cū illius contrarium Rota sæpiùs iudicauerit, videlicet Papā sibi per Concordata manus nō ligasse, sed in mensibus Ordinariorum cum illis concurrere, illosque præuenire posse, prout etiam in specie in Indulto Cæsareo alternatiuis prouisionibus Ordinariorum derogatur) id non intelligendum esse de Iure, quod Imperium, & Imperatores Pontificibus concedentibus ante dicta Concordata habuerunt, nec illud priuilegium seu confirmationem consuetudinis antiquioris præcedentis, per subsequentia Concordata sublatum, & restrictum esse. Vnde manifestè apparet, aliud in Imperatore, & Imperio esse, quorum ius antiquius est ipsis Concordatis, nec illis post Concordata demum à Papa concessum, sed antea illud obtinuisse eo tempore, quo Papa potuit in omnibus mensibus indistinctè beneficia conferre. Atque secundum hāc resolutionē paucis ante annis non pauci Iuriscōsulti nostrates responderunt, & inprimis Eximius vir D. Gaspar à Rupe, I. V. D. & Schabinus Leodien. neque non Sere.mi Principis Electoris Colonien. à consilijs intimis.

Alia Solutio. Succedat alia solutio, quòd per dicta Concordata nequaquam censeatur derogatū prædicta antiquę consuetudini cōferēdi Preces Primarias personis idoneis:

idoneis: quia illa nihil aliud continent, vt refert Simonett. *tract. de reseruatio. quaest. 1. num.* 4. quàm extrauagantis Execrabilis, & ad regimen, moderationem cum peculiari retentione reseruationum à iure communi duntaxat praescriptarum, & insuper restituitur ordinarijs facultas conferendi beneficia, quae antea per dictas reseruationes erat ipsis ablata, vt praeter Simonettam *dicto loco*, respondit D. VVames. *consil.* 255. *nu.* 5. *& cons.* 262. *in fi.* Abb. *in cap. super eo, de off. delegati, & in cap. final. de pa. & remis.* Lud. Ro. *consil.* 237. Crescent. *decis.* 10 *de priuilegijs*, atque ita interpretandus est praeinsertus dictorum Concordatorum textus: per quem nullo modo sublatum censeri debet priuilegium Imperatori concessum Prece Primarias conferendi in toto Imperio: cùm illius nulla planè fiat mentio, vt debuit fieri, nam aliàs per generalem dispositionem numquam tollitur peculiare priuilegium alicui concessum, nisi illius specialis fiat mētio, *per gloss. quam ad hoc citant omnes in l.* 3. *C. de silentiarijs, lib.* 12. *Simonett. tr. de reseruatio. quaest.* 99. *&* 87. *n.* 2. vbi dicit illud maximè procedere, quando tale priuilegium concessum est ob remunerationem, vt hic ob benemerita Caesaris, vt habetur initio Indulti. Atque ita fuit resolutum in vna Leodien. Canonicatus, *de anno* 1596. *coram Ill.mo Blanchetto*, teste Gonzalez *ad Reg. VIII. glo.* 9. 5. 2. *nu.* 7.

Accedit, priuilegij reuocationem nequaquam praesumi nisi de illa apertè constet, ad cuius probationem plena exactaque fides facienda est, *Menoch. lib. 6. de praesumpt. nu.* 7. vbi dicit reuocationem priuilegij & concessionis factae à Principe non praesumi, ne se ipsum correxisse, & voluntatem mutasse praesumatur, *vt respondit Dec. in consil.* 168. *col.* 2. *Alciat. respon.* 19. *nu.* 4. *Crauet. consil.* 21. *in fi. & Paris. consil.* 61. *in fi. lib.* 2. *& consil.* 50. *n.* 30. *vol.* 4. Vbi scribit in specie Precum Imperialium, etiamsi Reges aut Reginae in generali Pontificis constitutione nominentur, non venire Imperatorem nisi specificè exprimatur. *3. Solutio.*

Sed nec illud silentio inuoluendum est, non videri Imperatorem Fredericum per Concordata inita cum S. Sede voluisse insigni huic priuilegio, adeoque Iuri successoribus suis illius ratione competenti praeiudicare: Iuris enim proprij renunciatio non praesumitur, sed ita capienda est interpretatio, vt illa excludatur, *per Not. Tyraquel. in leg. si vnquam, in praefatione, nu.* 128. *cum sequent. C. de reuocan. donat. Mascard. de probationibus, concl* 1263. vbi scribit renunciationem dici quandam dilapidationem, nec illam vnquam praesumi, adde Anastas. Germon. *tract. de Indultis Cardin.* §. *Volumus autem.*

Rursus, obijciunt contrariae sententiae authores argumentum istud: Papa in priuilegio dato facultati artium Louaniensi, vult quod facultatis Nominationes praeferantur precibus Imperialibus. Sed nominationes facultatis artium Louanien. non admittuntur in mense ordinario, obstantibus Concor- *Aliud arg. pro negatiua.*

datis Nationis Germanicæ, ergò multo minùs Preces Imperiales. Vel istud: Papa præfert Nominationes Louanienſium Precibus Imperialibus:ſed Nominationes Louanien.non habent locum in menſe ordinario propter Concordata Nationis Germanicæ,ergò neque Preces Imperiales.

Solutio. Reſpondetur regulariter in Indulto Imperatoris expreſsè & nominatim derogari quibuſcumque Nominationibus; cæterum quod Nominationes non admittantur in menſibus ordinarijs, inde eſt, quia Papa id non voluit, ſed contrarium in Indulto facultatis nominandi expreſsè ſtatuit, idque optima ratione,cum Concordata ſint antiquiora dicto Indulto; Papa enim quoad eius fieri poteſt non cenſetur velle derogare Iuri Ordinariorum, cum quibus licet concurrat in collatione, tamen non debet contra rationem alijs poteſtatem conferendi auferre, *Simonett.de reſeruat. queſt.5. n.5.*

Aliud arg. pro negatiua. Inſuper obijciunt, Iuri quæſito per litteras ſeu conceſsiones Apoſtolicas tam de iure communi,quàm per Regulam Cancellariç 15.non derogatur:ergo neque Preces Imperiales quæ à Papa procedunt, & omnem ſuam authoritatem habent, debent, nec poſſunt impedire aut extrudere eum qui habuerit Nominationem, ſeu Collationem Capituli vel alterius Ordinarij, acceperitque poſſeſsionem antequam ipſæ Preces fuerint debito modo inſinuatæ,

Solutio. Argumentum iſtud non impugnat Preces Imperiales quo minùs in menſe Ordinariorum admitti debeant, ſed ſaltem poteſtatem Ordinarij non eſſe ligatam, antequam debitè inſinuatæ fuerint, quod forte facilius admitti poterit,prout etiam valet collatio Ordinarij,antequam ipſi mandatum de prouidendo alicui à S. Pontifice conceſſum inſinuetur. *Gloſ. 2. in cap. fin. de præb. cap ſi capitulum, cap.ſi ſoli,de conceſſ.prabend.in 6.* licet ſecus eſſet,ſi Pontifex re ipſa iam Canonicum aliquem creaſſet,& mandaſſet illi prouideri de prima prębenda vacatura,tunc enim etiam ignorantis Ordinarij manus ligatæ forent, *Cap ſi poſtquam,de præb.in 6.* Quod in Precibus non fit, ſed tantùm prouiſio in futurum mandatur nullo iure de præſenti Preciſtæ collato.

Verùmenimuero,illud multarum reſolutionũ inſtar eſſe videtur,quod ex ipſo Precũ Imperialiũ textu disertè conſtare dicitur,Preces Imperiales dirigi ad Ordinarios quocumque menſe vacauerint,& prædeceſſorum Imperatorum precibus hactenus reuerenter paritum eſſe, teſtantur plurimorum exempla tum Leodij, tum paſsim in Germania etiam ijs in Collegijs quæ prætenſam reformatam, vt vocant,religionem excolunt,vt certè Ordinarij Germaniæ,qui Orthodoxam profitentur religionem, multo magis admittere debeant in ſuis menſibus Primarias iſtas Preces,multis retro ſeculis alioquin à ſuis deceſſoribus receptas: quas etiam in ſuis ditionibus admiſiſſe Seren. Electorem Colonienſem Principem, & Epiſcopum noſtrum omni laude digniſsimum,omnibus pernotum eſt. Cùm itaque obſeruantia æui noſtri &, antiqui

antiqui differentiam mensium in Precibus Imperialibus non admiserit, illa nunc non debet induci, vera enim interpretatio sumitur à practica, seu ab eo quod fieri consuetum est, *L. Minimè, ff. de leg. cap. dilectus, de consuetudine*, ac ideò dixit Baldus, *per textum in l. illud de excus. Tutor.* quod ab antiqua practica recedendum non est, *Restaurus Castaldus de Imp. quaest. 24. nu. 2.* Imò licet ius illud Imperatorum non foret satis fundatum, tamen ab Imperij membris, & subditis Preces non debent sperni, maximè cùm ad Preces Archiepiscopales hactenus collationes in mensibus Ordinariorum denegatę non sint, vt sine insigni iniuria, id contra Imperatorē, & antiquo Iure Imperij & Pontificis vētētē tētari vix posse videatur. Est enim iuris explorati, possessionē immemorialē iuuare possessionē donatā, *Bald. in l. Ius eius, C. de Probat. Philip. Probus tr. Iur. Reg. q. 51.* Sanè, si cōtra expressā Indulti Pōtificij, & Precū Imperialiū dispositionem soli menses Pontifici reseruati Precibus includerentur, nihil opus aut necesse foret Capitula aut alios Ordinarios pro Collatione adire, sed illa directè ab ipso Pontifice, vel executoribus à S. Sede deputatis dari fieriue posse, nec facto Ordinariorum in casu hoc aliquo modo opus foret, eoque casu Archiepiscopis, & alijs Principibus, qui Indulta specialia habent conferendi beneficia in mensibus Pontificijs vacantia, per eiusmodi Preces iniuria aliqua fieri videretur, quod ipsis solis conferretur per illas Preces facultas vtendi in suis Indultis vacantia in mensibus Apostolicis conferendi, & reliquis inferioribus plena libertas post supradictam inueteratam consuetudinem Precum Imperialium per Concordata authoritate & interuentu Imperatoris certis mensibus obtenta idem faciendi remaneret.

Denique & postremò sacrum Rotæ auditorium (quo nullum est toto in orbe præstantius, propter multiplicem virorum prudentiam de causis sæpenumerò disputantium concursum, quorum mutuæ, & frequentes disputationes & inter agendum actiones eminentem illis pariunt scientiam rerumque omnium experientiam, teste Ludouico Gomes. *in proē n. Reg. Cancell. quaest. 2. vers. 4.*) proponente R. P. D. Coccino 4. *Maij.* 1618. viro ab eruditione, singularique prudentia & animi (quod rarum est in eiusmodi dotibus) modestia commendatissimo, resoluit, in mensibus etiam ordinarijs Primarias Preces locum habere, neque illis obstare Concordata nationis Germanicæ. Vt autem illius notitia omnibus tam Ordinarijs, quàm etiam Precistis, quibus potissimum hæc scribuntur, innotescat, libuit decisionem ipsam de verbo ad verbum hic attexere. *Sanct.mus D. N. Sacræ Cæsareæ Maiestati concessit Indultum, vt vocant, Primariarum Precum, per quod eidem datur facultas, vt nominare possit ad prima beneficia vacatura, dummodo in generali vacatione quatuor beneficia contineantur: vnde dubitaui an in dicto Indulto comprehendantur vacationes in mensibus Ordinariorum, ita vt nominati possint beneficia in dictis mensibus vacantia acceptare: & Domini affirmatiuè responderunt, quo ad loca, quæ comprehenduntur in dicto*

in dicto Indulto, de quibus Crescent. decis. 3. de præbend. *Sarnen.* decis. 3. in manuscript. *Ratio resolutionis fuit quia in dicto Indulto* in versic. hinc est, *S. mus indulsit, quod si Imperator quibusuis Collatoribus seu Collatricibus quorumcunq; beneficiorũ Ecclesiasticorũ &c. Preces porrexit pro aliqua persona ad beneficiũ aliquod nominata, dicti Collatores, vel Collatrices dictis Precibus parere cogantur, & propterea cùm Indultum loquatur de quibusuis Collatoribus &c. comprehendit tam ordinarios, quã extraordinarios,* glo. in Clem 1. vers. quodcumque, de vita & honest. Cler. Crescent. decis. 20. nu. 2. de præbend. *& beneficia vacantia in mensibus ordinarijs, quia nihil est aliud parere Precibus ad fauorem personarum nominatarum, quàm facere collationem dictis personis ab Imper. nominatis, vt in indiuiduo dixerunt Specul.* de præbend. & dignit. 5. restat. nu. 7. & ibi Io. And. littera C. & in cap. is cui, n. 1. eod. tit. in 6. *Vlterius hoc euidentissimè probatur, quia in eodem Indulto* in vers. quod quicumque &c. *disponitur vt quicumque executores per Imperatorem nominati, possint conferre beneficia, etiã Collatoribus Ordinarijs, per cõcessiones Apostolicas aut literas alternatiuè aliaq; priuilegia quæcumq; illis cõpetentia aut alijs quibuscumque mensibus vacauerint. Quibus verbis nihil clarius dici potuisse videtur, ad ostendendum, quod huiusmodi Indultum comprehendit etiam beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum, cùm aliàs dictas facultas frustrà Executoribus ab Imperatore nominandis concederetur: Quod etiam magis confirmatur ex verbis immediatè sequentibus, vbi talis facultas extenditur, etiamsi beneficia fuerint Sedi Apostolicæ reseruata, præterquam per Extrauag. ad Regimen, cuius dictionis*, etiam, *natura est exprimere casum magis dubitabilem, & implicare minùs dubitabilem*, Doctor. in l. quod si patris, C. vnde liber. *Igitur signum est, quod minùs erat dubium comprehendi beneficia non reseruata, & quæ sunt de collatione Ordinariorum, & sic in mensibus Ordinarijs vacantia.*

Non obstant Concordata Germaniæ, cùm illis nominatim & expressè prout requiritur fuerit derogatum. Et ita conclusum 4. Maij 1618.

An Preces afficiant beneficia in in diœcesi Leodien. in mensibus Ordinariorũ.

Atque hæc quidem indubitata sunt in Germania, neque etiam Germani, vt existimo (nisi quis fortè fluctus in sympulo excitare volet) reluctaturi sunt: Sed vtrum vsquequaq; exploratum sit in Diœcesi ista Leodiensi; mihi hic aqua hæret, propter inferiores Collatores, qui nituntur constitutione Eugenij IV. de data anni 1432. quam speciali sua constitutione confirmauit Pius I I. anno 1458. & postea Sixtus IV. anno 1479. quæ quidem constitutio pluribus annis præcedit Concordata nationis Germanicæ; Ea enim constitutione id ipsum statuitur, idque motu proprio, quod postea in Concordatis inter inclytam Nationem Germanicam, & S. Sedem pactum, conuentumque est, nimirum liberam relinqui collationem Episcopo Leodien, alijsque Ordinarijs Collatoribus, eorumque successoribus canonicatuum, beneficiorum &c. quæ perpetuis futuris temporibus in Februarij Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris, & Decembris, vacare contigerit, dummodo illa dispositioni Apostolicæ

ſtolicæ per modos reſeruationum in litteris Eugenij expreſſos, generaliter reſeruata non ſint decernentes irritum, & inane &c. Ex quo inferunt, cum duobus his priuilegijs muniti ſint Leodien, vtpotè Eugenianæ conſtitutionis, & Concordatorum, Indultum Cæſareum, quod facultatem Cæſari nominandi, ſed nominationes Primarias concedendi ad beneficia in toto Imperio exiſtentia impertitur, minùs illos afficere, cùm Pontifex in illo, etiamſi Concordatis derogârit, non tamen derogauit dictę conſtitutioni Eugenianę, eſt enim iuris non incerti, vt duobus impedimentis exiſtentibus, vno ſublato, remaneat aliud, *cap. Paſtoralis, de priuilegijs, cap. ex tuarum, de Aucto. & vſu pallij, Gonzalez ad Reg. VIII. Cancel. glo. 13. in pr. nu. 93.* præſertim vbi adeſt clauſula irritans, vt in dictis conſtitutionibus, quæ clauſula irritat omnes & quaſcumque alias conſtitutiones quarumcumque tenorum, & quaſcumque derogatorias clauſulas continentes &c. Sed quid ad Reſolutionem Rotæ ſuæ præſcriptam? quid ad clauſulam derogatoriam conſtitutionum quarumcumque quandocumque editarum & edendarum? quæ habetur inter clauſulas huius Indulti derogatorias; quid quod Papa poteſt reuocare priuilegium per Sedem Apoſtolicam conceſſum, etiamſi priuilegium habeat clauſulam derogatoriam? *Card. Tuſchus Tom. 6. pract. concluſ. concluſ.* 751. *nu.* 58. Itaque cogitandum, ſed ex vſu reip. eſſet, ſi S.D.N. ſuper eo conſuleretur per aperitionem oris vt loquimur. Eſt enim Principis ſua priuilegia interpretari, vt notat Decius & alij *in L. Neratius, ff. de Reg. iur.* Gabriel. *conſ.* 182. *num.* 14. *& ſeq.* Card. Tuſchus *tract. pract. concluſ. tom. 6. concluſ.* 737. maximè cùm non deſint exempla antiqua & recentia vtramlibet ſententiam confirmantia, licet alioqui non exemplis, ſed legibus iudicandum ſit, *L. nemo, C. de ſenten. & interloc. om. iud.*

Leodien. duplici priuilegio muniti ſunt.

d AVT PER LITTERAS ALTERNATIVAS) Puta per Reg. VIII. Cãcell. & reſeruatione menſium Apoſt. de alternatiua, per quam dantur Epiſcopis illam acceptantibus, & reſidentibus ſex menſes ad conferendum beneficia in ſuis Eccleſijs vacantia, & ſic Papa derogat litteris alternatiuis, alioquin beneficia vacantia in menſibus Ordinariorum non fuiſſent affecta Preciſtis, quod multi aſſerere voluerunt, ſed fruſtra, vt patet, & latius oſtendi ſuprà *in gloſ. cum in quibuſuis.*

e VACAVERINT) An Preces habeant locum in quacumque vacatione, ſeu in beneficijs quouis modo vacantibus? & an in beneficijs reſeruatis? Pro elucidatione prioris dubij ſciendum, prçter communem vacationis modum, qui eſt per obitum, aliam eſſe de iure, & de facto, *vt in cap. 2. de conceſſ. prab.* aliam de facto ſolùm, & non de iure, quia nimirum beneficium non eſt liberum, eò quòd Collatarius non ſit adeptus poſſeſſionem, & dependet ab ipſius voluntate, *cap. ſi tibi, de præbend. in* 6. aliam denique eſſe vacationem de iure tantùm, vt quia incumbit poſſeſſioni coloratæ, de quo eſt caſus in cap. cùm in

Preces an habeant locum in quacunq; vacatione.

 noſtris

nostris, de concess. præbend. Ex quo patebit resolutio dictorum dubiorum, nimirum vt beneficia vacantia de iure, & de facto Precistis sint affecta, exceptis tamen ijs, ex quibus resultat reseruatio, Extrauag. ad Regimen. Nam verbum *vacare* adaptatur cuicunque vacationi, *L. si quis sic stipuletur, ff sol. matr. glo. in cap. si propter, de Rescript. in 6. Bald. in cap. Ex parte 1. ibi textus. col. 2. de off. delegat.* Itaque beneficia ipso iure vacantia, videlicet per contractum matrimonij, ingressum religionis, per Promotionem, alijsque modis quos complexus sum glos. VIII. ad Reg. VIII. Cancellariæ, Precibus Cæsareis erunt affecta.

c INTRA MENSEM) Disponitur hic, vt Precistæ intra mensem à die vacationis beneficiorum acceptent, & meritò: Nam diutina Ecclesiarum vacatio, dispendiosa est, *cap. quam sit, de electio.* Itaque debet intra mensem per se vel per procuratorem ad id speciale mandatum habentem acceptare. Sed an per laicum? an per substitutum? dixi suprà *in glos. per se vel alium.* In quo tamen adhuc aduerte, elucidando d. glossam, substitutum à procuratore censeri procuratorem, *cap. 1. §. 1. cap. is qui, & cap. si duo de Procurat. in 6.* & censetur à Domino constitutus, quando à Domino habet speciale mandatum, alioqui non, *Rota decis. 146. incip. substitutus, de Procurat. in No. & decis. 464. etiam in no. per textum, in L item eorum, §. si Decuriones ff. quod cuiusque vni. nom. & decis. 414. & 454. etiam in No.* Itaque si Procurator non haberet potestatem substituendi à Domino, non valeret acceptatio ab illo substituto facta. Sed quid si substitutus, aut alius non habens mandatum speciale ad acceptandum, acceptet, an tum sufficiat Precistæ ratihabitio? sufficiet; dummodo sit facta ratihabitio intra tempus ad acceptandum, *Couar. var. resol. lib. 3. cap. 11. n. 5.* Nam in his quæ mandatum speciale exigunt ratihabitio locum obtinet, & admittenda est, *text. in c. vlt. de Iureiur. Alex cons. 78. lib. 5. Fely. in cap. sicut 2. de Simonia, Ias. in l. si quis mihi bona, §. iussum ff. de acq. hered. Rebuff. tract. Nominat. quæst. 14 nu. 176. quem etiam vide nu. 177.* vbi insuper quærit, an inhabilis possit constitui procurator ad substituendum habilem, quam quęstionem diuersis soluit distinctionibus, *& n. 178. & 184.* vbi quęrit quid de coniuncta persona, & de Procuratore dato ad acceptandum & resignandum, si postea collatum fuit nominato beneficium, an talis constitutus procurator possit resignare, vel permutare? eum consule, nolo enim scedas istas subitarias inuentis aliorum replere. Itaq, regredior vnde diuerti, & quæro, à quo tempore mensis iste datus ad acceptandum incipiat currere? & videtur quod à tempore publicæ vacationis in loco vel Ecclesia beneficij vacantis, *per text. in Clem. 1. de concess. prebend. Bellam. conclus. 574.* Quod tamen intellige, nisi Precistæ probaretur absentia, vel similis caussa, quæ iustam ignorantiæ caussam præberet, qua de re videatur *Mascard. de probat. conclus. 1100. & 880. Menoch. ... lib. 6.*

Precista an per substitutum acceptare possit

Ratihabitio Precistæ quando valeat?

A quo tempore mensis datus?

lib.6. præsump. 23. *& de arbitrar. Iud. casu* 186. Alex. Moneta *de Opt. Can. cap.* 6. *conclus.* 2. *per totum.* Sed an Precista possit acceptare beneficium post mensem à tempore vacationis, si res adhuc sit integra, hoc est, si beneficium adhuc vacauerit, & necdum sit alteri collatum? Staphil. de litt. grat. *tit. de vi & effectu, vers.* 5. *non est omittendum*, videtur tenere affirmatiuam, sed satis vacillante manu, quam confirmo hac ratione: Per Cæsareas Preces non agitur de nouo iure quærendo, sed de quæsito per Nominationem conseruando: Ideoque acceptatio inualida dispositionem facultatemque acceptandi non consumit, *L. matrimonij caussa, ff. Qui & à quibus.* Verùm, res iam videtur extra controuersiam propter clausulam non obstantiarum huius Indulti ibi: *& diligentijs per acceptantes desuper faciendis &c.* aliàs essemus in conflictu opinionum, per not. Staphil. *d. tit.* & Io. Nicol. Gemontij *tract. de grat. expectat. cap.* 6. *num.* 14. *& seq.* Nihilominus si non essent istæ clausulæ derogatoriæ, existimarim Precistam excidere à suis Precibus, qui intra mensem per se vel alium non acceptat: quia qui non acceptat intra tempus, non dicitur obseruare formam, *Bald. in auth. quæ supplicatio, in fin. C. de Precib. Imper. offer. text. in L. scire, §. consequens. ff. de excus. tut. Modern. Parisiens. ad consuet. Paris.* §. 13. *glo.* 10, *num.* 4. & per consequens actus est nullus; *Rebuff. tract. nominat. quæstio.* 16. *num.* 6. atque ita secundus Impetrans præferretur primo Impetranti, præsertim quando est in notabili negligentia ad præsentationem sui iuris, *Ruzæus tract. Iuris Regaliorum, priuileg.* 4. dicitur autem quis constitutus in notabili negligentia, quando primus Impetrans permittit, vt præbenda vacans conferatur secundo Impetranti, ita quòd proceditur ad executionem illius collationis, *cap. tibi, qui, de Rescript. in* 6. *cap. si Clericus, verbo negligenter petere distulerit, de præbend. in* 6. *Ruzæus tract. Iuris Regaliorum. priuilegio* 4. vel quando est tempus specialiter constitutum, vt hic, *textus in Clem. vna, verbo intra mensem, de concess. præbend. Fely. in cap. Sin autem de Rescript.* quia quando quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia, *L.* 3. *§. si ad diem, ff. de re militari, L.* 2. *§. sed si quis, ff. si quis cautio.* & Impetranti incumbit onus probandi acceptationem in tempore factam, quia, vbi certum & limitatum vel aliàs qualitas est fundamentum intentionis, siue actoris, siue rei, oportet quod illud tempus, & illa qualitas probetur per eum, qui se in illa fundat, *Bart. in L. non solum, §. sed vt probari, ff. de oper. No. nunciat.* Ex quo igitur in Indulto datur pro forma mensis spatium ad acceptandum, videtur quod post illud acceptare non possit, *arg. L. cum prætor, ff. de Iudic.* & dato quod post mensem, inquit Staphil. *d. tit.* re adhuc integra, posset acceptare, tamen Executor ipsi prouidere non posset, obstante forma mandati, & pro hac parte inclinat Rota *dicta decisione* 34. *Nota quod*

An Precista possit acceptare post mensem, si res sit adhuc integra?

*vbi Impetrans,in antiq.*In quo tamen ego ſubſiſto. Videatur Staphileus,*dicto tit; de vi & effect. clauſ.*

Quid ſi Preciſta negligat petere primam, an poſſit poſtea ſecundam nulli adhuc debitam petere?

Dubitatur vlterius in eleganti,ſed ſinuoſa quæſtione , an ſi Preciſta ſit negligens in acceptando primam vacantem, poſſit nihilominus petere ſecundam nulli adhuc debitam? lucis cauſſa, finge Petrum Preciſtam purè, & ſimpliciter intra menſem acceptaſſe,& ab illa acceptatione expreſsè vel tacitè reſilijſſe, præbendamque aliam ex noua vacatione in vim earundem Precum acceptaſſe,an potuit?Articulus iſte acriter,nuper fuit diſcuſſus in vna Precum Paderbornen. & Hildeſien.ſed quia talis eſt vt ex Indulti verbis, aut illius diſpoſitione decidi nequeat, recurremus ad iuris noſtri diſpoſitionem,quam ſi penſiculatè attendamus, non dubiè propoſitam quæſtionem pro negatiua reſoluemus. Ecce imprimis iure ciuili ſtatutum eſt variationem impermiſſam eſſe, de quo eſt textus *in L. Is,qui Stichum.ff. de procur.* vbi ſe is qui Stichum vel Daniam vtrum eorum ipſe vellet, ſtipulatus, & ipſe aut procurator ipſius, cuius factum ratum habuerit, alterum petijt, ſtipulatio conſumpta eſt, id eſt, alterum petere non poteſt, *& in L. ſerui electione, in princ. ff. de leg.* 1. vbi ſerui electione legata ſemel dũtaxat optare poſſumus:cui legi conſonat textus *in L. apud Aufidium,ff.de Opt legata,* vbi ſi ita legatum ſit,veſtimenta ſumat quæ velit, deinde antequam ea ſumeret, alia ſe velle dixiſſet, mutare voluntatem eum non poſſe: quia omne ius legati prima teſtatione conſumpſit: textus etiam *in L. ſi is à quo, §. vlt. ff. vt in poſſ. leg.* vbi ſi ſemel ſatisdatum fuerit, caueri rurſus non eſt neceſſe, etiamſi fortè dicatur egenos fideiuſſores eſſe datos &c:

Variatio reprobatur,

Hinc fit vt omnis diſpoſitio in dubio reſtringatur ad primum actum, *text. in L. eum,qui Calendis, ff. de verb. oblig. & in L. ſi duo, §. 1. de verb. ſignif.* Ex quo etiam ſequitur, vt qui ſemel intentionem ſuam ſaltem facto declarauit, non liceat ei amplius variare, *L. Paulus, ff. rem ratam haberi.* Atque hæc quidem ex iure ciuili deducta, confirmantur ſacris PONTIFICVM ſanctionibus, & inprimis text. *in cap. ſi Clericus in princ. de prabend. in 6.* vbi ſi ſimpliciter mandatum fuerit à ſancto PONTIFICE alium prouideri de beneficio, vacaturo intelligitur de primo, ita vt ſi pro quo mandatum fuerit, negligens fuerit in primo beneficio petendo, conſumpta extinctaq,ſit ea gratia vt ex eo text. notant Dominic. Franc. & alij: alludit text. & gloſ. *in cap. gratia in verb. eligas, de Reſcript. in 6.* vbi dicitur, ſi quis ſemel vnum beneficium elegerit,conſumpta erit electio,nec poterit aliud eligere,*per cap. vlt. d. tit. & cap. 1. de poſtulat. & ibidem Archidiac, in d. cap. gratia col 2. verſic. ſed quid ſi vnum elegerit.* Ex eodem fonte procedit,quod imbibit gloſſa,*in cap. quia cunctis,in verb. cauſſa, de conceſſ prabend. in 6.* Reſcriptum de prouidendo alicui de dignitate vacante

quam

quam is duxerit acceptandam, intelligitur de prima, non etiam de secunda, nisi ex causa, tanquam scilicet consumpta sit ea acceptatio prima per eum facta, *d. cap. quia in cunctis. & L. apud Iulianum. ff. de Opt. Legata, Tyraquel. ad legem Boues, §. hoc sermone, nu. 55. de verb. signif.* Insuper adducitur textus *in Clem. 1. de renunciat.* vbi electione semel facta liberum non est eligentibus variare; vt nec ijs qui in Ecclesia ius & facultatem nominādi habent, si semel nominauerint, variandi potestas non conceditur, *glos. in cap. cum vos, de off. ordinarij, Coras. de off. Electio. part. 4. cap. 6. nu.* 10. Similiter si absenti beneficium sit collatū, ex illius acceptatione ius illi quæsitum est, *glo in cap. si tibi absenti, de preb.* adeo vt in præiudicium tertij variare, voluntatemque mutare non possit: Nam quoties ex voluntatis mutatione alteri impedimentum vel detrimentum affertur, variatio reprobatur, & eo casu obtinet Reg. iuris: Quod semel placuit, amplius displicere non potest, *cap. mutare, de Reg. iuris in 6.* Maximè Ecclesiasticis, quos decet esse constantes, & non Protheo mutabiliores. Ex quibus omnibus abunde firmatam atque stabilitam esse existimo negatiuam quam proposui, sustinuique opinionem. Quam tamen limito inprimis cum Tiraquello *in d. l. boues,* vt non procedat, quando non valuit primus actus, quia tunc reiterandus est: nam dispositio loquens de actu, intelligitur de primo qui valuit, *text. in l. qui per salutem. ff. de Iureiur. Fely. in cap. 2. de Treuga & pace.* Secundo, nisi acceptans non possit consequi id quod acceptauit, *Hostien. cap. quia in cunctis, §. pen. de concess prebend. in 6. arg. l. 2. de Opt. legata, l. maritus, §. fi. ff. de Adult.* Tertio, nisi acceptans protestetur in sua acceptatione, quod non intendit acceptare nisi quatenus de iure sibi debeatur, & in quantum possit pacificè adipisci possessionem, *glo. pragm. sanctio. §. ita tamen quod, verbo, nominatorum, de collat. arg. l. fi. debitor. ff. quib. mod. pig. sol. Arnulphus Ruzaus tract. iuris Regalium priuileg.* 21. quam protestationem si interposuisset Precista ille Hildesiensis, melius sibi haud dubiè consuluisset. Itaque prudentior fuit Precista ille Paderbonen. cui sua Cæs. Maiestas Primarias Preces concesserat ad primam vacaturam præbendam in Ecclesia Paderbornen. Ac quia casus iste, quem mihi communicauit magnæ cùm eruditionis, tum prudentię vir Arnoldus Aldenhouius Ser.mi Principis Electoris Coloniensis à consilijs intimis, elegans est, & aliquando adhuc vsuuenire potest, illum ita vti accidit in medium producam: Cæsar Matthias accepto Indulto Pontificio concessit primarias Preces Ioanni ad primam vacaturam in Cathedrali Paderbornen. quas idem Ioannes insinuauit in tempore Capitulo occurrente demū in mense ordinario vacatione præbendæ, idem Ioannes illam acceptauit, verum hac lege; si Preces locum obtinerent in mense ordinario, petijtque sibi eiusdem præbendæ possessionem tradi, deq; fructibus responderi. Non obstante ista Precistæ acceptatione accidit Capitulum ad nominationem Tur-

Variatio quando locum sit.

Casus Precum Ecclesia Paderbornen.

narij conferre Petro,cui dictato per Ioannem iudicio, moritur interea alius Canonicus dictæ Ecclesiæ,etiam in mense Ordinario,cuius præbendã dictus Ioannes iam informatus Preces etiam ordinarios menses capere,acceptat, & quidem simpliciter. Itaque dubitatur vtra acceptatio esset præferenda, & an variatio Ioannis huic prouiso nocere debeat,quoad primam?Ratio dubitandi est,quòd per assecutionẽ incompatibilis vacet primum,*c. de multa de prebend.* videturque tacitè renunciare acceptationi primæ.*glo. in Clem. gratia, verbo renunciare, de Rescript.* Decidendi ratio,quod incompatibilitas beneficij non est causa,cur habenti tale,alterum conferri non possit: cùm etiam iure veteri, quo dignitatum & curatorum accumulatio cum maiore odio, & præcisius prohibetur incompatibilitas,*d. cap. de multa, Extrauag. Execrabilis*, nullum faciat impedimentum in acquisitione, sed duntaxat in retentione, vt nimirum post acquisitum incompatibile, aliud eiusdem aut diuersi generis incõpatibile acquiri quidem possit,sed ita vt acquisito posteriore cum effectu,id est,pacificè,prius ipso iure vacet,*VVames. cons. 244.nu.7.vol. 1.* At verò in facto præsentis quæstionis,cum D. Ioannes dumtaxat acceptauerit primum cum protestatione & conditione,si & in quantum Preces in mensibus ordinariorum valerent,profectò nihil re ipsa assecutus est,saltẽ vt ex acceptatione secundæ præbendæ induci possit incompatibilitas, ex qua eliciatur renunciatio primæ: quod enim pendet,inquit IC. non est pro eo quasi sit, *L. Is damnum dat, §. quod pendet, de reg. iur.* Itaque cum non possit Ioannes effectu secundę acceptationis gaudere,maximè in prœiudicium Petri prouisi de secunda,nulla videtur ratio suadere,vt effectu prioris acceptationis frustretur:Restrictio enim ad primum actum locum non habet, quando quis in primo actu suo nulla sua culpa fuit deceptus,tunc enim ad aliũ accedere aut redire potest.*Tyraquel. ad d. l. Boues, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.* Atqui in præsenti casu,nulla potest imputari culpa Domino Ioanni,propter errorem iuris dubij,an Preces deberent & possent locum obtinere in mensibus Ordinariorum,de quo adhuc sub Iudice lis est:nam error iuris valde dubij æquiparatur errori facti,qui excusat, vt resoluit meo tempore Rota *corã R. P. D. Coccino in vna Visceten. Canonicatus super incõpatibilitate Mercurij, 16. Nouem. 16. 1. per Fely in c. de quarta de Præscript. nu. 27. Capyc. decis. 10. n. 20. Couar. c. possessor, parte 2. §. 7. n. 9 vers. Tertia conclusio de Reg. iur. in 6.* Neque moueat quòd Pontifex in suo Indulto reliquerit in arbitratu Precistæ,acceptandi quandocunque,& quodcunq; maluerit,aut duxerit acceptãdũ:quia ex eo nõ infertur Precistę dari facultatẽ variandi,pręsertim re nõ integra, vt in pręsenti casu ex collatione D. Petro facta:nã clausula quod duxerit acceptandũ aliud nõ tribuit Precistę,nisi vt possit acceptare primũ si velit;sin aliter, secundũ possit expectare,illudq; acceptare,si nec istud,tertiũ,& sic de cęteris: quod si semel vnum acceptarit,ex eo nondatur ei variandi facultas, iuxta conclusionem

pe

per nos propositã, & probatã: licet illam paulo ante tribus limitarim modis, quibus aliã addo limitationem, nimirum nisi Precista errore ductus elegerit seu acceptarit beneficium alteri collatum, vel debitum: tunc enim poterit aliud eligere & acceptare, *glos. in cap. quia in cunctis, in fi. verb. caussa, de conceß. prabend. in 6. Tyraquell. in d. §. hoc sermone, limitatione* 21. vbi multam DD. classem suo more producit, electa enim via inutili non tollitur alia vtilis, *L. mater decedens, vbi DD de Inoff. testam. L Claudius ff. de acq. hared.* Hinc Gigas eodem sensu scripsit per acceptationem inualidam non consumi gratiam, *trac. de Pensio. quæst. 29. num. 10. Rom. cons. 329. vbi latè.* quod intellige, nisi prudens, sciensque acceptet, vt probat prolixè Tyraquel. *de §. hoc sermone.*

Affinis quæstio proponi hic potest, nimirum si Precista acceptauit beneficium, & requisiuit sibi conferri, dicens vacare per obitum Petri, & tamen vacabat per obitum Ioannis, an valeat acceptatio? & videtur quod nõ, quia non valet impetratio, si hoc modo fiat: videlicet quidam impetrauit beneficium vacans per obitum Ioannis, & vacabat per obitum Petri, etiamsi apponeretur clausula, & quouis alio modo vacet, tamẽ non deberetur Impetranti, quando vacat per aliam personam quàm expressam: nam expresso vno modo vacandi non venit alius, *cap. susceptum, de Rescriptis in 6.* Nihilominus contraria opinio videtur verior, videlicet acceptationem Precistæ, quando constat de corpore beneficij valere. 1, quia eligens ius sibi falsa opinione cõpetens, illud quod sibi competit, non amittit, *L. mater, §. nec eam. ff de inoff. testam. L. legitimam, ff. de petit. hared. l. 2. C. de fideicom.* 2. quia falsa demonstratio quando constat de corpore non vitiat, *l. demonstratio. ff. de Condit. & demonstrat. l. si quis in fundi vocabulo, ff. de leg. 1. Rebuff. tract. nominat. quæst.* 14. nam quando in corpus quod traditur consentimus, in caussis verò dissentimus, nihil est caussæ cur inefficax sit traditio, *L. cùm in corpus, ff. de acq. rer. dom. glos. in §. Item quod ad dictas, verbo, Nominatorum, de collat. in Pragm. sanctio. Rota decis. 133. error, in no. & decis. 407. Si expectans, etiam in No.* Nõ obstant supra adducta, inquit Rebuff. quia loquuntur in prouisione, secus in acceptatione, quæ non est nisi quædam voluntatis declaratio, & tendit ad executionem gratiæ, vt prædictum est. Ideo non mirum si erretur in modo vacationis, quod nõ impediatur acceptatio, dummodo sequatur postea vera, & effectualis prouisio quæ dat ius, *cap. si tibi, de prabend. in 6. Rota decis. 219. licet impetrans, in no. Rebuf. quæst. 17. num. 25. & seqq.* vbi etiam *num.* 27. quærit an teneatur Nominatus probare titulum sui prædecessoris, & resoluit negatiuè & rectè, vide quæ hac de re notaui *in tract. de permut. benef. part. 3. quæst.* 11. Plura de acceptatione facienda intra mensem vide quæ supra notaui *in glos. verbi, intra mensem.*

Error nominis an noceat Precistæ?

Amplius

Ordinarius si neglecto Precista alteri conferat an postea precista requirenti possit conferre?

Amplius dubitatur, si Ordinarius alteri conferat non Precistæ, tempore debito, an postea eid m Precistæ requirenti possit conferre? dubitationem mouet, quod in beneficialibus prohibita sit variatio, *Clem. 1. de renunciat. quod & alibi diximus*. Nihilominus contrarium verius videtur, *per c. fin. de Iurepat.* quod ad hoc laudat Rebuff. *tract. nominat. quæst. 16. nu. 13.* nec obstat dicta ratio dubitandi, quia melius est se ipsum corrigere, quàm ab alio corrigi, §. 1. *Auth. de nupt.* Deinde non præstat impedimentum quod de iure non sortitur effectum, *Reg. non præstat, de Reg. in 6.* atqui prima collatio non tenuit, obstante decreto irritanti huic Indulto inserto, Ergo &c.

Si concurrãt cũ Precista duo prouisi, vnus à Papa, & alter à Vicario Ordinarij, quid iuris?

Sed quid si negligente aut recusante Ordinario conferre Precistæ, hic recurrat ad Vicarium, qui ignarus collationis ab Ordinario alteri factæ, eandem conferat Precistæ, & alius interim impetrat à Papa? quis istorum præferendus? Et videtur quod Apostolicus: quia Papa potest præuenire Ordinarios, & conferre, *cap. 2. de prebend.* Nihilominus præferenda Vicarij collatio si confert vti Executor Apostolicus vigore Precum, ideoque poterit supplere moram Ordinarij: Nam licet Vicarius non possit expedire ea quæ sunt meræ gratiæ, potest tamen expedire ea quæ sunt Iustitiæ, & necessitatis, *Guil. de monte Lauduno in Clemen. vna, de off. Vicar. & DD. in cap. fin. d. tit. 6.*

An mensis datus ad acceptandum currat cõtra minorem vel impeditum?

Rursus an tempus istud vnius mensis curret contra minorem, vel contra impeditum? probabile est illud tempus non currere durante minori ætate, vel impedimento, *L. 1. C. de annal. except. L. ob commissa, C. de Adult. L. scire oportet, §. sufficit ff. de excus. tut.* ex quibus illa regula fit, quod impedito non currit tempus, quam inter alios probat *Tiraq. de retraicte lign. §. 3. glos. 4. & retract. conuent. §. 2. glos. 1. nu. 78.* dummodo tamen illud impedimentum non sit affectatum, *Tiraquel. d. tract. de retraict. lign. §. 35. glos. 4. num. 29. Alexander Moneta de Opt. Can. cap. 2. quæst. 5.* vbi scribit multo magis non currere tempus minoribus, durante iusto impedimento: sic etiam absentibus iusta de causa tempus non curret, *text. in L. 1. ff. Ex quibus causis maiores.* Dubitationẽ tamen mouet, quod in beneficialibus, & alijs spiritualibus minor censetur maior, *cap. ex parte, de restitut. spol. cap. si annum, de Iudicijs in 6.* & censendus sui iuris est, sicut filius familias in castrensi peculio, *L. 2 ff. ad Macedo.* Sed istud soluitur hoc modo: verum illud esse in his quæ sunt mere spiritualia, *vt post glos. Abb. Anch. & alios in cap. ex parte, de restitut. spol. Sfort. tract. de restit. in integr. quæst. 6. articulo 1*, vt sunt matrimonium, ingressus religionis, votum, & similia: nam in alijs, quæ non sunt mere spiritualia, sed spiritualibus solùm annexa, prout est materia beneficialis, datur minori enormiter læso in integrum restitutio *Lud. Gomes. ad Reg. Cancell. de Triennali poss. quæstio. 15. & Couar. L. 1. var. resol. cap. 4. num. 2. & sequent. Flam. Paris. tract. de benef. lib. 5 quæst. 7.* vbi etiam probant id procedere etiamsi de lucro captando agatur, vt puta de beneficio

beneficio acquirendo, cuius obtinendi ius, vel spem proximam quis habebat, *Alex. Moneta d. cap. 6 nu. 49. cui adde Guimer. ad pragm. sanctio. tit. pacif. possess. verbo in glossa verbi Impedimenti*, vbi dicit, quod contra pupillum ipso iure non currit temporis præscriptio, secus si sit maior 14. annis, quia tunc curret ipso iure, sed restituendus est, cùm sit læsus, & certet de damno vitando, quo casu sit restitutio, etiam re non integra, & aduersus tertium, *L. in caussa, §. interdum ff. de minor.* Quod notandum est.

g DVXERINT ACCEPTANDA.) De hac clausula dixi supra *in glos. verbi, Intra mensem.* Porrò aduerte, acceptationem nihil aliud esse, quàm declarationem voluntatis, quę à quocumque etiam laico fieri potest, dummodo speciale mandatum habeat, vt dicto loco ostendimus, & probat Couar. *lib. 3. var resol cap. 16.* Gonzalez *ad Reg. VIII. Cancell. glos. 38. num. 24. & seq.* sed ista acceptatio tendit ad executionem gratiæ, *Geminia. in cap. susceptum 2. de Rescript. in 6. Ruzæus tract. Regal. quæst. 1. nu. 18.* Sed vtrum opus sit insinuatione gratiæ Precum ante mensem? Ita videtur: nam aliàs Ordinarij manus non essent ligatæ, possetque conferre occurrente vacatione. Et non sufficit si fiat insinuatio per æquipollens, *Germon. tract. de Indult. Card. in inscript. num. 37.* Quæritur porrò an sufficiat, si, Ordinario absente, fiat Vicario? ita videtur, adeo vt si postea Ordinarius conferat alteri, non valebit, licet dicat se ignorare insinuationem factam Vicario, *Rota decis. 43. nota vtrum, in antiq. Rebuff. de nomina. quæst. 14. num. 60.* Quid si Vicarius non sit in Diocæsi? valebit nihilominus insinuatio, quia quæ sunt voluntariæ Iurisdictionis, possunt etiam extra territorium exerceri, *L. 2. ff. de off. Procons.* Denique aduerte, si Preces dirigantur Capitulo, illas insinuandas in Capitulo, Canonicis capitulariter congregatis, *vt notat Rebuff. d. quæst. 14. num. 74.*

Acceptatio quid?

Insinuatione Precum ante mensem an sit opus? & quid si fiat Vicario absente Ordinario?

An extra diocæsim facta subsistat?

h ALIAS QVAM PER CONSTITVTIONEM AD REGIMEN) Dictio *Alias* multis modis accipitur, sed in subiecta materia interpretatur pro aliter, seu alio modo, vel alio casu, *vt L. 2. §. mulier, ff. de testa.* videlicet quod Indultum nostrum reseruat omnia beneficia, eaque Precistis afficit quocumque modo vacatura, aliter seu alio casu, vel modo, quàm per extrauagantem ad Regimen, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glos. 14. in fi.* Itaque aduerte, quòd hic excipiantur tantùm reseruationes, de quibus in extrauag. ad regimen, de præbend. per quam reseruantur beneficia Capellanorum Papæ, & aliorum Officialium Rom. Curiæ, eorumque qui decedunt in Rom. Curia, vel locis à dicta Curia non vltra duas Diætas distantibus, & eorum beneficia quæ vacant per assecutionem aliorum. Aliæ porrò reseruationes Precistis obnoxiæ erunt: nam qui vnum excipit, aliud videtur concedere, *cap. Nonne, de Præsumptio.* Et exceptio aliquorum casuum firmat Regulam in contrarium

Dictio Alias quid importet?

 quoad

quoad casus non exceptos. *Auth. de non alien. §. vt autem, col. 1. Dec. in L. 1. num. 21. & 27. ff. de Reg. Iur. Alexand. cons. 35. num. 10. lib. 4. & cons. 145. num. 2. vol. 7. Couar. lib. 2. var. cap. 5. num. 6. Fely. cap. quoniam frequenter, n. 1. & seqq. vt lite non contest.* Et si voluisset Papa Preces Imperiales nō afficere alias reseruationes, vtique declarasset, & sibi retinuisset, sicut vnam sibi retinuit, *cap. ad audientiam, de decim. Rebuff. tract. de Regia ad Prælat. Nominat. faciend. in Rub. §. 1. verbo, vacantibus.* Porrò quot sint reseruationum species, distinctè ostendi ad Reg. 1. Cancell. Apost. *post num.* 23. & quemadmodum beneficia reseruata al às, quàm per constitutionem ad Regimen sunt affecta Precistis, ita etiam Regalistis in Gallia, vt notat Ruzæus *tract. Regaliorum 7. priuileg.* Plura hac de re vide quæ supra scripsi sec. 11. *verbo super singulis beneficijs.*

i VACAVERINT) Quot modis dicatur beneficium vacare, consule Rebuff. *tract. de Regia nominat. ad prælat. 5. monasterijs, verbo, vacantibus*, vbi enumerat vnum & triginta modos vacationum, de quibus etiam ago ad Reg. Cancell. Cæterùm aduerte quòd in hac vacatione, de qua hic, non intelligitur ea, quæ fit ex caussa resignationis: Priuilegium enim loquens de beneficijs vacantibus, non habet locum in his, quæ vacant per resignationem in fauorem, *Flam. Paris. de Resignat. benef. lib. 10. quæst. 7. num. 18. & 23.* Sic Reg. VIII. Cancell. quæ concedit Episcopis residentibus collationem alternatiuam, excipit beneficia vacantia ex causa resignationis siue illa sit pura, siue conditionalis, ne reseruatio quam ibi facit minus onerosa Ordinarijs videretur, quæ ratio etiam militat in dispositione nostri Indulti, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. glo. 14. num. 80.*

Beneficia vacantia ex caussa resignationis non cadunt sub Precibus.

k ET PERSONAE NOMINATAE) Ecce Papa extendit gratiam suam, etiamsi Precista habeat illa beneficia, in eadem Ecclesia, dummodo tamen talia sint, quæ sine dispensatione Apostolica insimul obtineri possint, vt statim subijcitur. Ast, quæ sunt illa? nimirum difformia, vt sunt Dignitas, & Canonicatus; beneficium curatum & simplex; Canonicatus & Capellania, beneficium curatum seu simplex cum Capellania: hæc enim de iure sunt compatibilia, nisi aliàs ratione residentiæ, seu seruitij sint sibi repugnantia. *Abb. cons. 96. dub. 2. part. 2. Domin. in cap. cum in Ecclesia, de Prabend. in 6. num. 7. Nauar. cons. 21. de prabend. & cons. 24. d. tit. num. 4. & 6.* vbi docet quod de iure communi duo beneficia difformia eiusdem Ecclesiæ sibi alioqui non repugnantia, propter onera vtrique eodem tempore incumbentia, nunquam sunt incompatibilia etiam quoad retentionem, quia non facit ea incompatibilia necessitas residendi: Nam cùm consistant in eadem Ecclesia, potest quis in vtroque residere, vt in dignitate & canonicatu &c. *Lessius de Iustit. & iure lib. 2. cap. 34. num. 144 Garcias de benef. part. 11. cap. 5. §. 2. num 235.*

Precista non impeditur vti Precibus ob alia beneficia quæ possidet. Beneficia difformia quæ?

num. 235. *Mohed. decis.* 15. *de prebend.* Licet postea Garcias nu. 243. aliter S. Congregationem resoluisse scribat, quem etiam vide num. 259. vbi quærit, quæ beneficia dicantur esse sub eodem tecto, & resoluit, quòd beneficium situm in Capella, claustro, cæmeterio seu ambitu contiguo Ecclesiæ, censetur esse in eadem Ecclesia: si verò non essent Ecclesiæ contiguæ, sed extra septa illius, beneficium ibi situm non censeretur esse in Ecclesia principali, *facit decis. Rota 6. de concess. prabend. in No.* vbi continetur quòd habens gratiam in certa Ecclesia potest acceptare beneficium vacans in cæmiterio, ambitu, vel capellis contiguis istius Ecclesiæ, quia pars illius Ecclesiæ sunt. Nam si suburbia sunt de continentibus ædificijs vrbis, multo fortius ambitus, Capellæ, & cœmeterium ipsius Ecclesiæ contiguum; secus autem erit si capella seu beneficium sit extra septa monasterij seu Ecclesiæ situatum, licet Capellanus, vel Rector istius Capellæ teneatur ad aliquod ministerium in Ecclesia maiori, puta interesse diuinis, vel similia; consideratur enim potius corpus beneficij, & locus, vbi est situatum, quàm seruitium seu ministerium, quod alibi facere tenetur, *arg. l. cum quidam, ff. de fundo instructo.* Confert alia decis. Rotæ 15. & 16. *de Iurepatro. in antiq.* vbi fuit resolutum, quod si Abbas sit patronus vnius Ecclesiæ, & in ea nouæ Capellæ ædificentur, erit similiter patronus illarum, quia contentum sequitur naturam continentis, *Abb. in cap. ad Audientiam ibi, de Ecclesijs ædificand. num.* 11. *Gonzalez ad Reg.* VIII. *Cancell. glos.* 10.

I AC SECVNDVM STATVTA) Hæc clausula posita fuit, vt nimirum censeantur sublata statuta contraria Ecclesiarum, vt puta actu sacerdotium requirentia, aut certam ætatem, vel aliquid simile, ita quod expectans vel aliàs Impetrans Apostolicus posit huiusmodi beneficia acceptare, licet non sit in tali ætate, qua intra annum possit promoueri in sacerdotem, *Rota decis.* 466. *incip. Nota quod statuta, in antiq.* Nam clausula prædicta, NON OBSTANTIBVS &c. tollit inhabilitates, quæ surgunt à statuto Ecclesiæ, non autem quæ à iure communi surgerent, *Guiter. Rep. L. nemo pot. num.* 172. *ff. de leg.* I. Verùm istud restringit hic Pontifex, dummodo quoad istos defectus sit dispensatus: Nam licet Pontifex det potestatem Executoribus conferendi beneficia Precistis incapacibus, tamen vult cum eis legitimè esse dispensatum. Neque enim ex concessione potestatis conferendi, concessa videri debet potestas dispensandi, aut conferendi defectum ætatis patientibus: hæc enim potestas specialem concessionem requirit, *cap. authoritate, de Priuileg. in 6. Cal. cons.* 3. *de off. Vicar. VVames. cons.* 32. *nu.* 4. *vol.* I.

Indulta Precum relaxat statuta ecclesiarum in certis casibus.

Sed quid si Preces concessæ fuerint ante tonsuram clericalem? an valeant?

leant? *Vide Imo. & alios in cap. 2. de Institut. Fred. cap. si eo tempore, de Rescrip. in 6. Fred. cons. 290. quia in præsenti, col. 5. vers. videatis, Fely. in cap. cum adeo, nu. 2. de rescript. Paul. Paris. cons. 125. vol. 4.*

Præcisla si non fuerit in ætate sufficienti quid iuris? Quid si tempore nominationis non erat in ætate sufficienti, sed tempore acceptationis, & collationis erat, subsistetne collatio, etiamsi quæ hic requiritur dispensatio non interuenerit? subsistet, si Lucio credimus, in Placitis Curiæ Parisien. *lib. 1. placitor. tit. 4. Placito 1.* ratio est, quia in beneficialibus attenditur status præsens, *cap. cum de beneficio, de prabend. in 6.* Et sufficit quod is reperiatur inhabilis tempore Collationis factæ, *text. in cap. si eo tempore, de Rescript. in 6. Abb. in cap. dilectus, il. 1. de Prabend. Fa. cap. Is, cui, de prabend. in 6.*

Illegitimi an capaces Precũ? m AVT DE LEGITIMO MATRIMONIO) Et sic vides illegitimos, nisi sit cum eis dispensatum, Precibus frui non debere. Et meritò. Nam cum Cæsar surrogatus sit in locum Papæ, *Philipp. Probus in tract. Regal. quæst. 17. nu. 2.* & ideò eodem iure quo Papa vti debet, *cap. is qui in ius, de Reg. iuris*, maximè in spiritualibus, in quibus pleno iure surrogatur Papæ. *cap. per venerabilem, §. insuper, qui filij sunt legitimi.* Deinde CAESAR amator est castitatis, & legitimi thori, *L. ita nobis pudor, C. de adult. & in Auth. de lenonib.* & ideo non videtur è mente eius esse, vt illegitimi eiusmodi Precibus gaudeant, iuxta illud: non erit filius ancillæ, cum filio liberæ, *cap. satis, de sepult. cap. accedens, de purg. canon.* Rursus interest Cæsaris ne filius sit paternæ incontinentiæ imitator iuxta illud:

Sæpe solet similis filius esse patri. *cap. 1. dist. 52. cap. fin. vbi DD. de filijs Presbyter. in 6.* Præterea licet CAESAR possit restituere quoad natalia, *C. de Natalibus restit.* non tamen vt sit ad beneficia habilis, ne circa idem plura specialia concurrant, *L. 1. C. de dotis promiss. Arnulphus priuileg. 10.* nimirum laicum conferre beneficia, & restituere ad ea obtinenda. Ex quo infertur, Restitutionem Natalium fieri à PONTIFICE, & habetur talis illegitimus tanquam si ab initio fuisset legitimatus, *L. Imperiali, §. si nullo, C. de Nupt.* proinde non requiritur vt collationem sequatur dispensatio, sed sufficit si præcedat, *Abb. in cap. innotuit, col. 2. de Electio.* vbi dicit, quod sufficit dispensatio illius qui habet potestatem tollendi irregularitatem, vel incapacitatem ad hoc, vt collatio subsequens validetur.

De qua Deuolutione hic loquatur textus? n AD SEDEM APOSTOLICAM LEGITIME DEVOLVTA:) De hac deuolutione præter textum in cap. cum in nostris, de concess. præb. cap. vnico, vt Ecclesiast. benef. vide Rebuff. *in praxi tit. de deuolutionibus*, vbi exactè materiam deuolutionis persequitur, & nouissimè NICOL. Garcias *tract. de benef. parte 10. c. 3.* Ad rem verò nostram quod attinet, notandum est Pre-

eſt Preces non capere beneficia ad Sedem Apoſt. deuoluta, vt hic habetur; ſecus ergò ſi ſint deuoluta ad immediatè ſuperiorem: quando enim collatio ſpectat ad inferiores, tunc deuolutio fit ad immediatè ſuperiorem, qui ſuperior non ſolum beneficium ad ſe deuolutum conferre poteſt, ſed etiam in poſſeſsionem inducere, *text. in cap. ex parte Haſtenſis, vbi Abb. de Conceſſ. Præb.* Finge ergò Abbatem, Præpoſitum, vel alium alicuius diocæſis in Germania Prælatum, ex priuilegio, conſuetudine, vel aliter ius conferendi beneficia habentem, occurrente illorum vacatione, ea intra ſex menſes non conferre, aut conferendo peccaſſe in materia vel forma, adeò quod iuris miniſterio deuolutio facta ſit ad Epiſcopum (ad quem nimirum deuoluuntur beneficia, quādo collatio ſpectat ad inferiores, niſi tamen conſuetudo vel priuilegium ſint in contrarium, vt in Exemptis, *Clem. vna, ibi Card. de ſupplend. neglig. Prælat. Cle. ſi de beneficio, de præbend.*) an eiuſmodi beneficia ſic deuoluta Precibus erunt affecta? Ita videtur; cùm exceptio firmet Regulam in caſibus non exceptis, *L. nam quod liquidè, §. fi. de Penu Leg. Cagnol. ad Reg. 1. n. 31. & ſeq. de Reg. iuris.* Papa autem hic voluit non comprehendi beneficia ad S. Sedem deuoluta, in alijs ergo ſecus erit: quod intellige niſi Papa præuenerit immediatè ſuperiorem: quia Papa poteſt concurrere cum Epiſcopo, Archiepiſcopo, aut Capitulo ad quod facta eſt deuolutio, *Abb. in cap. quia diuerſitate, de conceſſ. Præb. Garcias de benef. part. 10. c. 4. n. 30.*

o NEQVE SVPER ILLIS INTER ALIQVOS LIS PENDEAT INDECISA) Sic nota, Preces Imperiales non capere litigioſa beneficia, nec etiam Preciſtam teneri illa acceptare, *Philip. Probus tract. iur. Regal. quæſt. 27. n. 10.* ſi tamen ſciens illud eſſe litigioſum, requirat, vt acceptet: tunc proſequi tenebitur, vt notat idem Probus, *tract. de Penſio. part. 2. qu. 4.* atq; hoc eſt generale in Expectatiuis, vt illæ non capiant beneficia litigioſa, vt tenet Bonifacius de Vitalinis Rotæ auditor. *in Clem. 1. col 2. vt lite pen. Rota deciſ. 28. de conceſſ. Præb. in Antiq.* quod fallit ſi quis impetraret gratiam à Papa in forma iuris, puta ſi conſtiterit Titium fuiſſe homicidam: Nam ſi lite pendente Titius moritur, poterit Preciſta tale beneficium acceptare, *Gomeſ. ad Reg. de Trien. quæſt. 40.* & ſic aduerte quod hic dicitur Preces non capere beneficia litigioſa, verum eſſe quando poſt litem inceptam illæ conceſſæ ſunt, ſecus ſi ante, *Gomeſ. ad d. Reg. quæſt. 41.* *Preces nō afficiunt beneficia litigioſa.*

Sed quid ſi lis ſit notoriè friuola? Certè, par eſt Precibus eſſe locum, cum lis iniuſta, vel calumnioſa non inducat vitium litigioſi, *L. 1. ff. de litigioſ. Gomeſ. ad Reg. de Annal. quæſt. 45 Mandoſ. ad Reg. de ſurrogan. Collitig. quæſt. 11. n. 6.* vt & ſi lis fuerit ſuper poſſeſsione tantùm: cùm vitium litigioſi in beneficijs nō inducatur, ſi lis tantùm ſit ſuper poſſeſsione illorum, *VVameſ. conſ. 251. nu. 9. de Præb. Mandoſ. ad d. Reg. quæſt. 13. nu. 4.* vbi multos allegat; denique ſi mota ſit

 lis con-

lis contra Triennalem: quia non dicetur beneficium litigiosum, *Rebuff. ad Reg. de Triennali, glos. 5. & in addit. ad d. Reg. vers. sextus casus.*

p CVM OMNIBVS IVRIBVS ET PERTINENTIIS) Quorum appellatione veniunt, quæ à lege, consuetudine, vel statuto deputata sunt, *Rebuff. in forma Mand. Apost. in gloss. verbi Pertinentijs.*

Precistæ potiori iure gaudent quā Nominati ab vniuersitatibus.

q PERSONIS IPSIS ETIAM DVO VEL TRIA) Atque ita Precistæ maiori fauore dignantur, quàm nominati ab Vniuersitatibus: quia isti debent exprimere beneficia, quæ obtinent, etiamsi vnum minimum haberent, & hoc, vt Vniuersitates instruantur, an Impetrantes Nominationes habeant duas præbendas, aut dignitatem cum præbenda, aut beneficia alia vsque ad certam summam: Nam his casibus non debent vniuersitates Nominationes concedere, nec Collatores eisdem prouidere: Vt latè ostendit Rebuff. *in tr. nominat. quæstio. 9.* Precistæ autem non tenentur hoc exprimere; quia etiamsi habeant duo, vel tria, vel plura, quorumcumque qualitatis & valoris, possunt nominari, & vigore Precum huiusmodi Nominationis in quocumque mense vacans beneficium acceptare, vt antè ostendimus: etiam non obstante alia gratia expectatiua, vel mandato de prouidendo, vt postea subijcitur.

Priuilegium Ordinariorum Diœcœsis Leodien.

r CVIVSCVMQVE ANNVI VALORIS) Limita hoc in ciuitate, & diœcœsi Leodien. In beneficijs, quę excedunt duas argenti Marchas. Beneficiorum enim quorum fructus non excedunt dictas duas argenti Marchas, libera relinquitur collatio Ordinarijs, nec illa sub quibusuis gratijs contineri ex constitutione Eugeniana de data anni 1432. quæ confirmata est per Sixtum anno 1479. & Pium II. anno 1458. atque etiam postea per Maximilianum I. & Carolum V. Impp. manifestum est. Porrò argenti Marcha valet ducatos sex de Camera, teste Gomesio *ad Reg. de Valore*, VVames. *cons. 237. n. 20. de Præb.* Ducatus autem de Camera valet vnum scutum auri in auro cum vno Iulio. Iulius porrò æstimatur denario antiquo Romano seu Regali Hispanico, vt ostendi in tractatu de re nummaria ante aliquot menses in lucem edito.

Marcha argenti.

Quid iuris si Collatores conferre nolint Precistis? quid si lateant?

s CONFERRE, ET ASSIGNARE) Quid si Collatores nolint? Procedent executores contra eos per censuras, vt hic subijcitur, aut Precista recurret ad superiorem immediatum, aut Papam, qui semper potest adiri iure concursus, qua de re vide, quæ latè scribit Per. Rebuff. *ad concord. Francia, §. si quis verò, verbo disposuerit, & seqq.* Quid si Collator latitet aut aliàs obstet quò minus fiat ipsi inhibitio, aut insinuatio? perindè erit ac si facta fuisset: sicut pro citato habetur, qui se occultat, vel impedit ne possit citari, *c. quoniam frequenter, §. porrò, vt lite contest. cap. 1. de foro compet. Guimer. ad Pragmat. sanctio. tit. de collatio.*

An decanus &

Quæritur vlterius an Decanus, & Capitulum possit impedire Precistam, denegando illi possessionem, si constet de iustitia, & defectu tituli? Et videtur

tur prima fronte posse; quia in beneficialibus admittitur exceptio defectus tituli, *Abb. in cap. litteris, de restitut. spol.* Secundò, quia beneficium Ecclesiasticum, sine Canonica institutione obtineri non potest, *c. beneficium, de regulis iur. in 6.* Tertiò, quia præiudicium publicum vertitur: nam retinens beneficium cum defectu tituli, peccat mortaliter, *cap. dudum 2. de Electio. c. nemo & c. nullus 11. quæst. 3.* & talis nõ est admittendus, ne detur vitiosus ingressus, contra text. *in cap. 1. de eo, qui mitt. in possess. caus. rei seru.* Contrarium tamen vero similius est. Nam licet beneficium non possit effici Clerici, nisi præuia institutione Canônica, & legitimo titulo, dictis iuribus, possessio tamen potest transferri sine titulo, *Abb. in cap. in litteris, de Restit. spol.* & quod dictùm est beneficium sine Canonica institutione obtineri non posse, hoc verum est respectu iuris, non respectu possessionis, quæ plus facti, quàm iuris habet, *L. 1. §. adipiscimur, & §. si vir, & L. possessionem ff. de acq. hared. Mandos. ad Reg. de Annal. quæst. 25. nu. 2.* Hinc fit vt exceptiones, quæ concernunt titulum, non impediant immissionem in possessionem, *Abb. in cap. cum olim. nu. 15. de causa possess. & propr. & in cap post cessionem, nu. 6. & 33. de concess. prabend. Gonzalez. ad Reg. VIII. Cancell. glos. 15. §. 2. nu. 85. vbi multos allegat, & ita dicit seruare Rotam.* Sed hic Precista habet titulum coloratum, qui sufficit ad tollendam omnem intrusionem, *Rota decis. 279. alias 261.* titulum dico coloratum ex concessione Precum ipsi facta per Cæsarem, satis validum, vt Decanus, & Capitulum adstringantur ad illius receptionem, cùm illud non habeat, nisi nudum installationis ministerium: secus tamen esset si haberet liberam collationem, quia tunc posset ei competere causæ cognitio, possetq; se opponere & appellare, & interea conferre, *Pet. de Anchor. & Dominic. in c. 2. vt lite pendente, Arnulphus Ruzæus tr. iur. Regal. priuileg. 6.* Hoc cessante tenetur recipere Precistam, saluo iure cuiuslibet, quia non spectat ad Capitulum cognoscere de viribus tituli, *Philipp. Probus tr. regal. qu. 36.* sed est Executoris, qui ius tertij non tollit, seu illi non derogat, *L. 2. §. meritò, & §. si quis à Principe. ff. ne quid in loco publico.* Et secundùm hanc conclusionem nuper consultus respondi pro Domino Hermanno Kinckio contra Capitulum S. Adelberti Oppidi Aquisgranensis. Proponebatur enim mihi in facto, eundem Dominum Hermannum Kinckium Rectorem & possessorem Ecclesię Parochialis S. Petri dicti Oppidi fuisse vigore Primariarum Precum Cæsaris assecutũ possessionẽ Canonicatus & præbendæ S. Adelberti d. Oppidi anno 1616. Iulij 3. citra tamẽ commodũ fructuũ, qui iuxta illius Ecclesię statuta pro biẽnio integro partim debentur fabricæ, partim hæredibus defũctis: in eaq; possessione mansit integro triennio; quo elapso mouetur illi dubiũ, an eius Cæsarea prouisio subsisteret propter incõpatibilitatẽ, licet alioqui dicta Ecclesia Parochialis sit ita Ecclesię S. Adelberti vicina, vt cõmodè vtriq; deseruire posit. Nihilominus vt rẽ cõstitueret in vado, recurrit ad S. anctis à quo obtinet gratiã super noua proui-

Titulum possit impedire Precistã quo minus recipiatur?

Casus Precum Ecclesiæ S. Adel. Aquen.

prouisione cum retentione Parochialis, idq; anno 1619. 15. Kal. Octob. cũ clausula: *Dũmodo Canonicatus & prebenda, ac Parochialis Ecclesia huiusmodi debitis propterea nõ fraudẽtur obsequijs, & animarũ cura in dicta Parochiali Ecclesia nullatenus negligatur, & idẽ Hermannus eidẽ Ecclesiæ deseruire, & apud illã personaliter residere, nec quicquam ex illius seruitio debito prætermittere debeat, ac pro illis diebus & horis quibus d. Ecclesiæ S. Adelberti ratione Canonicatus & prebenda non inseruierit, distributiones non lucretur.* Vigore huius nouæ prouisionis, & dispensationis Apostolicæ, idem Dominus Hermannus triennio post adeptam possessionem, finitisque annis carentiæ, petit se admitti ad residentiam, & de fructibus sibi responderi, aliasque, vt moris est: Capitulum recusat, allegatque prædictam gratiam Apostolicam tam circa prouisionem, quàm Ecclesiæ Parochialis retentionem, esse subreptitiam, nec eidem Domino Hermanno suffragari: Inprimis quia subticuit verum valorem. Secundò quia narrauit commodè vtrique se deseruire posse, quod falsum est, vt prætendunt, propter onera curæ incumbentia, quæ sunt incompatibilia cum oneribus d. Ecclesiæ S. Adelberti. Tertiò, quia vtrumque retinuit per triennium, & vltra, sine dispensatione legitima, ideoque fuit priuatus, vt prætendunt, vtroque ipso iure, iuxta resolutiones Ill.*ium* Cardinalium, Interpretum sacri Cõcilij Trident. relatas per VVamés. *cons.* 233. cuius priuationis taciturnitas propter vitium ambitionis, & execrabilitatis, reddit gratiã simplicis prouisionis subreptitiã.

Quærebatur modò an Capitulum esset fundatum, hoc est, an Dominum Hermannum posset impedire, quòminus admittatur ad primam residẽtiam cum plenitudine iuris Canonicalis, possitque ei obijcere incompatibilitatem Canonicatus continuam residentiam requirentis, cum Parochiali curam animarum habente, & personalem residentiam requirente? Respondi, non videri fundatum, nec præmissa Domino Hermanno posse obijcere. Rationes autem quæ me mouerunt sunt illæ, quas præmisi, nimirum quòd Dominus Hermannus habeat titulum coloratum, neque esse Capituli, discutere exceptiones, quæ concernunt titulum, sed esse Iudicis Executoris; coram quo si tertius illas opponat, is videbit an releuantes sint, vel non: Capitulum enim habet nudum ministerium installationis, nec titulus prouisi habetur in consideratione in nudo ministerio facti, & possessionis, vt pulchrè resoluerunt Arnulphus Ruzæus *tract. iur. Regal. priuileg. 6. per tot.* & Philipp. Probus *eodem tract. quæst.* 36. *etiam per tot.*

Capitulum habet tantum nudum installationis ministerium.

Imò, etiamsi in casu præsentis quæstionis discutiendus esset titulus Domini Hermanni, luce clarius appareret coloratus, qui sufficit, vt tueri se possit Reg. de triennali. Illi enim soli discoloratum habere dicuntur titulum ad effectum illius REGVLAE, qui habent titulum per simoniam, vel titulum de reseruato beneficio, reseruatione in corpore iuris clausa; quia isti duo casus dumtaxat excipiuntur, vt non iuuent triennales,

vt

vt patet Regulam intuenti. Itaq; tantum abest, vt tempus illud triennij, quo continuauit possessionem Canonicatus sibi datam cum Ecclesia Parochiali, officere ipsi possit, quin illi prosit aduersus quoscunque: Nam licet ex sententia quorundã casus Execrabilitatis non includatur Regulę de Triennali, ita vt constito de ea, possessio Triennalis non releuet, contra quam tamen sentit Gomes. *ad Reg. de Triennali, quæst.* 10. *vers.* Præterea non ex eo Regula, vbi in fortioribus terminis resoluit possessorem duarum Parochialium iuuari Regula de Triennali, tamen clarum est, & extra omnem controuersiam positum, quando Execrabilis habet titulum licet inualidum (vt prætenditur in præsenti casu) vigore cuius possedit per triennium, is potest iuuari beneficio dictæ Regulæ: quia sufficit habuisse titulum ab eo, qui habuit potestatem conferendi, vt in præsenti casu. Vnde licet aliqua de caussa inualidus fuerit, dat tamen in dubio colorem possidendi, *iuxta tradita in cap. In nostris, de concess. prabend.* & ille titulus sufficit quoad dictam Regulam, & quoad effectum, ne spoliari possit. Ita Gomes. *ad d. Reg. vers. secundus est casus*, vbi in vers. seq. *incip. sed aduertendum*, subijcit nullum præter Ordinarium superiorem posse talem possessorem compellere post triennalem possessionem ad ostendendum titulum beneficij, vel prouisionis suæ, *vt not. DD. in cap. licet Hely. de Simon. & Mascard. latè de Probation. tom. 3. conclus.* 879. Ex his igitur apparet quàm debili fundamento nitatur dictum Capitulum, dum prætextu non expressi veri valoris, aut triennalis possessionis duorum incompatibilium, conatur arcere D. Hermannum à residentia, & fructuum perceptione Canonicatus, & præbendæ S. Adalberti, præsertim cùm nullum habeat contradictorem nec iuris, nec facti, habeatque dispensationem à S.mo vt resideat in vtraque Ecclesia, cum restrictiua de qua ante. Nec est quod Capitulum de subreptione dictæ dispensationis objiciat, tum quia Triennalis est, vt dixi, tum quia Capituli non est de eo cognóscere, vt cui nudum dumtaxat installationis ministerium competat, vt prædixi, illaque sunt longioris indaginis, tum quia litteræ Apostolicæ habent executionem paratam, nisi concurrant aliæ similes litteræ, *Mohed. decis.* 13. *vt lite pend.* tum denique, quia subreptionis non dolosæ non est habenda ratio, qualis hic fuit, Ill.*mus Card. Seraphinus decis.* 1009. *num.* 6. tum quia illa subreptionem imprimere dicuntur, quæ si fuissent expressa, vel non tacita retraxissent Principem à gratia concedenda, vel saltem non ita de facili inclinassent illum ad concedendum, *cap. super litteris, cap. postulasti, de Rescript. Staphil. de litt. grat. tit. de modo, & forma impetrandi, vers. Præterea est dare, Ill.mus Seraphinus decis.* 653.

Casus Execrabilitatis an comprehendatur Reg. de Triennali.

An Triennalis cogatur ad ostensionem sui tituli?

Litteræ Apostolicæ habent executionem paratam.

Atqui in hoc casu talis fuit suppressa qualitas, quæ si fuisset expressa, Papa nihilominus verisimiliter gratiam concessisset: quippe quod valor vnius beneficij per errorem suppressi & etiamnum litigiosi, contra hæreticum potentem vix excedat 12. Imperiales, de quo fidem facit idem Dominus

Subreptionẽ quã inducãt?

L Hermannus

Hermannus. Ecclesiæ verò Parochialis est etiam exiguus valor, nimirum 40. Imperialium in certis, licet Ampl.mus Senatus iam pridem accessionem laudabilem fecerit ex mulctis hæreticorũ à S.C.M. Commissarijs, Pastoribus deputatis, (& sic minimè sufficiens ad congruam vitæ sustentationem Domini Hermanni eximij alioqui Theologi) atque optimè de Ecclesia Aquen. meriti, vt qui totis decem annis in dicto, suo Pastoratu ea in vrbe inter hæreticos tumultuantes existens Ecclesiastis munus laudabiliter obiuit, nulla tamẽ alia dote instructus, quàm dictæ suæ exiguæ Parochiæ, vt certè in oculis omnium esse, tantum abest, vt arceri à residẽtia deberet Canonicatus, cui cõmodè cũ dicta Ecclesia Parochiali deseruire potest, quo casu iura nullã inducũt Incõpatibilitatẽ, *DD. in c. de multa, de Prabẽd. Collect. in c. vnico de rer. permut.*

Quod cùm ita sit, sequitur Capitulũ S. Adalberti teneri admittere Dominũ Hermannum ad residentiam, illique de fructibus respondere, quos etiam ei restituere tenetur pro tempore quo eandem residentiam illi denegauit, *per not. Ill.mi Card. Seraphini decis.* 1015. *num.* 1.

An cumulari possit titulus Precum cum titulo Ordinarij? Verùm, prætermissa hac, quę nos aliquantisper detinuit difficultate, aliam aggredior, quam vidi non ita pridem Leodij agitari, nimirum an detur cumulatio titulorum, videlicet prouisionis Ordinarij & Precum Primariarum? Nominato enim per Cæsarem dabatur obstaculum, quòd præbendæ vacatio contigisset in mense Ordinario; quem mensem Precibus non subiacere plerique adstruebant. Itaque Nominatus nouam accipit prouisionem ab Ordinario quam insinuat Capitulo: Quærebatur an postpositis Precibus Cæsareis, quas anteà Capitulo insinuauerat, posset vti collatione sibi ab Ordinario facta, & Capitulũ cogere, vt se reciperet? *Electa vna via ad aliam redire nõ licet.* Ratio dubitandi est, quòd electa vna via non liceat redire ad aliam, *cap. vt qui tuas, de electio. in 6 L. quod in haeredem, §. eligere, ff. de tribut. actio.* Nemoque vti potest titulo duplicato, *L. cum res, C. de contrah. emptio. cap. inter dilectos, de fide instrum.* *Electa via inutili non tollitur vtilis.* Nihilominus tamen præualuit contraria sententia, scilicet licere Precistæ, si videat Preces suas effectum sortiri non posse ob impedimenta iuris, vel facti, recurrere ad prouisionem Ordinarij. Ratio est, quia electa via inutili non tollitur alia vtilis, *L. mater decedens, ibi DD. ff. de Inoff. testam. L. Claudius, ff. de acq. hared. Tiraquel. in L. boues, §. hoc sermone, nu.* 15. *&* 16. *ff. de verb. signif.* proponensque actionem ineptam, si ab ea repellatur, potest proponere aptam, *Tiraquel. ibid. nu.* 16. Quæ etiam opinio geminatis arrestis stabilita est ab Amplissimo senatu Parisiensi, teste Aegidio le maistre eiusdem curiæ Præside, *in tract. de Regal. cap.* 9. idque authoritate *cap. post electionem, vers. tam ratione prima quàm secunda concessionis, de concess. prabend. & glos. not. in cap. nullus pluribus, de Reg. iur. in 6.* Confert id quod scribit Mohedanus *decis.* 7. Ratio secunda est, quòd habens duas gratias, pro beneficio habendo, si vtendo secunda succũbat, potest vti prima; quia istæ gratiæ non sunt contrariæ, licet sint diuersæ, & ten-

& tendentes ad eundem effectum, etiamsi sint sub diuersis datis, vt reiecta opinione Io. And. scribit Fely *in cap. In nostra, nu. 2. de Rescript.* Limita 1. nisi ante secundam prouisionem esset alteri ius quæsitum, *Card. cons. 33. in fi. Lud. Rom. cons. 413. Lap. alleg. vlt. in fi.* vbi quærit quomodo potest quis petere possessionem beneficij ex duplici titulo. Limita 2. nisi habens collationem beneficij à superiore, impetret postea aliam ab inferiore; potest enim superior tunc eum priuare beneficio, quia est quædam ingratitudo, & elusio erga superiorem, ob quam inducitur caussa priuandi eum, *Abb. in cap. cum olim, col. 9. de Re iud.* Limita 3. nisi iste duplex titulus tenderet ad diuersos seu contrarios effectus in eadem persona, *Lud. Rom. cons. 350. incip. casu proposita, Fely. d. cap. In nostra.*

Verùm quæstionis est, an quia datur istis Executoribus facultas conferendi, vt hic, censeatur etiam concessa potestas conferendi beneficia vacantia ex causa resignationis? seu an posint recipere resignationem alicuius, volẽtis in eorum manibus resignare, vt ea recepta prouideant. Questionem hanc breuiter discutit Flam. Paris. *lib. 7. de resignat. quæst. 22.* eamque resoluit negatiuè, quia necesse est vt expresè committatur receptio Resignationis, *cap. dudum, in pr. cum ibi notat. de Præbend. in 6. Coras. de Benef. part. 1. cap. 8. nu. 17.* Sed quid si conferant ante receptas litteras? Collatio erit nulla: quia si non habent exercitium potestatis ante præsentationem, ergò non valet actus etiamsi habeat in habitu, *Lud. Rom. cons. 354. Fely. in cap. suscitatus, nu. 13. de Rescript.* *Executor an cõferre possit ex causa resignationis?*

t PER CENSVRAM ECCLESIASTICAM) De hac Executorum potestate textus est notabilis, & ibi glos. in *cap. cum nostris, 6. de concess. præbend.* Nauar. *in cap. si quando, in 7. caussa nullitatis, nu. 2. & 3.* Potuerunt itaque excommunicare contradicentes, quod intellige contradicentes sine caussa, & de facto: nam tunc possunt excommunicari, & eo ipso cadunt à iure quod in illo beneficio forsan habent, vt statuit Immo. VIII. *in constit. incip. Officij nostri debitum, de data 1401. 8. Kalen. Feb.* secundum quam Flam. Paris. dicit se vidisse iudicari, *anno 1590. de mense Maij, lib. 8. de Resig. benef. quæst. 7. nu. 169.* Aliud porrò dicendum est de contradicentibus de iure, allegando iustam caussam scilicet priorem, aut aliud simile, quia isti non poterunt excommunicari si contradicant, aut non pareant litteris Executoris, *Arg. cap. licet, de Præbend. in 6. Fely. in cap. causam quæ, nu. 10. de Rescript. Rebuff. in praxi in tit. de forma noua prouisionis.* Sed an posint procedere contra Exemptos? Hanc quæstionem ex professo tractat Erasmus à Chokier frater meus in suo tract. de Iurisd. Ord. in Exemptos, *part. 4. quæst. 64.* ad quem breuitatis caussa lectorem remitto. *Executor potest cõtradicentes excõmunicare.* *Secus cõtradictos de iure.* *Executor an posit procedere contra Exemptos?*

v PERSONIS PRAETACTIS) Et sic nota Precistis non obstare Expectatiuas, & alias Nominationes seu speciales reformationes, aut mandata

de prouidendo ad alia beneficia, quo minus Preces Primariæ ipsis conc essæ suos finem & effectum consequantur.

Sectio V.

De Clausulis Nonobstantiarum.

§. Primus.

NON obstantibus [a] nostris de non vtendo gratia [b] expectatiua, ac reseruatione speciali, vel duabus [d] gratÿs insimul, ac de insinuatione, [e] publicatione, & diligentÿs per acceptantes desuper faciendis, ac in fauorem ordinariorum Collatorum, nec [f] non expectatiuas in forma pauperum habentium, ac Illustrium & [g] graduatorum, ac sedis Apostolicæ prætactæ Officialium, ac certas inibi expressas gratias habentium, nec non quibuscunq; in Cancellaria Apostolica, quandocunq; publicatis [h] & publicandis, ac alÿs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non alÿs Ecclesiarum, (in quibus beneficia huiusmodi forsan fuerint) statutis [k] & consuetudinibus illis, præsertim quibus in Ecclesÿs, in quibus maiores, & minores huiusmodi præbendæ fuerint, cauer i dicitur, quòd nullus inibi maiorem præbendam assequi possit, & valeat, nisi illa de minori gradatim, & per optionem ascendant, [m] Iuramento Confirmatione Apostolica, vel quauis [o] firmitate alia roboratis, [p] contrarÿs quibuscunq;. Aut si aliquibus super prouisione sibi facienda de huiusmodi vel alÿs beneficÿs Ecclesiasticis speciales, vel generales dictæ sedis, aut Legatorum eius litteræ (etiam nostro vel eas concedentium proprio motu) aut cuiusuis, etiam quocunque respectu, & ad cuiuscunque instantiam sint concessæ, vel concedantur in posterum, aut si speciales de huiusmodi beneficÿs per nos, vel sedem prætactam, aut quæcunque aliæ, aut quamcumque nominandi & reseruandi facultatem quibusuis quacunque etiam Ecclesiastica vel mundana dignitate fulgentibus per Sedem prædictam concessarum, vel concedendarum, vigore reseruationum, vel earundem facultatum obtentæ ad huiusmodi beneficia quarumcumq; personarum Nominationes pro tempore factæ fuerint, quas quidem litteras (etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, vel decretum, seu aliàs quomodolibet processum fuerit:) nec

nec non reseruationes, facultates & nominationes, cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs clausulis, quæ præsentiū effectum suspēdere, impedire vel perimere aut aliàs ijsdem præsentibus quomodolibet obsistere viderentur, siue ex certa scientia nostra, vel simili motu, siue aliàs sub quibusuis forma & expressione verborum, & quæ fortassis totalis sui tenoris insertionem, ac illorum quibus concessæ sunt, vel fuerint, nominum, & cognominum indiuidualem expressionem præsentibus faciendam, ad hoc vt illis per easdem præsentes sufficienter derogetur, exigunt vel requirunt, & quæ ipsis præsentibus, perinde ac si eorum tenor de verbo ad verbum insertus foret pro expressis habeantur, emanarunt, & mandata de prouidendo inde secuta cum processibus per ea pro tēpore habitis (nisi illi pro quibus emanauerint, vt præfertur, de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium numero fuerint:) ad Beneficia quæ Precum & Nominationum Primariarum Vigore per personas ipsas pro quibus illæ factæ fuerint acceptata & de quibus eis prouideri contigerit, minimè extendi: quin imò in ipsorum executione personas ipsas omnibus & quibuscunque earum litterarum, & expectatiuarum ac reseruationum huiusmodi vigore, & cum quibusuis antelationibus prærogatiuis, etiam illis quas certis nostris familiaribus continuis Commensalibus in Cancellaria Apostolica ac alijs nostris litteris ad effectum, & alijs in assecutione beneficiorum conferendis, nominatim descriptis, concessimus, & cum similibus derogatorijs Clausulis, quæ nulli quo minus præsentium succedant effectus suffragari debeant expectantibus, etiamsi illarum obtentu in quibusuis Ecclesiis in Canonicos recepti, ac de numero ipsorum familiarium continuorum Commensalium antiquorum fuerint, nec non gratias in communi forma pauperum habentibus ac Officialibus & Ill.bus ac alias quascunque facultates habentibus & nostris familiaribus continuis Commensalibus antiquis, & descriptis, & in posterum describendis, dictis Cardinalibus dumtaxat exceptis anteferri voluimus, sed nullum per hoc expectantibus ipsis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari, seu si dictis Collatoribus, seu Collatricibus, vel quibusuis alijs communiter aut diuisim ab eadem sit Sede Indultum, quoad receptionem vel prouisionem alicuius minimè teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint: quodque de huiusmodi, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis, ad eorum collatio-

nem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri, per litteras Apostolicas non [aa] *facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris exiſtat, per quam præsentibus non expressum, vel totaliter non insertum effectus earum impediri valeat, quomodolibet vel* [bb] *differri, & de quacuiusque toto tenore habenda sit, in nostris litteris mentio* [cc] *specialis, aut si personæ prædictæ præsentes non fuerint ad præstandum de obseruandis statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, in quibus huiusmodi beneficia fuerint, vt præfertur, solita iuramenta, dummodo in absentia sua per Procuratores idoneos, & cùm ad Ecclesias ipsas accesserint, corporaliter illa præstent.*

SCHOLIA IN §. I. SECTIONIS V.

Vis & energia Clausulæ Non obstan.

a NON OBSTANTIBVS NOSTRIS) Idcirco adijciuntur hæ clausulæ derogatoriæ, quod in concessionibus Iuri scripto, vel consuetudinario contrarijs opus sit clausula derogatoria, alioquin non ex iusta causa, sed ad importunitatem partium concessę pręsumantur, *cap. 1. de constit.* Hinc fit vt hæc clausula genera is *Non obstantibus* &c. requiratur in priuilegijs, & rescriptis contra vtilitatem publicam concessis, aliàs non valerent, *Milis in repertorio, verbo clausula generalis &c.* vt latius hoc deducit Erasmus à Chokier frater meus *in suo tract. de Iurisdict. ord. in exemptos part. 1. quæst. 11.* Sed & alius effectus istarum clausularum est, vt per eas censeantur sublata, vel saltem dilata statuta contraria Ecclesiarum vt puta actu sacerdotium requirentia, vel aliud simile, ita quod expectans, vel aliàs impetrans Apostolicus potest huiusmodi beneficia acceptare, licet non sit in sacerdotio constitutus, dummodo sit in ea ætate, vt intra annum promoueri possit in sacerdotem, *Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu clauf. tit. de clausulis non obstant.* Nihilominus per solam clausulam generalem non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, non censetur derogatum Regulis Cancellariæ, vti nec priuilegijs Iuri communi insertis, nisi de illis specialiter fiat mentio, *Io. Gutierrez*

Per clausulam generalē Nonobstā. non censetur derogatum Regulis Cancell.

terrez in Repet. l. Nemo potest , num. 174. *&* 178. *Anast. Germon. tract. de Indult. Cardinal. §. ac irritum, num.* 9. *& seqq.* Hinc prouidè etiam in his Clausulis nonobstantiarum derogatum est Regulis in Cancellaria Apostolica publicatis,& publicandis.Sed an per hanc derogationem censeatur derogatum Regulis, quæ sunt vbiq; in celebri apud omnes obseruantia , nimirum de Annali , Triennali , de publicandis , de verisimili notitia , de surrogandis , de infirmis , & similibus , quæ Iudiciales sunt? Vide Gomesum *in quæst. 6. proœmij* , vbi tandem resoluit de stilo Cancell. seruari , quod per prædictam clausulam nunquam censentur sublatæ dictæ notabiles Regulæ Iudiciales,non factâ mentione expressa in indiuiduo de dictis Regulis , nisi tamen in supplicatione seu Regula poneretur Clausula generalis, QVORVM TENORES HABEANTVR PRO EXPRESSIS, nam tali casu dictæ Regulæ comprehenderentur , & illis derogatum censeretur , vt varijs Rotæ decis.probat Gomes. *dicta quæst.* 6. Verum iustius dubitari potest , an Regula Cancell. reuocatoria Expectatiuarum,quæ est 11. & fit postridie assumptionis Pontificis,per quas reuocanttur omnes expectatiuæ , quæ in aliqua sui parte sunt sortitæ effectum;esset in his primarijs Precibus,hoc est , an sortientur suum effectum etiam post obitum Pontificis, qui Indultum Primariarum Precum Cæsari concessit ? nam prædicta Regula , quæ publicatur altero die post assumptionem ad summi Apostolatus apicem, reuocat omnes gratias expectatiuas per prædecessorem concessas.Dubitationem mouet , quod verba dictæ Regulæ comprehendant etiam facultates nominandi , & conferendi , verbis generalibus & aptis comprehendere quoscunque,vt patet in verbis regula , QVORVMCVNQVE, ET QVIBVSCVNQVE CONCESSAS. Nihilominus cùm Indultum Cæsareum habeat clausulam , NEC NON QVIBVSCVNQVE IN CANCELL. APOSTOLICA QVANDOCVNQVE PVBLICATIS ET PVBLICANDIS &c. censeo prædictam Regulam cessare, nec afficere Preces Primarias,maximè quod Imperator in facultatibus habeat facultatem nominandi tanquam S. R. E. aduocatus , sicque videatur priuilegiatus à Iure communi, *cap. dilecto 3. de præbend. cap. Adrianus , & seqq. 63. distinct. glos. vnica, in cap. Imperium in fi. 10. dist.* Et Papa per generalia verba non videtur tollere specialia iura , *leg. decurionibus , C. de silentia. lib.* 12. *Bald. in leg.* 1. *ante num.* 2. *ff. de constit. Princip.* Accedit quòd Imperator vtatur consuetudine antiqua , & immemorabili in conferendis istis Precibus, vt patet in principio prouisionis Cæsareæ, quæ datur Precistis : Regulæ autem & Constitutiones Papæ , quæ strictam accipiunt interpre-

terpretationem, non tollunt consuetudines antiquas, nisi in indiuiduo faciant de illis mentionem, *Geminia. in c.2.de prabend.in 6.cap.1.de consit.in 6.* Postremò, quandoquidem S. Pontifex facultatem hanc nominandi concesserit ob ipsius in Ecclesiam bene merita, non videtur quòd successor possit illas reuocare: quia quando Princeps alicui benemerito aliquid donat, non debet huiusmodi facultas à donatario auferri sine caussa, vt olim respondit solidæ eruditionis Fran. de Fraipont IC. Leodien. in caussa Ioannis de Manio, duorum Scabinorum Leodien. Graphiarij, *per textum in l. Aquilius, & in l.si pater, in fi ff. de donat. Castren. in l. qua ex relationibus in 3. not. C.de leg. Alex. consil.101.nu.1.lib.1.Selua.de Benef.part.3.quaest.14.nu.3.Nauar. in cap.Placuit.nu.16.de Pœniten.dist.6.Franc.cap.vlt.nu.5.de Rescript.in 6.per ca. decet de Reg.iur.in 6.* & à fortiori multo magis ratione idem dicitur in Papa, qui debet esse constans & immobilis sicut lapis angularis non aliter atque polus in cœlo, & vnam dumtaxat linguam & vnum calamum habere, & non plures, *Rota decis.33.nu.17.& 18.de Prabend.in antiq.Philipp.Probus in Reg. frustra nu.75.nu.5.de Reg.iur.in 6.Flam.Paris.de Resignat.benef lib.3.quaest.18.nu.92.Roland-a Vallo consil.13.nu.57.& seqq vol.3.Gonzalez ad Reg.VIII. Cancell. §.2.nu.33.* Nec etiam à tempore quo Cæsares sunt in possessione istarum Primariarum Precum, visum est priuilegio ipsorum per aliquem è Pontificibus, qui semper Principibus Catholicis munificentissimos se præbere solent, vspiam derogatum.

Gratia Expectatiua iam abrogata.

b GRATIA EXPECTATIVA) Gratiæ Expectatiuæ iam exoleuerunt, nec solet Papa illas concedere, quia inducunt votum captandæ mortis, gentilibus etiā odiosum, *cap.2.de concess.Prabend.* & per illas immutatur, perturbatur, & decoloratur vniuersus Ecclesiæ status, vt loquitur Rebuff. *in prax. 1.tit.de Expectatiuis.* Ideo merito sacro Concilij Trid. decreto *cap.19.sess.24. de Reform.* Expectatiuæ omnes sunt sublatæ, etiamsi illæ factæ sint de consensu ordinariorum, vt resoluit Sacra Congregatio Interpretum Concilij. Ac licet Preces Primariæ sapiant naturam Expectatiuarum nihilo magis comprehenduntur sub dicto Concilij decreto, vt resoluit eadem S. Congregatio *in vna Cameracens. die 25. Ianuarij 1576.* quam resolutionem etiam puto me præscripsisse.

Preces Cæsaris non comprehenduntur sub Concil. Trid.

c AC RESERVATIONE) Olim Papa mandabat prouideri per Reseruationes, vt viris, quà virtute, quà eruditione conspicuis, quibus Ecclesia maximè indiget, prouideret. Reseruatio autem erat vel generalis, vel specialis. Generalis est, cum Papa vnius prouinciæ, seu diocæsis beneficia reseruabat, vel quæ indicta erat ex dispositione iuris communis, vt de vacantibus in Curia, *de qua in cap.2 de Prabend.in 6.* vel per obitum venientium ad Curiam *de qua in cap.prasenti d.tit.& in Extrauag.ad regimen.* Et de hac Reseruatione textus noster non loquitur, vnde Preces eiusmodi beneficia, non capient,

pient, *vt dixi supra sect. IV. In glos. alias quam per Constitutionem ad regimen*, sed tantum de speciali Reseruatione, quæ est, cùm Papa reseruat aliquod beneficium, aut dignitatem primò vacaturam in tali loco, pro tali, & interdum designat ipsam personam, quę possidet dictum beneficium, aut dignitatem, & hæc reseruatio est potentior generali, quia reseruata generaliter per acceptantes acceptari non possunt, *Mandos. ad Reg. 32. quæst. 3. num. 13. Simonetta de reseruat. quæst.* 4. Specialiter autem reseruata poterant: vnde Pontifex hoc loco statuit, vt ne quidem specialis reseruatio impediret effectum Primariarum Precum.

d VEL DVABVS GRATIIS) De hac forma Expectatiuæ vide Staphil. *de litt. grat. tit. de sexta forma Expectatiuarum.*

De Insinuatione Nominationis.

e AC DE INSINVATIONE) Patet ex hoc textu insinuationis & publicationis insinuationem remissam esse, sed eam relinqui arbitrio nominati. Ideò, quæ ex quadam Eugenij Papæ Regula de solennitate publicationis gratiæ expectatiuæ consulendo scripserunt Abb. *cons.* 99. *incip. Illud in præsentiarum, vol.* 1. Philipp. Corn. *cons.* 137. *licet multas, vol.* 3. Lud. Rom. *cons.* 433. *incip. Quoad primum*, & alij huius Indulti dispositionem minimè afficiunt. Hinc perspicuum est Preces Primarias fauorabiliores esse Nominationibus Vniuersitatum, in quibus talis solennitas requiritur, vt latè notat Rebuff. *in tract. nominat. quæst.* 14. *per tot.* Quæ quoq; nominationes cedere debent Precistis, tot alibi in hoc opusculo notaui.

Preces fauorabiliores nominationibus vniuersitatum.

In Gallia abrogata Expectatiua in forma pauperum, imo vbiq;.

f EXPECTATIVAS IN FORMA PAVPERVM) De qua in cap. si pauper Clericus, de præbend. in 6. Hodie in Francia nulla sunt mandata in forma pauperum, sed Galli abolita esse prætendunt, *vt in tit. de Reformat. sublat.* Cæterùm hæc forma Expectatiuæ erat, cùm Episcopus aliquem pauperem promouerat ad Ordines sacros nullo patrimonio aut sacerdotio dotatus, quod tamen Episcopus non potest: Vnde si talis esset promotus, is impetrabat à Papa Ordinatori directas, vt sibi prouideret, quo honestè & cõmodè viuere posset, dato executore, *cap. si pro Clericis, cap. si pauper, de Præbend. in* 6. sed quia etiã hæc forma exoleuit, ei non insisto, satis sit lectorem remisisse ad Staphil. *de litt. grat. vel de formis Expectat. §. noua forma*, Rebuff. *in praxi, tit. de Rescript. in forma communi.*

g AD GRADVATORVM.) Sed & hæc forma Expectatiuæ exoleuit in aula, etsi olim non infrequens esset: nam Papa mandabat reseruari beneficium conferendum Graduato, in quibuscunq; Ecclesijs, exceptis Cathedralibus, cuius fructus non ascendebant ad certam summam, quam taxabat, de qua propterea nihil vltra subijcio, videantur Rebuff. *in praxi, tit. de Rescripto in forma Pauperum pro Graduatis, &* Staphilæus *tract. de litt. grat. de forma Expectatiuarum, tit. de decima forma* &c.

h PVBLICATIS ET PVBLICANDIS) Diximus supra per generalem

M clau-

clausulam derogatoriam non censeri derogatum reg. Cancell. ideò necessaria, & expressa fuit hic illarum derogatio, ne per eas sisteretur effectus Primariarum Precum: nam per clausulam generalem *Nonobstantibus constitutionibus* &c. non censetur derogatum nisi constitutionibus ordinarijs, nō autem extraordinarijs, cuiusmodi sunt Extrauagantes, & Regulæ Cancell. Nam clausula generalis ad extraordinaria non refertur, *l. scio, §. medio ff. de annuis leg. Anast. Germ. tract. de Indult. Cardin. §. etiam ex eo, nu.* 32.

Per clausulam generalē non censetur derogatum Reg. Cāncell.

i CONSTITVTIONIBVS, ET ORDINATIONIBVS) Sunt qui inter se hæc differre asserant, vt Alphonsus Sotto *in Proem. Reg. Cancell. & Rebuff. ad constitut. Re. in Proem. glos.* 2. Ego tamen rem eandem esse, & quantamlibet S. mi constitutionem vtriusq; vocabulo comprehendi existimo.

Clausula Non obstā statutis &c. quid operetur.

k STATVTIS, ET CONSVETVDINIBVS) Vigore huius Clausulæ, possunt expectantes acceptare beneficium quod forte ex statuto requirit actu sacerdotiū, *de quo est decisio Rota* 466. *in antiq.* quæ sic habet: Nota quod statuta Ecclesiarum actu sacerdotium requirentia per clausulas generales derogatorias in litteris Papalibus positas sublata, aut saltem dilata censeantur, ita quòd Impetrantes possint huiusmodi beneficia acceptare, licet non sint in sacerdotio constituti, dum tamen sint in ætate tali, quod in proximis quatuor temporibus possint ad sacerdotium promoueri, *per not. Io. And. in c. si pro clericis, de Prabend. in* 6. Quanquam nulla hic in eo videatur difficultas, cùm Indultum Cæsareum habeat, supra, aliam clausulam, *in sect.* 4. *ibi* VIDELICET IN AETATE LEGITIMA, per quam mandatur Executoribus prouideri per Cæsarem Nominatis ad beneficia Ecclesiarum, in quibus esset statutum, quod deberent esse in ætate legitima, aut de legitimo matrimonio, dummodo tamen quo ad huiusmodi qualitates alias cum eis Canonicè dispensatum sit, vt ibi habetur. Licet autem regulariter per generales istas clausulas censeantur contraria Ecclesiarum statuta sublata, aut saltem dilata, non tollunt tamen, aut derogant ordinationi fundatoris in suo testamento, *Staphil. de litt. grat. tit. de clausulis nonobstantiarum, arg. cap. cùm dilectus, ibi Dd. de iurepat. de quo alibi scripsi.*

Clasula nonobstantibus &c. non derogat Ordinationi fundatoris. Derogatur hic Consuetudini Optandi ita vt ea nonobstante Preces capiant beneficia huiusmodi.

l PER OPTIONEM ASCENDAT) Non satis erat derogare statutis, & Cōsuetudinibus Ecclesiarū, vt supra, sed necessaria erat expressa, & specialis derogatio consuetudinis optandi. *Anast. Germon. tract. de Indul. Cardin. §. etiā ex eo, n.* 22. *Garcia de benef. part.* 5. *cap.* 1. *n.* 150. *de quo textus est expressus in c. fin. de consuet.* Ibi enim Pontifex præmissa consuetudine optandi, decernit, quod cum in Ecclesia in qua est talis consuetudo, mandat sedes Apostolica alicui prouideri de præbenda proximè inibi vacatura, poterunt nihilominus antiquiores iuxta consuetudinem eandem optare, cùm præbenda vacabit, quod

con-

confirmatur decis. Rotæ, *§. de consuet. in No. Cassador. decis. 4. nu. 2. & 3. de concess Præben. Geminia. cons. 104. Staphil. de lit. grat. tit. de effectu clausul. vers. Insuper derogatur. Fely. in cap. nonnulli, nu. 23. de Rescript.* vbi dicit, quod licet per clausulam, nonobstantibus, consuetam poni in gratijs derogatur statutis generalibus omnia beneficia Ecclesiastica respicientibus, tamen non derogatur per eam alicui statuto singularium, nisi de illo fiat expressa mentio. Ideo dicta consuetudo optandi non habet locum in nominationibus vniuersitatum, teste Rebuff. *in tract. nominat. quæst. 15. nu. 49.* & Ioanne Petro Moneta *in suo doctis. tract. de Iure optandi.*

m IVRAMENTO) Ideo hoc exprimitur, quia statuta iurata non tolluntur per generalem derogationem statutorum, *Fely. in cap. constitutus, nu. 3. de Rescript. Io. Guiterrez in Repet. l. nemo potest, n. 168. de leg. 1. Anast. Germon. de Indult. Cardin. §. etiam ex eo nu. 26. Celsus Hugo tract. de clausulis, nu. 23.* vbi scribit quod dispositio contraria non tollit actum iuratum, *glo. in ca. cum non decent, verbo effectus, de electio. in 6. Clem. dudum, §. fin. de sepult. Fely. in d. cap. constitutus, de Rescript. & alij multi, quos adducit Rebuff. in forma mand. Apost. sub fin.* vbi etiam addit, quòd hæc clausula in hoc etiam prosit, vt licet quis iurauerit tempore suæ receptionis in Canonicum seruare statuta, & consuetudines laudabiles Ecclesiæ, si tamen postea impetret à Papa aliquas portiones, & præbendam vel aliud beneficium contra consuetudines Ecclesiæ, non erit periurus, & valebit eiusmodi impetratio, *Rota decis. 294. incip. licet quis in noua quam decis. vide, quia est insignis.* Et nullus præter Papam aut Principem non recognoscentem superiorem vti potest hac clausula, *Ias. l. nemo potest, not. 1. in 2. lect. ff. de leg. 1.* & ibi quoq; Guiterrez *nu. 157.* Si tamen derogatio fieret per viam legis, tali casu per simplicem derogationem derogatur Iuramento nulla facta de eo mentione, *Gomes. in Proem. Reg. Cancell. quæst. 5. in fi. Guiterrez ad l. nemo potest, nu. 170. ff de leg. 1.* aut si Papa scriberet motu proprio cum dicta clausula, nonobstante, *Guiter. in d. l. nemo potest, nu. 171.* *Clausula generalis non tollit statuta iurata.*

n CONFIRMATIONE APOSTOLICA) Opportunè hoc apponitur: quia clausula generalis, non obstantibus, non tollit dispositiones, per Principem confirmatas, *glo. in Clem. dudum, in fi. in verbo Pacta de sepult. Fely. in cap. Constitutus, nu. 21. versic. considera tertio, de Rescript.* Et difficilius rumpitur conuentio confirmata, quàm simplex Papæ conuentio, *ca. 1. de Treuga. Fely. constitutus nu. 21. de Rescript.* Porrò, de effectu Confirmationis, & quotuplex sit vide Decium *in, Rub. tit. de confirm. vtil. per tot. glo. in cap. quia diuersitatem; de conceß. Præbend. & in cap. frater 17. quæst. 4. Abb. in cap. cum super, de caussa poss. Dd. in l. more, ff. de Iurisdict. om. Iud. & alios quos appellat Rebuffus in forma Mand. Apost.* *Clausula generalis non tollit dispositiones per Principē confirmatas.*

Statuta pœnalia non sunt per hoc indultũ abrogata.

o VEL QVAMVIS FIRMITATE) Nonnunquam enim statutis, vt pondus illis adijciatur, pœna apponi solet, per statuentes: quod possunt, etiamsi careant Iurisdictione, *Afirer. ad decis. Capell. Tholos.* 405. Ideò per hoc Indultum eiusmodi etiam statutis derogatur.

Clausula Cõtrarijs quibuscunq.

p CONTRARIIS:) Idcircò apponitur hæc clausula, quòd aliàs non valeat gratia, vel Rescriptum consuetudini, statuto, vel priuilegio contrariũ, nisi de illis fiat mentio, saltem per clausulam hanc generalem NONOBSTANTIBVS CONTRARIIS, vt hic: quia sicut condendo legem posteriorem, inquit Rebuff. non videtur derogare consuetudini vel statuto, *cap. 1. de Constit. in 6.* sic faciendo gratiam vni non videtur tollere consuetudines, vel statuta contraria, *Perusius in cap. cum aliquibus 1. notab. de Rescript. n. 6. cap. vlt. de consuet. eod lib. & cap. cum in illis, d. tit. Rebuff. in forma Mand. Apost.* nisi in derogatione per clausulam nonobstantibus, apponat vocem, contrarijs, vel in contrarium facientibus. *Guiter. in Repet. l. nemo potest, nu. 161. & 162. de leg. 1.*

Clausula Quibuscunq.

q QVIBVSCVNQVE) Ista clausula licet sit generalis, regulatur tamen secundum naturam gratiæ, vel Rescripti. *Marchesan. tract. de Commiss. part. 2. cap. 6. nu. 11.* & restringuitur secundum subiectam materiam, *glo. in cap. solita, de Maior.* & ad personas habiles, *l. qui autem in fi. de Constit. pecu.* Et hæc clausula solet sequi specialiter enumerata; quia non est nouum, vt aliquibus specialiter enumeratis generalis clausula subsequatur, quæ omnia comprehendat, *l. si seruus seruum, §. inquit lex in fi. ff. ad l. Aquil. c. qui ad agendum, de Procur. in 6. Stapbil. de litt. grat. tit de vi, & effectu clauf. §. secundo sciendum est.*

r QVACVNQVE DIGNITATE) Hæc clausula solet comprehendere quoscunq; cuiuscunque gradus, status, & dignitatis existant, adeò vt etiam Reges comprehendat, & Cardinales, *Gomes. in proem. Reg. quæst. 4. nu. 2. Vers. Nam dicta clausula.*

Nominationes Vniuersitatum nõ impediunt effectum Precum.

s NOMINATIONES:) Quemadmodum Expectatiuæ ad beneficia non impediunt quo minus Primariæ Preces sibi locum vindicent, vt dictum est, ita etiam Nominationes Vniuersitatum. Nominationum enim Indulta sunt ad instar Expectatiuarum gratiarum, quæ pari passu cum illis ambulant, *VVames. cons. 250. n. 1.* adeoq; illis non subijciuntur beneficia Precistarum, vt hic statuitur.

t CVM QVIBVSVIS ETIAM DEROGATORIARVM DEROGATORIIS CLAVSVLIS) Vt intelligatur vis & energia istius clausulæ, aduertendum nonnunquam Papam concedere Indulta, vel priuilegia, in quibus apponitur Clausula, quod per quamcumq; dispositionem non censeatur derogatum huic Indulto, vel priuilegio: si posteà Papa non obstante eiusmodi indulto vel priuilegio faciat vni aliquam gratiam continentem clausulam derogatoriam clausulæ derogatoriæ primi priuilegij, ista grat-

vel alia similis dicetur continere clausulam prædictam: verbi gratia, si conceditur primo priuilegium cum derogatione iuris communis, & aliarum obstantiarum, & istud priuilegium continet clausulam, quod per quascunque dispositiones contrarias non censeatur derogatum huiusmodi priuilegio, & postmodum superuenit alia concessio contraria primo priuilegio continens clausulas derogatorias clausularum derogatoriarum primi priuilegij, tunc ista secunda dispositio, vel alia similis, dicitur continere clausulam prædictam, quia derogat derogationibus prioris concessionis. Idemq; esset si in prima concessione diceretur, quod derogatur non solum quibuscunq; dispensationibus in contrarium faciendis, sed etiam clausulis derogatorijs aliarum clausularum derogatoriarum in illis apponendis, contra tenorem & clausulas derogatorias primę concessionis; nam tali casu prima concessio continet clausulas derogatorias derogatoriarum, vt colligitur ex glo. & D. *in d. l. si quis in principio testamenti, ff. de leg. 3.* & ex traditis à Paulo Castren. *cons.* 278. *passus iste dubitabilis, ante finem vers. Item continet aliam derogatoriam.* Dec. *cons.* 165. *Incip. viso tenore, nu.* 1. Paris. *cons.* 42. *nu.* 15. *in fi. lib.* 4. Vnde cùm concurrat duplex vinculum, vnum clausulæ derogatoriæ, & aliud derogatoriæ derogatoriarum, & duo vincula fortiora sint vno, *§. affinitatis, Institut. de nupt. l. cum Adoptiuis, C. de adoptio.* sequitur quod ad hoc vt sit derogata prima dispositio talem clausulam continens, non sufficit, quod fiat mentio, & derogatio de clausula derogatoria primæ concessionis, sed etiam fieri debet de clausulis derogatorijs derogatoriarum, *vt post Bartol. in l. si quis, in pr. ff. de leg. 3. Put. decis.* 109. *vna Zamoren. nu.* 4. *lib.* 1. *Couar. in Rub. de testam. part.* 2. *nu.* 20. *vers. hinc scribit, Paulus Gonzalez ad Reg. de reseruatione mensium, & Alternatiua glo.* 36. *per tot. vbi multas conclusiones cum suis limitationibus apposuit circa clausulam prædictam.*

v EX CERTA SCIENTIA VEL SIMILI MOTV) Quid distet clausula ex certa scientia, à Clausula Motus proprij consule Staphilęum *de litt. grat. tit. de vi & effectu Clausularum, §. subsequenter*, Anast. Germon. *tract. de Indult. Card. §. sed ex certa*, vbi inter alia scribit clausulam ex certa scientia excludere errorem præsumptum, habereq; vim derogatiuam; clausulam verò motus proprij non tollere defectum intentionis, nec ius tertij; plura apud eos videto. *Discrimẽ Clausulæ Motus proprij à certa scientia.*

x ET QVAE FORTASSIS TOTALIS SVI TENORIS INSERTIONEM) Hæc inter alias huius Indulti magnæ potentiæ Clausulas est ista, quod nimirum deroget quibuscunq; litteris; Apostolicis etiamsi tales essẽt, quod de illis de verbo ad verbũ mentio fieri deberet, idq; propter clausulam in extrema Indulti parte appositam, QVORVM TENORES &c. cuius ea est vis, vt apposita in vltima concessione, habeat vim specialis, & indiuiduæ expressionis ac derogationis, *Cassad. decis.* 10. *nu.* 2. *super Reg.* qui atte- *Alia derogatio huius Indulti.*

 statur

ſtatur ſuo tempore Rotam hâc opinionem ſecutam fuiſſe, canonizando vulgatum conſilium Anth. de Butr. *Idem Caſſad. deciſ.* 38. *nu.* 3. *ſuper Reg. Fely. in cap. Accedentes, num.* 5. *verſ. ſecundus caſus eſt, Menoch. de Præſumpt. l.* 6. *præſumpt.* 39. *quæſt.* 46. *num.* 22. *Gomeſ. in proem Reg. quæſt.* 6. *num.* 8. *& in Reg. de Trien. quæſt.* 17. *num.* 5. vbi dicit hanc opinionem eſſe æquiorem, & de ſtilo curiæ magis receptam, quam ſequitur Mandoſ. *ad Reg.* 19. *quæſt.* 19. *nu.* 13. *Put. deciſ.* 190. *in pr. lib.* 3. & Anaſt. Germon. *de Indult. Card. §. ac irritum, nu.* 1. *& ſeqq.* vbi poſtquam contrariæ ſententiæ Authores produxit, tandem prædictam communem ſequitur, vt & Gonzalez *ad Reg. de menſibus, & Alternat. glo.* 36. *nu.* 29. *&* 65. qui limitat prædictam communem opinionem niſi natura, caſus, & materia ſubiecta, & ampliſsima verba talem Principis voluntatem inſinuarent, vt expreſſa & indiuiduâ mentione prioris priuilegij opus eſſet, aſſertque ſententiam Abbatis, *in cap. cum Inſtantia, num.* 5. *ſub fin. verſ. conclude ergò, de Cenſibus,* quod in hac materia debemus ſemper conſiderare Clauſulas primi & ſecundi priuilegii, & ſi appareat, vel non, de intentione Papæ, volentis reuocare prima priuilegia, ſecundum hoc erit iudicandum pro reuocatione vel nō reuocatione primi priuilegij, *Gambar. tract. de leg. lib.* 8. *tit. de Poteſt. leg. in legibus & ſtatutis condendis, num.* 38. 41. *&* 42. & ſic videmus quod Rota admittit modò dictam clauſulam QVORVM TENORES &c. pro ſufficienti derogatione, modò non, prout diuerſitas materiæ, & caſus natura ſuadet. Ac propterea meritò Fredericus *in dicto conſ.* 233. *num. fin. ante fi.* dixit quod Curia Romana in ſimilibus caſibus, quandoque vnum, quandoque aliud tenere conſueuit, *Gonzalez ad d. Reg. num.* 67. Verùm in caſu huius Indulti, haud dubium eſt, quin ſit derogatum quibuſcunque Indultis, priuilegijs, facultatibus nominandi, Expectatiuis, mandatis de prouidendo, alijſque quibuſcunque litteris Apoſtolicis ſub quacunque forma, clauſula, & expreſsione verborum conceptæ fuerint, vt ex illius textu patet. Nam ex quo Papa hic vult haberi pro expreſſo, fingitur expreſſum, licet expreſſum non ſit, *Clem.* 1. *de probat.* poteſt enim ad validitatem actus à ſe geſti fingere expreſſum quod expreſſum non eſt, *Ant. de. Butr. conſ.* 55. *per cap.* 1. *de tranſactio. cap. illa, de Electio.* Si enim aliud diceretur, ſequeretur Papam poſſe ſibi auferre per indirectum poteſtatem reuocandi ſuammet legem, vel priuilegium: Nam ſi haberet neceſſe expreſſam facere mentionem illius priuilegij, nec recordaretur, aut illud fortè non inueniretur, ſuis ipſe conſtitutionibus non poſſet derogare, hoc eſt, iure ſuo vti, quod eſſet abſurdum, *Abb. ad cap. cum Inſtantia, col.* 2. *de cenſibus, Fred. de Senis conſ.* 42. *Anaſt. Germon. vbi ſupra.*

Mandata de prouidēda ho-

y ET MANDATA DE PROVIDENDO) Præſcripſimus mandata de prouidendo & expectatiuas ad futura beneficium etiam ſub nomine Indulti

dulti exoleuisse, etiamsi S. R. E. Cardinalibus concessæ fuerint, idq; ex sacri Concilij Trid. decreto in cap. 1. sess. 24. Vnde inanis est Exceptio quæ subijcitur, *nisi illi pro quibus &c.* *dis Sublata.*

ANTEFERRI VOLVMVS) Per clausulam Anteferri, posterior præfertur priori habenti ius ad rem, non in re, *Gemin. in cap. quoniam, num. 7. de conceß. prabend. Ruzaus tract. regal. priuileg. 4. nu. 6.* Quamuis enim regulare sit, in gratijs ad beneficia, vt qui prior est tempore, potior sit iure, *cap. hi qui, cap. eum qui, de prabend. in 6.* fallit tamen vbi de contraria Principis voluntate constat, qui pro sua summa potestate potest posteriorem anteponere priori, *VVames. cons. 263. nu. 3. de Prabend. Azorius lib. 6. instit. moral. cap. 32. vers. nono quaritur,* & dum anteponit expresse id declarando, non censetur priorem gratiam penitus abolere, vel reuocare, quin patitur illam manere saluam, vt illius vigore, qui tempore prior fuit, posit acceptare aliud beneficium sub gratia sua comprehensum, *Staphil. de litt. grat. tit. de vi, & efficacia clauf. S. deinde sequitur alia.* Quæ quidem Pontificis voluntas, vt tanto certiorem habeat exitum, solet communiter huic clausulæ Anteferri, adijci alia clausula vt hic decreti irritantis, quæ in contrarium acta quæcumque annullat, adeoque etiam ignorantes ligat, ne quoquo modo tali voluntati vel dispositioni posit contrauenire, & vbi contrauenerint nihil egisse censeantur, *Clem. 1. & ibi Dd. de de Electio. Abb. in c. dilecto, de praben. latè Gonzalez ad Reg. de mensibus, & Alternatiua, glo. 67.* *Clausula Anteferri.*

Si tamen habens clausulam Anteferri, ei renunciet valebit, collatio prius facta, *Io. Monach. in cap. 2. de prabend. in 6.* vbi si Ordinarius conferat beneficium intra mensem quod fuit specialiter impetratum cum clausula decreti & Institutionis, subsistet Collatio si Impetrans sua non vtatur gratia, & si habens clausulam Anteferri, ei renunciet, valebit collatio prius facta, quia eo repulso sublatum est impedimentum quoad primum. Hinc si Precista nolit vti suis Precibus seu nominatione, vtpote quia beneficiũ est tenue, & cõtemnit illud acceptare, collatio alteri nõ nominato facta subsistet: quia priuilegio in suũ fauorẽ introducto licitũ est renũciare, *c. si diligenti, de foro cõpetent, lib. penult. C. de Pactis.* Intelligitur enim beneficium esse Nominato seu Precistæ affectum, si is ipse illud velit, *Rebuff. tract. de nominat. quaest. 18. nu 9. Guimez. ad Pragm. Sanctio. tit. de collatio.*

aa NON FACIENTES PLENAM ET EXPRESSAM DE VERBO AD VERBVM) Circa huius clausulæ intelligentiam vide si lubet ea quæ ante scripsi in verbo, *& quæ fortassis totalis* &c. & not. VVamesij *consil. 33. vol. 1.*

bb VEL DIFFERRI) Ideo hoc additur, vt tollantur dilatoriæ receptiones, de quo videatur Fely. in cap. nonnulli, num. 9. vers. nota 3. de rescriptis, & notandum est quod quædam sunt regulæ suspensiuæ gratiarum expectatiuarum vsque ad fulminationem processuum

quæ-

quædam ſunt dilatiuæ, vt pote propter aliquod factum perſonę requiſitum, & in effectu perimunt poſteà gratiam facto illo non ſecuto, quæ eſt in Regula de non acceptando niſi litteris expeditis, & his Regulis per dictas generales clauſulas, etiam non obſtantibus Regulis, non cenſetur derogatum; niſi de illis fiat expreſſa, & indiuidua mentio, vt hic factum eſt, Gomeſ. ad Proem Reg. Cancell. quæſt 5.

cc MENTIO SPECIALIS) Hæc clauſula, inquit Rebuff. in forma Mand. Apoſt. tollit ſubreptionem, & defectum intentionis, quia intēdit per hanc Clauſulam derogare cuicumq; priuilegio, & ſtatuto, etiamſi ſpecialis mentio de eo eſſet facienda, Card. conſ. 136. col. 4. Et ſic per hanc clauſulam derogatur etiam Regulis Cancellariæ, quamuis de eis expreſſa mentio fieri debeat, Gomeſ. in proëmio Reg. quæſt. 6. in fi. vbi etiam ſubijcit per hanc clauſulam videri derogatum Indultis Cardinalium, de quo hic non dubitatur, cùm Indultum Cęſari conceſſum expreſsè deroget dictis Indultis & priuilegijs quibuſcunque.

Sectionis V.

§. Secundus.

NEC non a Concordatis nationis Germanicæ, ac eorundem Concordatorum confirmatione, ac prædictis, & quibuſcumq; alijs, quandocunque editis & edendis conſtitutionibus, & Regulis noſtris,[b] & dictæ Cancellariæ, ad quarum ſolennitatem, adſtrictionem formam, vel ſatisfactionem. ſeu obſeruantiam habentes Preces, ſeu Nominationem huiuſmodi minimè teneantur, nec ipſæ Preces ſub illis comprehendantur quoquo modo; Nec non quibuſuis priuilegijs, Indultis, & litteris Apoſtolicis, & quibuſuis gratijs expectatiuis[c] ſpecialibus, vel generalibus, etiam mentalibus reſeruationibus, vnionibus, annexionibus,[d] & incorporationibus, ſuppreſsionibus, & extinctionibus perpetuis & temporalibus, nominationibus, ac reſeruandi, vniendi, annectendi, incorporandi ac nominatis, & alijs conferendi, commendandi ſupprimendi, & extinguendi, alijſque circa acceſſus, & regreſſus, de conſenſu facultatibus litteris, mandatis, & Indultis quibuscunque, & cum prouiſionibus, commendis, & alijs diſpoſitionibus ex tunc, & gratijs quibuſuis, perſonis cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtentibus,

existentibus, & quacunque etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, siue Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori authoritate, praeminentia, nobilitate & excellentia, ac etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & familiaribus, continuis Commensalibus nostris, etiam descriptis, & antiquis ac in eorum, & Ecclesiarum, & Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Patriarchalium, & principalium Monasteriorum, Mensarum, Capitulorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum quorumcunque, cum cura, & sine cura secularium & quoruncunque ordinum Regularium, locorum piorum, vniuersitatum, studiorum, & aliorum quorumcunque, aut in illius fauorem aut eorum, nec non iurium cessorum, vel ablatorum, aut spoliorum damnorum, etiam per infideles illatorum, & obsequiorum nobis Romanaeq; Ecclesiae, vel dictae sedi, aut pro fide Catholica impensorum, seu quibusuis alijs excogitabilibus, & vrgentissimis, ac insolitis, nec non exprimendis causis, consideratione, contemplatione, instantia, intuitu, ratione, vel respectu, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, a[e] cum quibusuis antelationibus, praerogatiuis, declarationibus, concessionibus, fauoribus, suspensionibus, & gratijs, ac restitutionibus modificationibus, exceptionibus, & annulatiuis, irritatiuis, & derogatoriarum [e] derogatorijs, nec non praetactam, & alias quascunque concessas, & concedendas gratias suspendentibus, ac illis derogantibus, nec non mentis, & intentionis, ac perpetuae, & inuiolabilis voluntatis nostrae fuisse, & esse de non reuocando & suspendendo gratias easdem & illis non derogando quomodolibet attestantibus, & in pristinum, & validissimum statum reponentibus, restituentibus, ac plenariè reintegrantibus, ac per [f] modum pacti & initi contractus ac perpetui statuti nec non gratias ipsas, vt de actu vacantibus expectare, & ex [g] tunc verè & non fictè etiam quod ad possessionem dictorum beneficiorum ac omnes iuris & facti defectus plenum esse sortitas effectum, decernentibus, & declarantibus alijsque [h] efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis per nos & Sedem praetactam aut eius Legatos in genere vel in specie etiam nominatim de dictis beneficijs, & alijs quomodolibet emanatis. Quibus etiamsi in illis, quod illae non nisi certis modis & formis inibi expressis, & nominatis verbisque & signis inibi appositis, & cum diuersarum litterarum Apostolicarum expeditione & intimatione, etiam diuersis temporibus facienda; ac de consensu eorum, quo interesse concernebatur;

nebatur, aut etiam nullatenus suspendi, moderari, aut ijs in aliquo derogari posset; & quatenus suspenderentur, aut illis derogaretur, toties de nouo & sub quacunque data per illos quorum interesse concernebatur, eligenda, concessa & facta sint, & esse censeantur, ac expediri possint, ac sic & non aliter per quoscumque Iudices, & personas iudicari debeat, caueatur expresse, omnium[k] illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis, ac modos, & formas huiusmodi pro indiuiduo seruatis habentes, ad effectum præsentium omnino derogamus & in dictis beneficijs, cum, vt præfertur, vacauerint effectum sortiri, aut locum sibi vendicare non posse nec non decernentes præsentes litteras nullatenus de subreptionis, vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ defectu notari aut impugnari posse nec debere & sic per quoscunque tam ordinaria quam delegata, & mixta authoritate fungentes Iudices, & personas, vbique iudicari, cognosci atque decidi debere, sublata eis & eorum cuilibet iudicandi, cognoscendi, vel decidendi facultate nec non irritum & inane quidquid secus super præmissis omnibus & singulis, vel eorum aliquo, quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus cæterisq; contrarijs quibuscumque.

SCHOLIA IN §. SECVNDVM SECTIONIS V.

Pontifex an possit derogare Concordatis Nationis Germanicæ?

a NEC NON CONCORDATIS NATIONIS GERMANICAE) Hic §. pars est proximi superioris. Nam vt maius robur Indultum istud Primariarum Precum haberet, non fuit contentus Pontifex adijcere clausulas derogatorias derogatoriarum, nam per illas non tolluntur concessiones sine Priuilegia quæ transierint in vim pacti, *vt not. Mohed decis. 23. de Praben. Crescen decis. 2. & 5 de Priuileg. Cassad. decis. 1. de Pact Ferrett. cons. 319. num. 2. lib. 2. Roland. à Vall. cons. 13. num. 69. vol. 3.* sed specialem adiecit clausulam derogatoriam Concordatorum. Verum enumerò, acriter controuertitur inter iuris ciuilis & Canonici interpreces, an Pontifex posset derogare concordatis nationis Germanicę, quam quęstionem priusquam in medium producerem, curæ pretium existimaui textum ipsum Concordatorum hic inserere: quod frequentissimus sit illorum vsus, atq; inuestigatio non vsquequaque aperta.

Textus Concordatorum.

Ad sacram Petri sedem diuina dispositione sublimati, singulis, quæ pro vni-

vniuersalis Ecclesiæ ac vnione ac pace & tranquillitate profutura conspicimus, Apostolicæ prouidentiæ sollicitudinem libenter intendimus, & ad fœlicem eorum prosecutionem, & consummationē, opem, & operam impēdimus efficaces. Nuper siquidem Charissimus in Christo filius noster Fridericus Romanorum Rex illustris, & nonnulli alij dilecti filij Ecclesiastici, & seculares Principes inclytæ nationis Germanicæ ex vna, ac dilectus filius noster Ioannes Sancti Angeli diaconus, Cardinalis in partibus Apostolicæ sedis de latere legatus, per nos ad dictas partes missus, sufficienti desuper à nobis & Sede Apostolica, authoritate suffultus, ex alia partibus, Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiæ vnione, pace, & tranquillitate, inter Ecclesiam, & nationem prædictam, perpetuo solidandis & conseruandis, diuersa rationabilia, & vtilia, ordinationes, & statuta à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & Concordata fecerunt, vt illis pro firmiori eorum substantia, robur Apostolicæ firmitatis adijcere, nec non Authoritatem potiorem, & decretum apponere dignaremur. Nos itaq; qui statuta, ordinationes, & concordata prædicta, per nōnullos ex Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, magnorū maturitatis, authoritatis & litteraturæ viros diligenter examinari, & discuti fecimus; eaque rationabilia, & salubria tam Ecclesię, quàm Nationi pręfatę fore comperimus, de dictorūm, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum prædictæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu Apostolica authoritate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, iuxta modum & formā subsequentes. Placet nobis super prouisione Ecclesiarum & beneficiorum Ecclesiasticorū quorūcumq; vti iuris scripti reseruatione, & Execrabilis, & ad Regimen constitutionū modificatis, vt sequitur. Ad Regimē Ecclesiæ generalis quanquam immeriti superna dispositione vocati gerimus in nostris desiderijs, vt debemus quod per nostrę diligētię studiū ad quarūlibet Ecclesiarum, & monasteriorum regimina, ac alia beneficia Ecclesiastica iuxta diuinum beneplacitum & nostræ intentionis affectum viri assumantur idonei, qui præsint & prosint committendis eis Ecclesijs, monasteriis, & beneficijs prælibatis. Præmissum itaq; consideratione inducti, & suadentibus nobis alijs rationabilibus causis nonnullorum Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigijs inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales Ecclesias; & etiam monasteria, Prioratus Dignitates, Personatus, & officia, nec non Canonicatus, præbendas, & Ecclesias, cæteraq; beneficia Ecclesiastica cum cura vel sine cura, secularia, & regularia, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiamsi ad illa personæ consueuerint, seu debuerint, per electionem, seu quemuis alium modum assumi, nunc apud sedem Apostolicam quocunq; modo vacantia, & in posterū

vacatura,nec non per depositionem vel priuationem,seu trãslationẽ per nos seu authoritate nostra factas,& in antea faciendas vbilibet: Nec non ad quæ aliqui in concordia vel discordia electi,seu postulati fuerint, quorum electio cassata,seu postulatio repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa nostra authoritate extiterit, seu quorum electorum vel postulatorum, & inantea eligendorum,vel postulandorum,electionem cassari,seu postulationem repelli,aut renunciationem admitti per nos, aut authoritate nostra continget apud Sedem prædictam,vel alibi vbicumque, & etiam per obitum Cardinalium eiusdem Ecclesiæ Romanæ, aut Officialium dictæ Sedis, quamdiu ipsa officia actualiter retinebunt (videlicet vicecancellarij, Camerarij septem Notariorum, Auditoris litterarum contradictarum, & Apostolici Palatij caussarum Auditorum, correctorum, centum & vnius scriptorum litterarum Apostolicarum, & viginti quatuor Pœnitentiariæ præfatæ sedis,& vigintiquinque Abbreuiatorum, nec non verorum commensalium nostrorum & aliorum vigintiquatuor Capellanorum sedis eiusdem in Epitaphio descriptorum) & etiam Legatorum seu Collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum,ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hactenus,vel deputandorum, aut mittendorum in posterum nunc vacantia,& inanteà vacatura vbicunque dictos legatos vel collectores,seu Rectores,& Thesaurarios,antequam ad Romanam Curiam rediuerint,seu venerint,rebus eximi contigerit ab humanis; nec non quorumlibet pro quibuscunq; negotijs ad Rom. Curiam venientium,seu etiam recedentium,ab eadem, si in locis à dicta Curia vltra duas diætas legales non distantibus, iam forsan obierint, vel eos inantea ab hac luce transire contigerit,& etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis,infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacunque causa ad quæuis loca secedentium si eos antequam ad dictam curiam redierint vltra duas diætas ab eadem curia,vt præmittitur non remotis(: dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem:)iam forsan decesserint,vel in posterum eos continget de medio submoueri,etiam nunc per obitum huiusmodi vacantia,vel in posterum vacatura:Rursus monasteria,Prioratus,dignitates,Personatus,Decanatus,Administrationes, Officia,Canonicatus,Præbendas,& Ecclesias,cæteraq; beneficia Ecclesiastica secularia,& Regularia, cum cura, vel sine cura,quæcumq; & qualiacunqne fuerint, etiamsi ad illa personæ consueuerint,seu debuerint, per electionem, seu quemuis alium modum assumi,quæ promoti per nos seu authoritate nostra,ad Patriarchalium, Archiepiscopalium,& Episcopalium Ecclesiarum,nec non monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocunq; modo vacantia,aut in posterum vacatura:Nec non etiam per assecutionem pacificam quorumcunq; Prioratuum, Personatuum, Officiorum,

Cano-

Canonicatuum, Præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum per nos, seu authoritate nostrarum litterarum immediatè collatorum seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ Expectatiuæ assecutio fiet, nunc vacantia, & inantea vacantia, plena super præmissis omnibus, & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, Ordinationi & Prouisioni nostrę de ipsorum fratrum consilio, authoritate Apostolica reseruamus. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super præmissis & eorum quolibet, per quoscunque quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Item placet nobis, quod in Metropolitanis & Cathedralibus, etiam immediatè non subiectis Ecclesijs, & in Monasterijs immediatè subiectis sedi Apostolicæ, fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam sedem deferantur, quas etiam ad tempus fœlic. record. Nicolai Papæ III. quæ incipit cupientes, expectabimus, & elapso dicto tempore si non præsentatæ, vel si præsentatæ minus Canonicæ fuerint, prouidebimus, & si Canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili & euidenti caussa, ac de dictorum fratrum consilio de digniori & vtiliori persona duxerimus prouidendum, prouiso quod Confirmati prædicti, & per nos prouisi Metropolitanis suis, & alijs præstent debita iuramenta, & a ia ad quæ de iure tenentur. Et in monasterijs dictæ sedi non immediatè subiectis, & alijs Regularibus beneficijs, super quibus pro Confirmatione, vel prouisione, ad dictam Sedem non consueuit haberi recursus, electi seu illi quibus prouidendum est pro Confirmatione & prouisione huiusmodi ad curiam Romanam venire non tenebuntur: Ipsáq; regularia beneficia sub Expectatiuis gratijs non cadant. Vbi autem pro monasterijs ad dictam Curiam venire seu mittere consueuerint, non aliter confirmabimus; vel prouidebimus quàm superius de Cathedralibus Ecclesijs est expr ssum. Et de monasterijs monialium non disponemus nisi sint exempta, & tunc per Commissionem ad partes. De Cæteris verò dignitatibus, & beneficijs quibuscunque Secularibus, & Regularibus vacaturis, vltra reseruationes prædictas (maioribus dignitatibus post pontificales in cathedralibus, & principalibus in collegiatis Ecclesijs, exceptis, de quibus iure ordinario prouidetur per illos inferiores, & ad quos aliàs pertinet) Placet etiã nobis quod per quamcumq; aliam reseruationem, gratiam Expectatiuam, aut quamuis aliam dispositionem, sub quacunq; verborum forma, per nos, vel authoritate nostra factam, vel faciendam, non impediemus nos quo minus de illis, cum vacabunt de Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio pertinebat, reseruatione aliauè quauis dispositione authoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscunq;. Quotiens verò aliquo vacante beneficio, in Ianuarij, Martij,

Maij, Iulij, Septembris & Nouembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficij, quod alicui de illo Apostolica authoritate prouisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit. Et ad finem vt hæc Ordinatio collationum beneficiorum, non reseruatorum, per alternos menses possit per dictã nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint tempus congruũ habeant eam acceptandi, tunc quo ad dictam sedem à Kalendis Iunij proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum. Placet similiter nobis, quòd circa prouisionem dictæ sedis ordinandam modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesijs Cathedralibus omnibus, & monasterijs virorum dumtaxat vacantibus, & vacaturis soluantur de fructibus primi anni à die vacationis, summæ pecuniarum in libris Cameræ Apost. taxatæ, quæ communia seruitia nuncupantur: Et si quæ excessiuè taxatæ sint, retaxentur, & quod prouideatur in grauatis regionibus, secundum qualitatem rerum temporum, & regionum ne nimium prægrauentur: ad quod petentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirant & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius, vel maioris partis, soluantur: & pro alia media parte infra annum sequentem. Et si infra annum bis vel pluries vacauerint, semel tantum soluantur, nec debitum huiusmodi in successorem in Ecclesia, vel monasterio transeat. De cæteris verò dignitatibus, Personatibus, Officijs, & beneficijs secularibus, & regularibus quibuscumque; quæ authoritate dictæ sedis conferentur, vel de quibus prouidebitur (præterquam vigore gratiarum Expectatiuarum, aut caussa permutationis) soluantur Annatæ seu medij fructus iuxta taxam solitam à tempore possessionis infra annum, & debitum huiusmodi similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficijs quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, nihil soluatur: Duretque hæc obseruantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu cõtingat immutari. In alijs autem, quæ per fœl. record. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum, pro dicta Natione vsque ad tempus futuri generalis concilij permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa Concordiæ præsenti non obuiant, ista vice nihil volumus esse immutatum. Et per hoc quod in Concordatis huiusmodi sine quibusuis alijs eorum occasione conficiendis litteris propter compendiosiorem descriptionem Alemania specialiter appellatur, Natio ipsa censeri non debet à Germanica natione distincta

seu

ſeu quomodolibet ſeparata. Et prætereà, quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula, in quibus de eis forſan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apoſtolica authoritate decernimus, quod ipſarum tranſumpto Metropolitanorum dictæ nationis ſigillo munito tanquam præſentibus, ſi exhiberentur, litteris plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur ac ſi dictæ præſentes litteræ forent exhibitæ vel oſtenſæ. Et inſuper quoque irritum, ac inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reſeruationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnat. Dominicę milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo octauo. Decimo quarto Kalend. Aprilis. Pontific. noſtri anno ſecundo. Sumptum ex Regiſtro Bullarum Nicolai Papæ V. lib. 2. ſecretorum fol. 283. & collat. concordat.

Concordatis an derogari poſſit?

Nunc ad propoſitam quæſtionem, an hiſce Concordatis S. Pontifex derogare poſsit? Decumani ſunt inter iuris tum pontificij, tum ciuilis doctores controuerſiarum fluctus, adeò vt Delio natatore in hac quæſtione opus videatur. Nihilominus ſub cenſura peritiorum paucis edicam meum ſenſum. Quod derogari nō poſsint, dubitationem mouet, primò quod quando conſtitutio tranſit in contractum reuocari non poteſt in præiudicum eorum quibus ius ex ea quæſitum eſt, *Bart. in l. qui, C. de Excuſ. nu. lib.* 10. *Rom. conſ.* 2. *incip. quæritur, col.* 3. quia nihil eſt quod ampliore luce præfulgeat, quam recta fides in Principe, *l. inter claras, C. de Summa Trinit. quare latius ſcripſi in libris politic. Aphoriſm.* Atqui Concordata habent vim pacti, & robur decreti irritantis, quod ligat etiam ipſum Papam ex multorum ſententia, inter quos Hieron Gonzalez *ad Reg. de Alternat. §.* 67. Gomeſ. *ad Reg. Cancell.* Anaſt. Germon. *de Indult. Cardin.* Secundò, quia etiam Princeps contrahendo obligatur ciuiliter & naturaliter, *Reſtaurus tract. de Imp. quæſt.* 114. id quod latius proſequitur Eraſmus à Chokier frater meus *in ſuo tract. de Iuriſd. ordin. in Exempt. part.* 3. *quæſt.* 1. maximè cum non ſubdito, *eleganter Iaſon conſ.* 1. *n.* 1. *vol.* 1. *ibi latè*, Nam in contractibus Princeps conſideratur vt priuatus, qui à principio contrahere poteſt vel non, ſed iam initum obſeruare tenetur ſicut & priuatus, *text. in lib. ſicut, C. de obligat. & act.* Nam ſi eſſet in arbitrio Principis contractum factum infringere, nullus cum eo con-

tra-

trahere vellet, & commercio hominum careret contrahendo, quod esset absurdum, vt qui est Princeps omnium, commercio omnium careret, & qui est omnium præsul, esset omnium exul, *Bald. in l. Princeps, ff. de legib. Rebuff. ad concordata in præfatione Rubr. de collatio. Card. Tuschus pract. conclus. tom. 5. conclus.* 690. Tertio, Contractus sunt de iure gentium, cui non potest Princeps derogare, *ca. 1. de probat. & glos. in l. 2. C. de Precibus Imp. offer. l. Ex hoc iure, ff. de iustitia, & iure*, & iura gentium sunt immutabilia, *§. sed naturalia. Instit. de Iure naturali gentium, & ciuili.* Concordata autem inter Nicolaum V. Pontificem Max. & Inclytam nationem Germanicam sunt eiusmodi, ergo Pontifex ijs derogare non potest, vt nec eius successor, quia successor censetur vna, & eadem persona cum suo Prædecessore, *Authent. de iureiur. à morien. præst. col. 4. cap. 1. ibi Prædecessores tuos de Probat. pulchrè, & latè Ias. cons. 1. vol. 1.* maximè propter clausulam decreti irritantis, qua hic ligantur manus Papę, vt quidam existimant, quod in contrarium per eum acta nihil valeant, *cap. quodam, & ibi Domin. de Praben. in 6. VVames. cons. 32. num. 12. & seqq. vol. 1.*

Pontifex potest derogare Concordatis & quando?

His nihilominus non obstantibus, resoluendum est summum Pontificem posse ex iusta causa derogare Concordatis Nationis Germanicæ, vt aliàs multifariam, & nuper geminatis vicibus resoluit Rota *in vna Tungren. Canonicatus pro Domino Quirino Bilstain, anno* 1612. & alias sæpius, probatq; hanc sententiam Dominus VVames. *cons.* 251. *vol.* 1. Brand. *ad Concord. Germ. quæst.* 8. alijq; permulti. Non obstant in contrarium adducta, scilicet Principem non posse reuocare constitutionem à se factam, quæ abijt in contractum, quia hoc verum est sine iusta causa, vt multis authoritatibus probat Gabrielius *tract. com. conclus. conclus. 6. nu.* 5. Quæ autem dicatur iusta causa, consule Iasonem *cons. 1. num. 6. vol.* 1. & ea quæ infra dicentur. Neq; etiam officit decretum irritans, quia non ligat Papam, cum non dicat *Per nos & successores nostros*, vt fuit resolutum in vna Meten. & Leodien. Canonicatus, coram Ill.mo Cardinale Lancellotto tunc Rotæ auditore. Secundo, quia quemadmodum Papa ligare sibi manus non potest, *cap. fin. ibi glos. de Rescript. in 6. cap. innotuit, de Electio.* ita etiam nec Papa Papam ligare potest, *d. cap. fin. Nauar. cons. 2. nu. 9. Qui filij sint legitimi.* Ac licet istud limitetur nisi concessum prædecessoris transiuerit in vim pacti vel contractus, vt accidit in concordatis *Mohed. decis.* 233. quem citat Simonetta *tract. de Reseruat. quæst. 99. num.* 26. attamen successoribus Pontificibus licuit semper ex iusta caussa illis derogare, vt puta ex iusta caussa præterita, vel superuenienti ab ipso ignorata tempore factæ concessionis, *text. in l. hominem, ff. mandati, quem ad hoc multum ibi notandum monet Bart. & in l. Ambitiosa in pr. 4. col. ff. de decretis ab ordine fac. Ias. d. cons. 1. num. 6. Tiraq. in repet. si vnquam in Præfat. num. 166. cap. quinta vallis, ibi Dd. de Iureiur. Card. Tuschus Pract. conclus. 751. nu. 46. VVames. cons. 300. num. 4.*

nu.4. Nam in omni diſpoſitione & priuilegio tacitè ineſt clauſula REBVS SIC STANTIBVS, *latè Tiraq. in l. ſi vnquam in Præfat. n.* 162. Clauſula enim REBVS SIC STANTIBVS, ſemper intelligitur in contractibus etiam iuratis, *Guiterez conſ.* 12. *nu.* 29. Confirmatur, quia in omni promiſsione prædicta clauſula ſemper intelligitur teſte Seneca, *lib.* 4. *de benef. cap.* 34. vbi fidem dictis ſeruari vult ſi nihil inciderit quod impediat: demēs eſt enim, qui fidem præſtat errori. Idem ſentit Bart. *in l. fin. §. item quæſitus ff. de cond. indebiti*. Quæ ratio etiam in omnibus priuilegijs, & quibuſcunq; humanis actibus locum obtinet, *Celſus Hugo tract. de clauſ. nu.* 244. Tertiò, niſi interuenerit aliqua cauſa inconſiderata de qua à partibus nihil veriſimiliter eſſet agitatum *c. cum inter P. de renunciat. Vincent. Carocius de iuram. litis deciſ. quæſt.* 5. 9. *princip. nu.* 40. *& ſeqq.* Intereà aduertendum eſt, quod niſi in ſuis conceſsionibus, Indultis, & gratijs expreſſe deroget vt hic fecit, nunquam cenſetur in aliquo velle præiudicare: quia difficilius tollit Papa conſtitutiones prædeceſſoris, præſertim quę in contractum abierunt, quàm ſtatuta inferiorum, *Lud. Rom.* 327. *incip. Iſta ſunt*. Vnde præclarè B. Leo inquit *in cap. Iuſtitiæ* 25. *quæſt.* 1. Iuſtitiæ ac rationis ordo ſuadet, vt qui à ſucceſſoribus ſua Mandata ſeruari deſiderat, deceſſoris ſui procul dubio voluntatem, ac ſtatuta cuſtodiat; Maxime quando eiuſmodi pacta non tam ſub nomine deceſſoris, quam dignitatis concepta ſunt, *cap. quoniam Abbas, de off. deleg. Rebuff. ad Concord. Rubr. de collationibus*. Atque hac ratione motus S. D. N. Paulus Papa V. in vna Paderbor. Canonicatus, dum intellexit clauſulam Concordatorum derogatoriam prouiſioni ſuæ inſertam, eandem declarauit irrepſiſſe per inaduertentiam. Similiter in gratia Motus proprij conceſſa Domino Ricardo Pauli Strauio, declarauit nec ſuam nec prædeceſſoris ſui mentem fuiſſe derogare Concordatis nationis Germanicæ in deputatione Coadiutoriæ Lamberti Gilkens pro Domino Quirino Bilſtain cum derogatione Concordatorum. Creditur enim Papæ non ſolum atteſtanti de ſua, ſed etiam de ſui Prædeceſſoris voluntate, *Alex. conſ.* 112. *col.* 1. *vol.* 1. *& conſ.* 15. *col.* 2. *Rota in antiq. deciſ.* 197. *in fr. Iaſ. conſ.* 65. *vol.* 3. *Gabriel. tract. com. concluſ. lib.* 1. *concluſ.* 2. Hinc factum vt idem S. D. N. reuocauerit derogationem dictorum Concordatorum prius factam cum extinctione litis, cuius gratiæ motus proprij totam ſeriem inſerui in Commētarijs ad Reg. VIII Cancellariæ *gloſ.* 11.

b ET REGVLIS NOSTRIS, AC DICTAE CANCELLARIAE) de his clauſulis identidem ſupra egimus, ideoq; ex ſuperuacuo eſſet labore de hiſdem rurſus tractare.

c EXPECTATIVIS SPECIALIBVS &c.) Etiam diximus ſupra, huiuſmodi Expectatiuas ex aula eliminatas: tametſi poſsit S. D. N. ſi illi placeat, cui nihil iniuſti placet, viris de S. Sede benemeritis concedere, nam in omni conſtitutione ſemper excipiuntur perſonæ ſpeciali nota dignæ.

d Motu proprio et ex certa scientia) Discrimen inter vtramq; hanc clausulam supra adnotaui. Qui diuersos illorum effectus videre volet, videat Rebuff. *in forma mand. Apost. in glos. verbi, Habentes motu proprio, vbi ponit 47. effectus motus proprij*, & Anast. Germon. *de Indult. Card. §. nos itaq; & §. Sed ex certa.* Staphil. *de litt. grat. tit. de vi & effectu clausul.* Mandol. *ad Reg. 17 quæst 8. nu. 6. & Reg. 16. quæst. 7.* VVames. *cons 64. nu. 2.*

e Derogatoriarum derogatoriis &c.) Istæ Clausulæ quæ sequuntur sunt vrgentissimæ, & validissimæ, adeò vt ex quibuslibet causis, & alijs clausulis derogatorijs non censetur derogatũ huic Indulto Cæsareo propter illius prægnantissimas clausulas, & quòd sit concessum Cæsari siue illius Agenti tẽpore præstitæ obediẽtiæ S. Sedi, quo casu per aliud priuilegium non censetur reuocatum, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell gl. 9. §. 2. n. 35. 36. & 37.* vt priuilegium quod conceditur in remunerationem laborum quia illud est irreuocabile *Romanus cons. 436. incip. quod Indultũ, Rebuff. in Concord. Rubr. de collatio. vers. item quando priuilegium.*

f Ac per modum pacti:) Hæc clausula fuit apposita ideo, quod etiamsi vltima derogatio alicuius gratiæ quamuis generalis, etiam per viam legis generalis tollat omnes derogationes pręcedentes, nihilominus non tollit priuilegia, quæ transierunt in vim pacti, & contractus, & sic sunt obtenta ex titulo oneroso, vt in Concordatis, quia nunquam est præsumendũ quod huiusmodi priuilegia violentur, *Crescent. decis. 2. & 5. de priuileg. Mohed. decis. 23. in fi. de Prabend. Gonzalez ad Reg. de Alternat. glos. 36. nu. 36.*

g Ex tunc) Dictio *Ex tunc* extremitatem temporis significat, *cap. pastoralis, iun. glo. in ver. ex tunc, qua exponit post terminum statutum à Iudice & finitum, c. personis vbi glossa fi. exponit ex tunc 1. post terminũ elapsum, &c. super eo. 2. vbi etiã Abb. ante n. 12. de appel. c. quã sit, iunct. glo. in ver. Ex tunc & c. cupientes vbi glo. declarat ex tunc id est elapso prædicto mense, de Electio. lib. 6. cap. Insuper, & ibi glo. in ver. Ex tũc, de appel. eo lib. Clem. 2 iunc. glo. in ver. Ex tunc, quæ supplet scilicet anno elapso de at at. & qual. clem. 1. vbi glos. in ver. Ex tunc declarat, id est Lapso termino, de Iurepat. cap. licet ante fi. ibi, sciturus Ex tunc anathematis te vinculo subiacere, de voto.*

h Aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis) Quatenus hoc Indultum loquitur de fortioribus & efficacissimis clausulis potest poni exemplum, quod adducit Paulus Castrensis *cons. 278. lib. 1.* & in casu consilij Ias. *121. vol. 4 n. 15.* & Gozad. *cons. 9.* Quatenus verò loquitur de clausulis insolitis, aduerte quod quamuis derogatio clausularum insolitarum sit amplissima, tamen non excedit terminos derogationis specialis, vt resoluit Rota *decis. 468. nu. fin. part. 1. diuers.*

i Ac si non aliter) Atque ita hæc clausula non obstabit quominus Iudex iudicet secundum desiderium Precistæ: nam alioqui citra derogati-

rogationem huius clausulæ videretur Iudicem manus ligatas habere, quippe quod clausula *sublata* non solum obstat parti sed etiam Iudici, maxime cum habet clausulam quod de subreptione, & obreptione dari non possit, *Seraph.decis.*1020.*& decis.*351.*nu.*1.qualis in hoc Indulto habetur.

k Omnium illorum tenores:) Hæc clausula in derogationibus facit vt infinitæ derogationes de stylo Rotæ remaneant inefficaces, quæ aliàs essent efficaces, *Goz ad.constit. 9. nu. 27. & seqq.* nullius tamen erit roboris quoties Papa si sciuisset defectus non ita rescripsisset, *Seraph.decis.*981.*nu.* 2. Deniq; aduerte, hanc clausulam eundem producere effectum, ac si specialis, expressa, & indiuidua mentio facta fuerit. quod hactenus verũ est si n Rescripto seu Priuilegio seu Indulto derogante facta sit saltem aliqua mentio Rescripti, Priuilegij, seu Indulti, clausulam derogatoriam ad futura habentis, quæ per contraria derogantur, *Anast.German.tract. de Indult.Cardin.*§. *ac irritum,nu.*14.*Capuaquen.decis.* 121. *part.*

l Aut intentionis defectu) Hæc clausula est etiam valdè potens, quia operatur vt non sit necessaria mentio iuris tertij. *Seraph. decis.* 351. *num.*31.

m Irritum ac Inane) Hæc clausula reddit nullum & infectum, quidquid fuerit attẽtatum, *cap.ad petitionem.de accusatio.Abb.in cap.caterum, de Rescript.& alij quos allegat Celsus Hugo tract.de claus.num.* 127. ligatq; ignorantes, dummodo tamen dispositio cui adijcitur, est certa & determinata, *Farinacius decis.*608.*num.*13.*parte* 1.*Anast.German.de Indult.Card.*§. *alioquin, nu.* 18.& est tam malignæ, & pestiferæ naturæ, quod quidquid in oppositum inuenit, destruat vt fulgur. *Gonzalez ad Reg.de Alternat.glo.*67.*num.*14. & est potentior reseruatione, & inhibitione, *glos in cap.si eo tempore* 45. *verbo prouisionem, de Electio in* 6. Sed quid si Precista nolit vti nominatione sua, vel ei renunciet, an Ordinarij collatio facta subsistat non obstante dicta clausula? dicendum subsistere: quia licet in quocunque rescripto apposita sit clausula hæc Decreti irritantis, semper tamen intelligitur conditio: si impetrans vti velit ea gratia, *Io.Monach.in cap.Statutum, de prabend.in* 6. *fa. L proinde,*§ *fin.ff cert.pet.* vbi licet mortuo testatore dominium rei legatæ, recta via transeat ad Legatarium, tamen si Legatarius repudiat, fingitur non transisse. similiter repudiata nominatione, aut declaratione facta per Precistam, quòd nolit vti precibus seu nominatione sua, fingitur tanquam si non esset nominatus. Ideoque subsistet Ordinarij collatio, quod intellige dummodo hanc collationem præcesserit dicta nominati, seu Precistæ renunciatio: nam secus esset si sequeretur: neque enim tum prouisus tutus esset sine noua collatione, *cap. pen. de prabend, in* 6. *Guimer. ad Pragm.sanct.tit.de collatio. verb. Irritum, pag.*67. *Rebuff.ad Concordata Rubr.de collatio.*§.*si quis verò,*§.*Tertiò infertur.* Sed quid si è contrario Nominatus siue Precista semel acceptauerit, & postea renunciet, an Or-

An clausula irritãs habeat locum si Precista nolit acceptare & ordinarius conferat alteri?

Precista si renunciet Precibus

an Ordinarius nouis Precibus grauari poterit?

an Ordinarius nouis Precibus grauari poterit? Nequaquam: quia nominatio iam est sortita effectum, *Rota decis. 22. incip. nota quod vbi Ordinarius, in Antiq. Fely. in cap. Innouamus col. 2. not. 5. de Treuga,* qua de re diximus alibi latiùs.

Aduerte etiam quod hæc clausula censetur etiam repetita in omnibus articulis huius indulti, vt patet ibi, *super præmissis omnibus & singulis &c.*

Sectionis V. §. tertius.

PRopterea, quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca deferri, volumus, ac dicta authoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicuius notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, concessionis, Indulti, derogationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hæc attentare præsumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Mariam maiorem, anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vicesimo, pridie Non. Iunij, Pontificatus nostri Anno decimo sexto Subscriptum, M. Datarius, Ioannes Baptista Bolegnetus.

SCHOLIA IN §. III. Sectionis V.

a NVLLI ERGO HOMINVM) Iam tandē assecuti sumus extremam nostri Indulti partem, in quo licet nonnihil sim immoratus, tamen posteri videbunt (quæ materiæ vbertas est) spicilegia me duntaxat collegisse, tantum abest vt integram illius messem explanando descripserim, quo fit vt mihi non obijci possit illud Horatij:

——————— Amphora cœpit
Institui, currente Rota cur vrceus exit?

Neque enim breuitati semper inseruiendum est (quæ alioqui mihi in exiguo ocio negotiosa fuit) alioqui præuaricatio est, inquit Plinius, transire dicenda. Præuaricatio est cursim & breuiter attingere, quæ sunt inculcanda, infigenda, repetenda. Nam plerisque longiore tractu vis quædam, & pondus accedit; vtque corpori ferrum, sic oratio animo non actu magis quàm mora imprimitur. Quod igitur superest ex Indulto nostro modò iā exequamur. Dicitur hoc loco eū qui sine iusta & rationabili causa dispositioni huic S. m. Indulti non paruerit, quod Indignationem Dei Omnipotentis, ac Beatorum

Petri & Pauli Apostolorum eius incursurum. Nam vt habetur in Canone qui resistit. 11. quæst. 3. *Qui resistit potestati, ordinationi Dei resistit.* Vnde D. Io. Chrisostomus: *Nemo cōtemnat Ecclesiastica vincula, non enim homo est qui ligat, sed Christus qui hanc potestatem dedit hominibus, eosque & dominos fecit tanti honoris cap. si nemo 11. quæst. 3.* Imò præter indignationem Dei Omnipotentis, & S. sedis, quam incurrit Collator & Collatarius collatio est nulla, *cap. si religiosus, de Electio. in 6. text. & ibi glos. de immunit. Eccles. Ias. & alij in l. non dubium de leg. Rebuff. de Nominat. quæst.* 19. & collator meretur priuari beneficijs Ecclesiasticis, *Bald. & Io. Baptista in repet. L. cunctos populos. C. de Summa Trin. Fely. in cap. veniens, cap. 1. de præscriptio. Socin. cons. 87. incip. visis inuestitura, col. 3. vol. 3. Sanson ad Consuet. Turonens. Rub. des amendes, art. 2.* nihilominus sequor nonnullorum sententiam, existimantium infractores constitutionis Pontificiæ in qua adest clausula præscripta, subijci pœna arbitraria, vt *ex Bellecino tr. de charit. subsid. quæst. 44. per tot.* Mart. Lauden. *tr. de clausulis quæst.* 18. ostendit frater meus Erasmus à Chokier *in suo tract. de Iurisd. ordin. in exempt. part. 4. quæst. 62.* quibus adde Restaurum *de impetrat. quæst. 110.* & alios, quos citat Menochius *de Arb. iudic. lib. 2. cent. 4. cons.* 165. Quod hactenus intellige, dummodo ipso facto infringant, eique non contradicant de iure: Nam certum est eum, qui se constitutioni Papæ opponeret, iure, & non de facto, non comprehendi sub hac clausula, *iuxta not. DD. in cap. in præsentia, 4. not. de Probat. Flam. Paris. tract. de benefic. lib. 8. quæst. 7. num.* 169. Hinc dicit Nicol. Garcias *tract. de benef. part. 6. cap. 2. num. 71. & seqq.* executionem cessare, cùm adest legitimus contradictor, qualis est, qui habet considerabile aliquod interesse, *Ill.mus Card. Seraphinus decis.* 144. *& decis.* 1257. vbi scribit tum non esse legitimum contradictorem ad impediendam immissionem qui non habet legitimum titulum, qualis est is qui ex posteriori resignatione vellet impedire immissionem prioris resignatarij: Nam Iudices etiam non obstante rescripto Papæ, debent iudicare pro eo, cui primo prouisum est. Vnde si Papa contulerit duobus, & declaret postea quod intendit, & intendebat isti secundo conferre, & non primo, ea declaratione nō obstante iudicabitur pro primo, *Rebuff. ad Reg. XVII. de non tollendo iure quæsito, Ill.mus Card. Seraphinus decis.* 859. *& Farinacius decis.* 529. *in vna Burgen. Abbatiæ de anno* 1613. *Mercurij* 20. *coram R. P. D. Vbaldo.* Atq; hîc manum de tabula tollo, quæ alioqui his æstiuis ferijs satis mihi assidua. Tu fruere *bene Lector*, & boni consule noua hæc, etsi subitaria scripta.

Clausula Indignationē Dei Omnipotētis &c.

Contradictor iuris non comprehenditur sub dicta clausula.

Executio cessat cū adest legitimus cōtradictor.

Secundus resignatarius nō potest impedire immissionē primi.

LAVS AETERNO DEO, SEMPERQVE VIRGINI MARIAE, QVIBVS VT PAR EST, HAEC ACCEPTA refero, quæ quoque tum saniori iudicio, tum Ecclesiæ Catholicæ censuræ lubens submitto.

FINIS.

INDEX RERVM.

A.

B.

D.

 cum

FINIS INDICIS.

ERRORES TYPOGRAPHICI.

PAg.3.in fi.*incepisse* leg.*irrepsisse.5.*circa med.*Greg.XIII.* leg. *Paulum V 13.* post vocem *promouerunt*,deest verbum *designárunt.25 arg. dicto* leg.*arg ducto*. Ibid. *quod sic lectus* leg.*quod si electus.29. Casare* leg.*Casari.35.curata* leg.*creata.42.vt mixto* leg.*vel mixto 44.alieno* leg.*aliove.45.Istis Prim. Prec* leg.*Istarum Prim. Precum*. Ibid. *corporeis* leg. *corpore 46.quod si* leg.*quid si 51 & iam* leg.*etiam.52.non vacato* leg.*ne vocato 55. interuenientes* leg. *interueniente.58.verum eligendi* leg.*iterum eligendi.55 protulerint* leg *protulerũt 60. mensem die* leg.*mensem bidui.* Ibid.*cum de eo &c.* leg.*cum super eo de aliqua.* Ibid.*predicta* leg.*predicta pag.53 assumptioni* leg.*assumptionis 65.sed nominationes* leg.*seu nominat.* Ibid. *quarumcunq;* leg.*quorumcunque,* Ibid.*& reseruatione* leg.*de reseruat.* Ibid.*de alternat,*leg.*& alternat. 68 se eis qui* leg.*si is qui 76.Inhabilis* leg.*habilis* Ibid.*persequitur* leg.*prosequitur. 78. de iustitia* leg. *de iniustitia.81.imprimere* leg.*inferre 83.potuerunt* leg. *poterunt*. Ibid. *reformationes* leg. *reseruationes 87.esset* leg.*cesset 88.Manio duorum* leg.*Manio dominorum 89.vt* leg. *quod 92. adeoque* leg.*ideoque 94.beneficium* leg.*beneficia 95. receptiones* leg.*exceptiones 103. non possunt* leg. *non possit.*